

Edita:
Fundació
Catalunya Cristiana
C/. València, 244.
08007 Barcelona
Tels. 215 27 39
215 27 84
FAX 215 28 05

Any XI N.º 527
Setmana del 29 d'octubre
al 4 de novembre del 1989
Director:
Joan E. Jarque i Jutglar

Preu: 100 Ptes.

Catalunya Cristiana

SETMANARI POPULAR D'INFORMACIÓ I DE CULTURA RELIGIOSES

"Sobre el món: No
creieu que se'l serveix
assumint els seus
pensaments, costums,
gustos, sinó estudiant-
los, estimant-lo,
servint-lo."

Del testament de Pau
VI

L'Església ha estat sempre a favor de promoure la
participació dels cristians en la vida
política del país

Amb l'abstenció és el poble el qui hi perd

Avui pertoca als cristians, en tant que ciutadans d'aquest país, de participar en les eleccions generals de les quals sortiran els representants per al Congrés i al Senat. Els pertoca en la seva condició de ciutadans, perquè no es bo que hom es desinteresi de les coses que afecten a tothom en tant que membres d'una comunitat; i els pertoca també en la seva condició de cristians, atès que els seguidors de Crist viuen en aquest món i no poden desentendre-se'n ni cívicament ni religiosament.

En això els recents ensenyaments tant de Roma com dels nostres bisbes, així com dels textos conciliars, són d'allò més concrets: el cristià s'ha de preocupar de la bona marxa de la cosa pública, a la qual ha d'aportar el seu ideari i la seva praxi. O dit d'una altra forma, en bona mesura, allò que és la realitat que ens envolta en bona part és el resultat bé de la nostra deixadesa, bé del nostre treball entusiasmada i decidit.

"Si no voteu, després no us queixeu", és un bon principi que ens podem aplicar tots plegats si ens deixem portar pel desencís, la indiferència o això que ara es diu el "passotisme". Cal votar doncs, per decidir. Per poder fer per manera que es puguin aplicar aquells principis programàtics que s'aduguin més amb els plantejaments que informen el cristianisme.

És per això que és bo recordar declaracions recents dels nostres bisbes, que n'hi ha hagut, de moltes i bones, que ens esperonien a disposar el nostre vot. Aquesta ha estat una constant al llarg de la restauració de la Democràcia al nostre país i també allí on es gaudeix del règim de llibertats des de fa segles. Puix el vot és l'expressió màxima de la ciutadania en tant que component principal de la convivència en democràcia. Els qui encara estan sotmesos sota països totalitaris, de segur, ens podrien explicar fins a quin punt és important, necessari i just poder dir amb el vot allò que es vol sobre el futur del país. I que aquest gest sigui realment tingut en compte.

AFINANT

Hem de guanyar!

JOAN E. JARQUE I JUTGLAR

Una mica d'etimologia serà útil ara que se'n demana, amb el vot, l'exercici de la democràcia (δημο-κρατία), l'exercici del poder, del govern del poble i com va precisar Abraham Lincoln "el govern del poble, en mans del poble, pel poble". El **Poble** (ο δῆμος) és qui hauria de guanyar d'antuvi les eleccions d'avui. Que guanyi aquest o l'altre partit, ja és molt menys important. Un partit sempre és una oligarquia: el govern d'uns pocs (ὀλιγός), ni que es proposin honestament governar per a tots. Tant de bo que guanyessin els millors (οἱ ἀριστοί), és a dir, que encertéssim a donar el poder, per quatre anys, a aquells que ens oferissin les **millors** garanties de governar **millor** el país. A més, curiosament, els partits guanyen tots en qualsevol elecció, o així ens ho volen fer creure. Més ençà doncs de la distribució dels vots entre els partits hi ha una qüestió prèvia, una victòria fonamental a guanyar: la del poble. I aquesta s'expressa pel percentatge dels vots. L'abstenció porta a la derrota del poble: de la **democràcia**.

Ha mort mossèn Jaume Armengol i Armengol

BARCELONA.— Després de penosa malaltia, el proppassat dia 19 d'octubre morí, a 74 anys d'edat i gairebé cinquanta d'activitat sacerdotal, mossèn Jaume Armengol i Armengol, que durant més de vint anys fou rector de la parròquia de Santa Agnès, de Barcelona, i actualment era capellà del Santuari Asil de Sant Josep de la Muntanya.

Mossèn Armengol fou un predicador incansable i, a més, dedicà bona part de les seves activitats en la direcció de la Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes.

CATALUNYA CRISTIANA s'uneix sincerament al dol dels seus familiars, amics i fidels, recordant l'entusiasta col·laboració que, des dels primers temps, prestà al nostre setmanari, que, en vinents números, dedicarà l'espai oportú per donar a conèixer millor la personalitat d'aquest sacerdot exemplar.

AVUI: pàgines especials GIRONA

ACTIVITATS DE "L'ASSOCIACIÓ D'AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA"

PELEGRINATGE A TERRA SANTA

27 de desembre al 3 de gener de 1990

8 DIES VISITANT: JUDEA, Jerusalem, Betlem, Jericó, Ein-Karem etc.

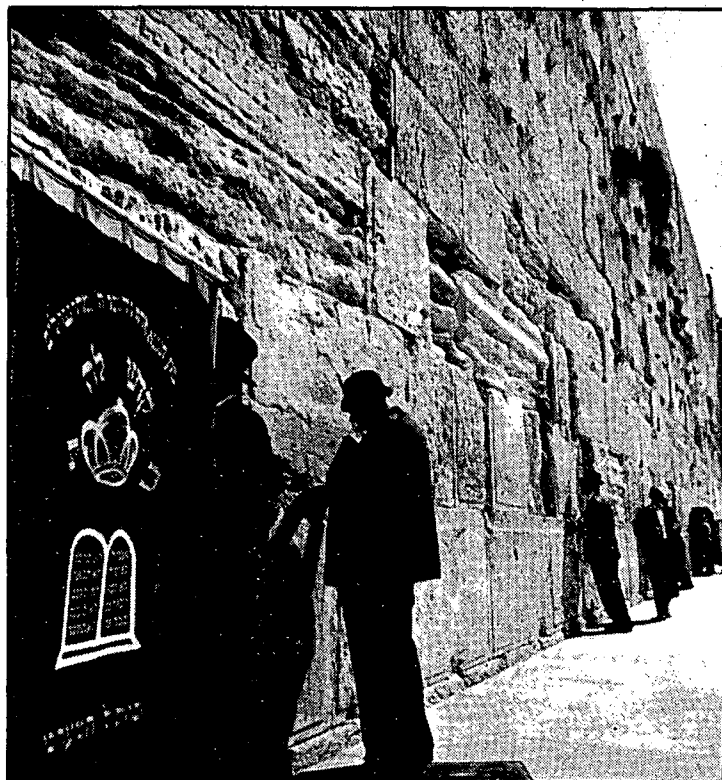
GALILEA, Natzaret, llac de Tiberíades, Cafarnaüm, Mont Carmel, etc.

Aquests i altres llocs Sants ens faran reviure el Nou Testament.

PREUS MOLT ASSEQUIBLES

Demaneu informació - Oberta la inscripció

GC-8

Mur de les lamentacions

"Amics dels Goigs"

La prestigiosa entitat "Amics dels Goigs", que té per finalitat el manteniment, propagació, estudi, edició i divulgació d'aquests populars cànctics religiosos; va editar com a cloenda de l'Any Marià, un treball molt interessant. Una carpeta titulada: "Goigs d'Aparicions de la Mare de Déu a Catalunya".

En realitat és molt més que una carpeta de goigs; es tracta d'un resum històric de les set aparicions més ben documentades que trobem a la Catalunya estricta; això sí en forma de goigs.

En obrir-la trobem una introducció en què situa les aparicions en el temps, des de la més antiga al segle XII a Tortosa, seguint cronològicament per les Sogues de Bellví, la Mercè de Barcelona, el Miracle de Riner, el Collell, Pinós, per acabar al segle XVI a Reus amb la de Misericòrdia.

"De tots aquests goigs n'hi ha una gran quantitat i varietat d'edicions al llarg dels segles; n'hem escollit els que destaquem en algun aspecte", llegim en aquesta presentació. Després parla dels col·laboradors que han confeccionat els resums històrics, així com els gogistes que han deixat els originals reproduïts. No porta autoria, però hem esbrinat que és del President dels citats Amics dels Goigs, Josep Ma. Jujol i Gibert.

A continuació vénen els set goigs, tots molt ben seleccionats amb exemplars del segle XVIII i XIX que corresponen a les col·leccions dels gogistes: Angel Batlle, Carles Babot, Joan Font, Josep Ma. Jujol, i Francesc Ribas.

I allò que els dona més valors, els rigorosos resums històrics, que de forma concreta i amena expliquen les circumstàncies històriques de cada aparició.

Cada història l'ha treballada un especialista en llur devoció. Els autors són: Santiago Casanova i Giner Pvre., Carles Babot i Boixeda, Joan Font i Rius i Teresa Jujol i Gibert.

Heus aquí una carpeta interessant, molt ben editada i presentada, editada per els Amics dels Goigs i realitzada a les gràfiques Altés de Barcelona.

En resum, una carpeta que interessa al devot marià, al cristià en general, a l'afecionat a l'història devocional, a la poesia religiosa, al cant popular, als gravats, al gogista, al buscador de santuaris, i a tants altres que sens dubte aquesta encertada carpeta farà fel·liç.

JOSEP MA. MOSELLA

a tots els amants dels "goigs" posem a la vostra disposició una carpeta de set goigs de la Mare de Déu a Catalunya.

Preu 500 pessetes

BUTLLETA DE COMANDA

Nom i cognoms

Domicili Població DP

Desitja adquirir:

Quantitat ☐ Goigs de la Mare de Déu ptes.

Abonament per reemborsament ☐, o personalment ☐

+ gastos tramesa

Envieu-les a "AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA" Plaça Urquinaona, 11, 3r.3a.A. 08010-BARCELONA-TELF.: 301 37 18

De pròxima aparició: CALENDARI "CATALUNYA CRISTIANA" 1990 il·lustrat amb goigs de la Mare de Déu

"L'ASSOCIACIÓ D'AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA" CONTRIBUEIX
ECONÒMICAMENT QUE CADA SETMANA SURTI AL CARRER
"CATALUNYA CRISTIANA"

PER A INFORMACIÓ:

Plaça Urquinaona, 11 - 3a A

08010 BARCELONA - Telf.: 301 37 18

**FES-TE AMIC...
T'esperem!**

COM FER-SE AMIC DE

**Catalunya
Cristiana?**

L'INFORMAREM AL
TELÈFON 301 37 18

EDITORIAL

Dia d'eleccions

Aviu és dia d'eleccions... Pels carrers encara plens de cartells de propaganda sobreposats —tampoc en això no es respecten gaire entre ells els contrincants— i mig esquincats, els ciutadans farem via cap als col·legis electorals. Com que és diumenge, ben segur que molts catòlics votaran en sortir de Missa. En aquest cas, la jornada de reflexió del dissabte culminarà amb un espai de serenitat qualificat. Sabrem aprofitar-lo per madurar la nostra opció?

Ningú no dubta que els creients, malgrat el perill de la rutina que sempre ens assetja, som seriosos en les nostres creences. Aquestes, de per si, comporten un bon nivell de radicalitat: no és qualsevol cosa creure en Jesucrist. Però no sempre aconseguim que el llevat de la nostra fe estigui ben barrejat amb la pasta de la nostra vida de cada dia. Així no és difícil de trobar cristians que, malgrat la seriositat i la radicalitat que cal suposar-los quan es tracta de la qüestió religiosa, resulten vulgars i propensos a la banalització respecte de qüestions humanes importants. La política, per exemple. No tindria gràcia que avui visquéssim, com cal, la Missa amb tota seriositat i plens de reflexions transcendents, i que després decidíssim el nostre comportament electoral de qualsevol manera, deixant-nos endur per reaccions instintives o tòpics superficials. No podem anar a Missa i viure com si no hi haguéssim anat. Ens cal

obrir una via de comunicació entre la fe i la vida, també la nostra vida política.

Això, de fet, no resulta fàcil. Probablement no és pas per manca de bona voluntat que no ho aconseguim, sinó perquè no sabem com posar-nos-hi. Sobretot, ara que, en tots els partits, els continguts ideològics es van relativitzant cada dia més i s'arriba, sovint, a la mateixa pràctica des de teories molt diverses, no resulta gaire eficaç de pretendre escatir quina política és "la bona". Hem d'anar a un altre plantejament i veure quina de les actituds que "jo" puc prendre davant les opcions que se m'ofereixen és bona.

Diguem-ne alguna cosa. La bona és una actitud de participació. Nosaltres que sabem reaccionar, a l'Església, davant el derrotisme negatiu dels companys que ens diuen que ells no van a Missa perquè molts que hi assisteixen actuen malament o perquè al Vaticà fan allò o allò altre... no podem fer rotllo amb els qui no voten per sistema, pretextant que els polítics tots són iguals, uns xerraires i prou, o que els qui governen fan allò o allò altre, siguin els qui siguin... Hem de ser educadors de nosaltres mateixos i dels altres, constructius, convençuts que la rebentada no porta enlloc.

La bona és una actitud de discerniment dels objectius de la política. El bé comú de les persones —raó suprema— es compon d'elements diversos: béns econòmics o de distribució de la renda; béns culturals, que ens enriqueixin humanament, personalment, no que ens enlluernin o ens alienin; béns referits a la nostra dignitat de persones, que comprenen la llibertat dels ciutadans, la identitat i l'autogovern dels pobles, i el respecte a la nostra dimensió espiritual i àdhuc transcendent... En aquest discerniment hi entra, ben cert, la valoració dels diferents programes. Però també "el meu" criteri de prioritats, "el meu" judici sobre aquells elements als quals penso que cal donar la preferència ara i aquí. Sempre a la recerca de l'actitud correcta més que no pas del partit correcte... El meu criteri, el meu judici, la meua preferència... ho són d'un ciutadà que pensa amb el seu cap i que és creient.

La bona, finalment, és també una actitud de discerniment de la capacitat real dels candidats per dur a terme allò que penso que han de fer... No cal dir que actituds igualment bones poden portar a opcions diverses, fins a un cert punt. Però això no ha de dividir la comunitat. Seria més alt el risc de divisió si, en lloc d'un pluralisme d'opcions entre persones responsables, ens trobéssim amb nivells molt diversos en la capacitat de participar, de reflexionar i de responsabilitzar-se.

Unes reflexions del bisbe Fernando Sebastián

"Reflexions sobre la situació eclesial i social a Espanya després del Concili Vaticà II. Orientacions per a la pastoral de l'Església." Així diu el títol de la petita ponència que l'actual Arquebisbe Coadjutor de Granada elabora fa poc per al Departament de Pastoral Universitària, organisme que depèn de la subcomissió episcopal d'universitats. Es tracta d'unes reflexions que no respiren l'alegre optimisme del "tot va bé" de la fe burgesa i que sí, en canvi, revelen el sa realisme de l'esperança cristiana. Imagino, per això mateix, que als qui han fet de l'optimisme un valor absolut, dites reflexions els semblaran "pessimistes", quan en realitat són enormement lúcides. Jo les veig en clara continuïtat amb les que escrigué el 1988 en l'article "Les ambigüitats del progressisme" (Ecclesia, n.º 2.366-67).

Sintetitzo per al lector algunes de les afirmacions més destacades del document:

1. Es fa urgent una superació de la latent divisió en blocs dins l'Església: involucionisme/progressisme; verticalisme/democràticisme; espiritualisme/temporalisme,

etc., els quals creen unes àrees de confiança i de desconfiança en les quals es fa difícil la comunicació, l'acord i fins i tot la comprensió. Cal, per això, dialogar més, fins arribar a un diagnòstic compartit de la situació actual.

2. Avui ningú no posa en qüestió el Concili Vaticà II, en tot cas el que hi ha és una distinta manera d'entendre l'aplicació del Concili. És important assumir els criteris que per a la seva interpretació i aplicació donà el Sinode Extraordinari del 1985.

3. La defensa del pluralisme com un valor absolut no és legítima quan el que està en qüestió és la unitat de l'Església en les coses fonamentals. Hem de treballar per reconstruir la unitat i la compatibilitat entre els diversos moviments que legítimament neixen, viuen i actuen en l'Església.

4. Aquests darrers anys hem entrat definitivament en una etapa de normalització social i legal de l'Església en la societat espanyola, la qual cosa no significa que haguem desembocat en una situació política i cultural amablement neutra: estem davant una con-

MANEL VALLS I SERRA

frontació cada vegada més clara entre la concepció creient de la vida cultural, social i pública i la concepció agnòstica, atea, secularista, inspiradores de la vida social.

5. S'està produint una secularització interna de la pròpia Església; de les nostres ments de creients. Amb distints graus: tolerables i extrems. Cal estar alerta perquè no ens arrossegui més enllà de les exigències de comunió i l'ortodòxia i l'ortopràxi.

6. Els mitjans de comunicació, amb la seva poderosa influència, estan produint una divisió interna de l'Església, reforçant la dissensió i sembrant el perjudici en contra de la intel·ligència, l'encert i la sincronia espiritual i mental de les autoritats de l'Església, constantment acusades d'involucionisme. Cal que ens preguntem des d'on i en funció de què valoren, interpreten, clarifiquen, suabratllen o silencien els fets de l'Església. Perquè la mesura i el criteri

de la "modernitat" no és precisament per ell sol un criteri cristià. Davant d'això que l'Església vulgui comptar amb mitjans de comunicació propis que salvaguardin la seva independència i la seva llibertat, significa que pretengui tornar a posicions de poder o de ghetto?

7. Una major presència social i pública de l'Església no s'ha de confondre amb el retorn, per exemple, de partits confessionalistes (una altra cosa són els anomenats d'"inspiració cristiana"). És legítim i desitjable, i fins i tot necessari però, que hi hagi una força rellevant dels cristians quant a cristians en la política i que els plantejaments i els judicis cristians sobre la realitat influeixin en la vida política. I això no és cap neoconfessionalisme.

8. Centrem-nos en els continguts primaris de la Revelació, recuperant l'harmonia i l'articulació interna dels temes principals del missatge cristià, superant reduccionismes i parcialismes.

"Veig molt la temptació —acaba dient el bisbe Fernando Sebastián— de sentir-se portaveu de l'Església sencera sense trans-

cendir les fronteres del petit grup. Viuen còmodament instal·lats a l'ombra d'una persona, d'una tendència, d'un moviment, d'una col·lecció de llibres. I des d'aquest món estret pretenen ser portaveus de l'Església de Crist. És necessari un esforç gran d'universalitzar i d'eclesialitzar el nostre cor."

Els vuit punts en què he sintetitzat la reflexió del bisbe Fernando Sebastián mereixen ser meditats per tots. Tots coneixem i patim situacions com les que ell critica. Penso ara —per posar tres petits exemples de casa nostra— en el venerat teòleg que fa poc afirmava sense embuts que "calia evitar" que un determinat moviment eclesial s'implanti a Catalunya, o en aquell capellà que intentà que uns joves que havien decidit pelegrinar a Santiago desistissin del seu propòsit, o també en aquell altre que parlant de pastoral juvenil manifestava cofoi "que els frarets (els religiosos) es facin lo seu".

El bisbe F. Sebastián, amb les seves reflexions, ens vol ajudar a "universalitzar i eclesialitzar el nostre cap i el nostre cor".

RESPIR

FERIR I SENTIR-SE FERIT (II)

Ni la mala voluntat, ni la no mala voluntat, ni qualsevol altra circumstància són prou d'elles mateixes perquè una persona se senti ferida. Hi ha verbs que són defectius lògicament, com n'hi ha que ho són en la conjugació gramatical. Vull dir que hi ha verbs que per poder-se usar amb sentit necessiten la col·laboració del qui n'és el destinatari. Verb com injuriar, insultar, ofendre, prendre el pèl, ferir, necessiten per poder ser conjugats amb sentit la col·laboració d'algu que accepti de sentir-se injuriat, insultat, ofès; d'algu que se'l deixi prendre, el pèl, d'algu que vulgui sentir-se ferit. El gest hi pot ser, i les paraules, tan feridors com es vulgui, que si són gestos i paraules sense la voluntat del destinatari, o el vent se'ls enduu, o es fonen com la boira.

MIQUEL ESTRADÉ

Catalunya Cristiana

EL SETMANARI DE MÉS
DIFUSIÓ DE CATALUNYA

MEMBRE DE LA UCI

Director: Redacció, administració, publicitat i fotocomposició. Edifici de la Parroquia de la M. de D. dels Àngels. C/ València, 344. 2n. Tel.: 215 / 27 39 - 27 84. FAX: 215 28 05. 08005 Barcelona

Sots-directors: Francesc Malgosa i Riera, Joan Carrera i Planas

Editor: Fundació Catalunya Cristiana

Gerent: Jaume Ruigé i Torrentgener

Disseny: Josep Samper i Alejo

Impressora: Publiograf, S.A.L. Pge. Valeri Serra, 30. Tel.: 254 / 16 30 - 17 77. Barcelona D.L. B.14.387/79

SUBSCRIPCIONS ANUALS

Catalunya, resta de l'Estat espanyol, Andorra, Gibraltar i Portugal 4.800 Ptes.
Europa: 8.700 Ptes. Amèrica: 10.650 Ptes. Àsia, Àfrica: 11.400 Ptes. Filipines: 11.400 Ptes. Àsia (més oriental): 14.200 Ptes.

Entre les cartes que rebo n'hi ha algunes que em colpegen com si em donessin un cop de puny al front; cartes que em deixen l'ànima com buida i desconcertada, cartes que sé que mai no seré capaç de respondre dignament. Són aquelles en les quals una esposa m'explica —gairebé amb udols més que amb paraules— que ha mort tràgicament un dels seus fills o que acaba d'anar-se'n d'aquest món l'home amb qui va viure apassionada i feliç durant molts anys. Són cartes que, en realitat, no em demanen res. Criden davant la meua porta tal com podrien fer-ho en una església o davant la casa d'un amic. M'expliquen el vertigen que senten, em diuen que la seva vida ha perdut tot sentit, el desig que senten elles mateixes que la mort acabi la seva tasca. Fan preguntes, colpegen amb punys ensagnats davant el mur del misteri. I no taquen amb plor el paper perquè ja no els resta ni plor.

Davant d'aquestes cartes jo també resto com buit. Sé perfectament que totes les paraules són inútils davant dolors com aquests. I s'esdevé el mateix que quan vaig a un funeral: l'únic que sé fer és assegurar-me a prop dels que pateixen i romandre allí callat. Perquè davant la mort d'un ésser estimat tot té el so de fals. I la mateixa amistat sembla —encara que no ho és— inútil.

Gabriel Marcel ho va comprendre perfectament: "El veritable problema no és la meua mort, sinó la dels éssers estimats". És cert: morir només és morir-se; veure morir els qui estimes és una mutilació per a la qual la naturalesa humana no està feta.

I, tanmateix, algunes respostes caldrà intentar, per absurdes que siguin. Que d'absurdes ho seran, com la d'aquella nena a la qual un dia vaig preguntar: "¿I tu què faries per consolar una persona trista?" La menuda va quedar-se mirant-me pensativament i finalment va respondre: "Li faria pessigolles".

Un buit impossible d'omplir

J.L. MARTIN DESCALZO

Dir paraules genèricament consoladores és tan absurd i ridícul com les pessigolles de la meua amigueta. Perquè tota tristesa per la marxa d'un ésser estimat és sagrada. Tanmateix, jo crec que des de la fe i també des de l'amor i ha alguns ajuts, ja que no hi ha respostes totals. La fe no cura totes les ferides, però si que n'aclareix algunes i fins i tot les minva quan va unida a l'esperança. Aquesta esperança que tots els homes tenim, sortosament, clavada en el nostre cor i que ens certifica que els morts no moren del tot. Aquesta esperança que no és quelcom que nosaltres fabriquem a cops de desig, sinó que es recolza en el mateix centre de la naturalesa humana.

Gabriel Marcel —torno a esmentar-lo perquè és el gran profeta contemporani d'aquesta esperança— sofria moltíssim per la mort dels seus éssers estimats, però amb el pas del temps va anar descobrint que aquests morts no se separaven del tot de nosaltres, sinó que, en realitat, des de l'altra banda "ens estiraven", fins a tal punt que "la nostra esperança és la resposta a aquella crida vinguda de l'altra

costat", ja que "la certesa que els morts viuen amb nosaltres és el pa quotidià de milions de mares, esposes, marits que han perdut l'ésser estimat".

Però, ¿qui ens certifica que tot això no són més que paraules boniques? Ho certifica l'amor, que "sap" que els morts no s'han mort del tot. Ho certifica —pels cristians— Jesús, que si estigué a l'altra costat, que conegués les dues cares de la realitat i ens certifica que Ell ens esperaria a l'altra riba.

A mi em plau pensar que els qui estem aquí, estem, en realitat, mig aquí i mig a l'altra banda. Recordo com va impressionar-me aquella frase de sant Joan de la Creu que, després d'assegurar que l'ànima que estima Déu viu ja més en l'altra vida que en aquesta, assegura que "l'ànima viu més on estima que on habita". I hom ja té gairebé tantes coses i persones estimades a l'altra banda com a aquesta! Potser la nostra vida sigui com una balança en la qual, en néixer, tenim tot el nostre amor en el plat de la dreta i lentament, al llarg dels anys, anem passant trossos d'amor al de l'esquerra. Morir-se, potser sigui trencar l'equilibri; arribar a tenir més amor sobre el platet de l'altra vida.

Ara recordo que, quan va morir el meu pare, parlava amb el seu confessor i li explicava que li costava molt d'anar-se'n i deixar-nos els seus fills en aquest món. I quan el pare Vicente li respongué: "Però a l'altra banda l'esperen a vostè els seus pares, els seus germans, la seva esposa", el meu pare va respondre senzillament: "És veritat".

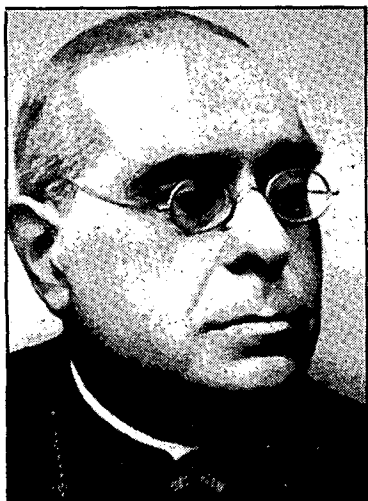
Sí, és veritat. Viure és una tremenda aventura que realitzem mig a cegues. Sobre nosaltres grava el misteri. Un misteri que lentament i dolorosament ens va arrancant de nosaltres mateixos. Fins —torno a esmentar Marcel— "a l'instant en el qual tot quedarà sepultat per l'amor".

Això és el que de vegades es diu, si bé d'una manera simplista i poc matisada i, en definitiva, equivocada.

Era, sí per temperament, un home seriós i greu, propens a la ira; però de cap manera sorriu, arrauat, intemperant, descortès i inaccessible. Tot el contrari: era franc, senzill, educat i de bon tracte. En tot cas, diuen els testimonis, "infonia respecte, però no temor".

Essent de temperament irascible, no és estrany que, per més que es dominés, alguna vegada li traspués una mica el geni. Però mitja dotzena d'anècdotes i encara moltes d'elles referides a la primera de la seva vida, no signifiquen res o ben poca cosa.

Consta també que, al principi del seu pontificat, adoptà una actitud excessivament exigent i meticulosa. S'explica, en bona part, perquè ell mai no havia exercit el ministeri parroquial: home d'estudi, metòdic i rigorós amb ell mateix, en contacte amb els seus sacerdots, es comprèn que tendís a exigir-los allò que ell mateix per

endavant practicava. Aquesta és la raó per la qual apareixia, a voltes, com una mica massa purità i no exempt d'una certa duresa.

Però els capellans que l'havien observat en la Primera Visita Pastoral s'adonaren, quan féu la Segona i, sobretot, la Tercera Visita, que havia fet un canvi en rodó i que s'havia tornat molt més suau,

Tenia mal caràcter el doctor Torras i Bages?

ANGEL MIRALDA
Vice-Postulador de la Causa de Beatificació del doctor Torras i Bages

flexible i comprensiu. I és que els sants, no en neixen de sants, sinó que se'n fan a còpia d'esforç i de pregària.

Una clara demostració del domini d'ell mateix que havia anat adquirint amb els anys el veiem en el seu comportament en el fet que més amargà el seu pontificat: el famós cas del rector d'Aguiló, mossèn Ricard Vilaregut. Efectivament, l'any 1909, el doctor Torras destinà aquest capellà a l'esmentada parròquia segaresa d'Aguiló. S'escaigué, però, que mossèn Ricard es negà a residir en la rectoria perquè, segons ell, ame-

naçava ruïna. El doctor Torras envià a Aguiló, per tal d'informar-se, un dels seus més pròxims col·laboradors, el qual, en comptes d'anar a fer una inspecció visual directa com era la seva obligació, se'n anà a visitar uns seus parents de la veïna parròquia de Vallfogona de Riucorb i es refià de la informació que aquests li donaren sobre l'estat de la rectoria, que, segons el seu criteri, no amenaçava ruïna i era perfectament habitable.

Convençut el doctor Torras que el seu secretari havia complert bé la seva missió i que realment el rector no tenia raó, l'obligà a residir en la rectoria.

Però mossèn Ricard no cedí fàcilment. Assessorat per un advocat tan reconegut com Anguera de Sojo i per un arquitecte de tanta categoria com Bassegoda, posà plet al doctor Torras al tribunal diocesà, que fallà a favor del Bis-

be. Apel·là al tribunal metropolità de Tarragona, que donà novament la raó al doctor Torras. Però no fou així, en el de la Rota Romana, al qual apel·là també mossèn Ricard i que fallà a favor seu.

Però vegem ara quina fou la reacció del doctor Torras en ser-li comunicada la sentència: no fou la d'indignació i iracúndia, com podríem esperar d'un home del seu temperament, sinó de gran calma i mansuetud. Digué: "Si a Roma li han donat la raó, senyal que la tenia. Sortosos nosaltres que tenim per damunt nostre qui pugui corregir les nostres deficiències!" I ordenà que tot seguit es fes una revisió de l'estat de totes les rectories del bisbat per tal de fer les necessàries reparacions.

Notem que tot això succeïa l'any 1915, quan el doctor Torras havia arribat ja al cim del seu prestigi i rebut dues cartes laudatòries papals, una de Pius X i l'altra de Benet XV. Una acceptació tan reposada i espontània d'aquella humiliació només s'explica gràcies a la humiliació i a l'autodomini que havia aconseguit.

Sobre el bisbe Irurita

Sr. director:

El meu amic Francesc d'A. Picas, amb la fogositat que li és peculiar, en el número 525 de "C.C." ataca —m'atre-

viria a dir ferotgement— l'autor de l'entrada biogràfica de la GEC, sobre el bisbe màrtir, Irurita.

He rellegit tres o quatre cops l'esmentada nota biogràfica. Sense prendre part en una possible discussió, m'atre-

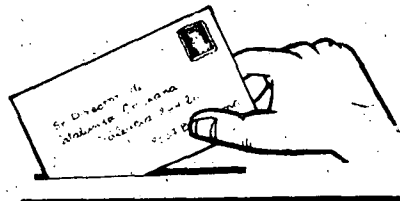
veixo, però, a fer dues precisions. Enlloc no hi trobo l'adjectiu de "carlí", ni que fos "enemic" de la Federació de Joves Cristians de Catalunya.

I aquí volia arribar; sense negar-li cap mèrit ni virtut al bisbe màrtir, per aclarir, que és cert que "mantingués tibantors" —no que en fos enemic—, amb la F.J.C. i que en un moment determinat, mantinguessin la presidència i la secretaria de l'A.C. dos reconeguts carlins, cosa que pogué induir a suposar que el prelat també n'era. Com a antic dirigent de la F.J.C. i més tard, de l'A.C. em consta això que dic. No és, amic Picas, cap "monstruosa calúnnia".

Conec AMS per resistir-me a creure'l tan mesquí. Referent a la persecució religiosa i al martirologi que se'n derivà, n'hauríem de parlar a banda. Crec que en una entrada de diccionari potser ja n'hi ha prou amb una simple referència. Els detalls formen part de la història general, que no ha silenciada la particular odissea del bisbe Irurita i de la família Tort.

Una abraçada, amic Francesc.

ESTEVE BUSQUETS I MOLAS

Màrtirs de Xina

Sr. Director:

Fa unes setmanes es va publicar els tràmits per a la canonització dels màrtirs de la Xina, especialment els dominics, entre ells el beat Pere Sans d'Ascó.

El resultat o fruit d'aquesta publicació no s'ha fet esperar, entre d'altres cartes rebudes d'agraïment i de felicitació per una tasca tan important religiosament, n'hi ha una enviada de l'altra part d'Espanya, des de Huelva, signada pel Sr. Antonio Barrero, col·leccionista i estudiós dels enterraments dels Sants màrtirs, especialment de la Xina, comunicant que disposa de molta documentació escrita i fotogràfica sobre l'afer, i referent als màrtirs de l'Extrem Orient, especialment del beat Pere Màrtir Sans

d'Ascó, disposa d'una fotografia del reliquiari del crani de l'esmentat beat, que es conserva al convent dominic d'Ocanya (Toledo).

Demana per ampliar la seva col·lecció els llocs d'enterrament dels altres beats martiritzats a la Xina.

Em demana, també, (i jo ho demano a qui ens pugui ajudar):

1er.- Si a Poblet existeix un altar-reliquiari, quines relíquies guarda i de quins sants són?

2on.- Si a Tortosa es troba el cos de sant Crescenci màrtir.

Agrairia qualsevol informació i millor acompanyada amb un testimoniatge fotogràfic.

La seva adreça és: Sr. Antonio Barrero Avinés. Apartat de correus 266. 21080 Huelva.

CARMEL BIARNES

Adoració nocturna al Tibidabo

Sr. Director:

Llegeixo aquest setmanari que vós dirigiu.

ACUDIT

ARA MATEIX

En el centenari de les Escoles de l'Ave Maria

J. CARRERA PLANAS

El passat dia 12 d'octubre s'escaigué el centenari de la primera escola de l'Ave Maria, una obra pedagògica suggestiva, original i innovadora. De vegades la gent pensa que tota l'aportació de l'Església al camp de l'ensenyament ha estat feta a través de les congregacions religioses, de tanta importància, no cal dir-ho. Però comptem, també, amb una tradició, discreta i fecunda, d'escoles diocesanes i parroquials, i de preveres pedagogs que resten, generalment, en l'anonimat. Algun cop, tanmateix, l'anonimat es trenca i surten noms tan significatius com els dels rectors Baldiri Rexach i Lorenzo Milani —per esmentar-ne d'èpoques i d'indrets diversos— o aquest, tan insigne, d'Andrés Manjón.

Ja tenia quaranta anys, Manjón, quan va ser ordenat sacerdot. Abans, de seglar, havia estudiat filosofia i teologia al seminari de Burgos —era de Sargentos de La Lora— i dret, a la universitat de Valladolid. Havia estat catedràtic a la universitat de Santiago de Compostel·la i a la de Granada. En aquesta capital andalusa, on es fincà i desenvolupà la seva obra, va treballar en l'apostolat laical, sobretot en els barris pobres, i va ser president de la joventut catòlica. Arribava, doncs, al presbiterat, amb una gran vocació pedagògica i amb una gran sensibilitat social: Deia que la il·lusió per una escola alegre i sana i uns mestres afectuosos amb els nens ja la va concebre, de petit, "en aquella esquifida, fosca i polsosa presó..." que era el col·legi del seu poble. "Hi vaig aprendre a mal llegir, explicava, i a comptar, i la doctrina cristiana; però tot de mala manera i rutinàriament, sense desplegament de facultats, ni exercicis de composició ni discurs: maquinalment." Tot just ordenat, ocupà una canongia a l'església magistral del Sacro-Monte. Era el 1886, el mateix any, per cert, que també esdevenia canonge del Sacro-Monte l'urgellès Gras i Granollers, fundador de l'institut religiós de les Filles de Crist Rei.

Manjón, home de pensament i d'acció, madurà un projecte pedagògic propi, i es posà a realitzar-lo no pas entre les classes altes, sinó als espadats del mateix Sacro-monte, a la vora del Darro, un indret de gent pobra, amb moltes famílies gitanes, i, alhora, meravellós pel paisatge. Hi adquirí un "carmen" —casa amb jardí típica d'aquell lloc— després dos, més tard sis... i hi establí, a partir de

1889, les escoles de l'Ave-Maria. La seva pedagogia era atractiva, a l'aire lliure, molt meridional, entrava pels ulls. Un cronista de l'època explica el mapa d'Espanya que solia construir: a terra, acotat per evònimus, amb les principals ciutats representades per flors: Madrid, una mata de clavells; Barcelona, un roser; Huelva, un crisantem... "Allà, continua el cronista, vaig sentir una **muñeira** entonada per una vintena de veus fresques i argentines, mentre un nen, viu com una mostela, **recorria** Galícia...; i una sardana —la de l'òpera de Garin, per cert— mentre un altre nen-ocell recorria a saltirons el principat català, i ens donava notícia de la seva importància comercial, històrica, etc." ("La Lectura Dominical", n.º 346. Madrid, 19-8-1900). Cal consignar que, en el moment de la creació per Andrés Manjón de les escoles de l'Ave-Maria, l'índex d'analfabetisme general d'Espanya era del 78%, i el particular de Granada el superava en quatre punts: 82%...

Avui l'Ave-Maria compta amb deu centres, entre escoles d'infants, de batxillerat, de magisteri i un seminari de mestres. Els dies 12, 13, i 14 d'octubre ha tingut lloc a Granada un Congrés sobre "el pensament del pare Manjón i la pedagogia actual" que ha demostrat, a través de diverses ponències, la vigència, al cap de cent anys, de les grans línies del pensament pedagògic del fundador de l'Ave-Maria. El director general d'aquestes escoles, D. José Montero Vives, pedagog i catequeta prou conegut, continua esforçadament l'obra manjoniana.

El pare Manjón no va fundar cap institut religiós que continués la seva obra. Però un capellà diocesà de València, don Miquel Fenollera, admirador, des de jove, i imitador de l'obra de Granada, fundà, cap el 1910, la congrega-

ció d'operàries del Diví Mestre o Avemarianes, dedicades a l'ensenyament, seguint la pista de Manjón. Fenollera s'havia entusiasmat, quan tenia 20 anys, tot llegint aquell número 346 de "La Lectura dominical", del qual abans he copiat un fragment, i entrà en contacte amb el pare Manjón per mediació del pare Antoni Vicent, conegut apòstol social a qui Fenollera anomenava "el meu mestre". A Benimàmet, una barriada popular dels afores de València, situà més tard i després de diversos assaigs, una escola d'estil manjonianà i la casa mare de la nova congregació, la qual, després, s'estendria per Espanya i Amèrica. El 1957, mossèn Joan Bonet i Baltà conegué les avemarianes i les portà

P. Andrés Manchón

a la seva escola parroquial, a l'Hospitalet. El 1962, el rector vigatà mossèn Lluís Gomis i Cornet introduí la congregació de l'Ave-Maria al barri del Poble Nou, de Manresa. D'aquesta manera, una mica de retop, la influència de la pedagogia de Manjón és present a Catalunya. Per això aquest recent congrés a Granada del centenari de l'Ave-Maria ha comptat, també, amb la presència d'un grup de mestres de Manresa i de l'Hospitalet.

He esperat fins aquesta setmana per veure si es feia cap esment a la trobada de seccions d'adoradors nocturns que es va fer la nit del 30 de setembre, al temple del Tibidabo, on va presidir la missa concelebrada el nostre bisbe auxiliar el reverendíssim doctor Lluís Martínez Sistach.

Van fer acte de presència adoradors d'arreu de Catalunya, amb les seves banderes al Front.

Cap mitjà de comunicació escrit va fer cap tipus de notícia sobre tal esdeveniment.

No podria, Sr. Director, fer-ho constar en aquest setmanari per, en primer lloc, que hom sabés que hi ha gent

que, des de molts quilòmetres de distància, varen venir a adorar el Santíssim Sagrament i, en segon lloc, agrair al pare rector del temple, Joan Canals, l'esforç que va representar tota la perfecta organització, així com els responsables de les seccions.

JOSEP CAÑABATE i TARRASON

Agraïment al doctor Pladevall

Permeteu-me valdre'm de la vostra amabilitat per regraciar a Mn. Antoni Pladevall, la claretat amb que ha fet notar la seva disconformitat amb el "que el

periodista es va amanir al seu gust". Això, i no altra cosa, era el "que pretenia Mn. Margarit" quan escrigué la seva "carta". Carta tramesa amb molt poques dates de diferència als dos periòdics, i que a causa del diferent ritme de publicació, aparegué en dies prou distants que permeteren sospitar un intent de "cercar polèmica".

Si hom repassa el començament de dita carta, veurà clarament com "no intentava parlar d'altra cosa que no fos allò que hom havia pogut llegir en el diari"... Però jo no podia pas afirmar que Mn. Pladevall no havia dit el que hom li atribuïa: ho havia de dir ell... Jo sols podia denunciar les falles metodològiques

d'aquell escrit, sense descurar "l'argument subliminar" que comportava la referència a Lovaina feta pel periodista: ni en aquella ni en cap altra universitat, podien estar d'acord amb les falles que l'escrit presentava. Potser la recança ha mortificat l'amistat, però calia fer-ho en defensa de la veritat i fins del prestigi...

Ja que Mn. Pladevall ens ha exposat les seves reflexions sobre el "possible doblatge de santa Eulàlia", d'acord amb la tesi del P. Moretus (a qui hom retreu haver descurat alguns documents importants), sense desig de debat que deixo per als especialistes, sols per si li poden ser útils, recordaré algunes coses que he recollit de la documentació: els repobladors de Catalunya, no surten de Barcelona, baixen del Pirineu: fins dintre la ciutat hi trobem documentades cases de rossellonencs com els "Perpinyà" i, no pas gaire lluny de Vilapiscina, hom hi troba fincat el vescomte Adalbert del Rosselló.

Mn. Mas, arxiver de la catedral, en un breu estudi, fa notar com la docu-

mentació dels Libri Antiquitatum, en parlar de la Catedral, acostumen a citar la sepultura de santa Eulàlia, mentre que en les altres esglésies hom cita la Santa sense cap referència, fins l'any 1032, que en parlar de la de Vilapiscina, hi troba la paraula "merite", i ell tem que no es tracti d'una deformació de l'abreujament de "martire", però accepta poder referir-se a "Merita Augusta". Davant el fet que amb anterioritat mai no se li adjudiqués tal advocació, es pregunta "si hom li hauria canviat l'advocació". Atenent la data de 1032, comprovem que era coetania a la presència del vescomte Adalbert. Pot tenir-hi alguna relació? El que passés a Vilapiscina, podia repercutir a Provençana: trobem documentades les mateixes famílies en els dos llocs, com ara els Seniofred de Rubi, els Guadall de Sant Vicenç, etc., famílies amb notòries arrels pirinenques.

Res més, Sr. Director, sinó agrair sincerament el vostre acolliment.

A. MARGARIT *ps.*

aldees infantils s.o.s. de Catalunya

Membre de l'Associació SOS Kinderdorf International (adherida a la UNESCO)

Vols donar una llar a infants que no en tinguin?

Desitjo fer-me AMIC D'ALDEES INFANTILS SOS DE CATALUNYA

Passeig de Sant Gervasi, 24 - 08022 Barcelona - Tels. 417 75 39 - 212 09 24

1. - Amb la subscripció de:

 Ptes.
que faré efectives amb pagament: Trimestral ☐ Semestral ☐ Anual ☐

2. - Apadrinant a:

Un infant amb 2.500 ptes. al mes ☐Una casa amb 10.000 ptes. al mes ☐

Nom i dos cognoms: _____

Adreça: _____

Població: _____

Banc o Caixa d'Estalvis: _____

Agència: _____

Direcció: _____

Compte corrent o Llibreta d'Estalvis num.: _____

Senyal amb una X els requadres que li interessin:

CERQUEM UNA PERSONA GRAN

(uns 60 anys)

AMB EXPERIÈNCIA DIRECTIVA
VOCACIÓ DE SERVEI
I TEMPS LLIURE

Un home o una dona, amb sensibilitat i receptivitat pels problemes humans, però convençuda que per ajudar els altres cal evitar els sentimentalismes i cercar l'operativitat. Haurà de promoure i dirigir una entitat privada sense finalitat de lucre i que considerem d'interès col·lectiu. Pensem que aquesta persona existeix i que pot voler cedir gratuïtament el seu temps a dedicació total o parcial, lliurant-se a una activitat que l'ompli plenament i pugui donar sentit a la seva vida.

Si considereu que podeu esmerçar-hi tot o una part del vostre temps i experiència, us demanem que ens escrigueu al núm. 77958 de Publicitat ROLDOS, Bergara 10, 08002 Barcelona. Es contestarà tota la correspondència.

La Santa Seu mira cap a l'est europeu

Joan Pau II defensa l'Església d'Ucraïna

Per primera vegada després de l'última Guerra Mundial, el Papa va rebre l'ambaixador de Polònia, Jerzy Kuberski.

Joan Pau II té la mirada posada a l'Est. Ha rebut a Jerzy Kuberski, primer ambaixador polonès després de la Segona Guerra Mundial, ha fet l'elogi del nou curs polític en el seu país: "Polònia actualment és nova, és el país del coratge i dels esdeveniments que tenen força profètica sobretot per ser partidaris del món on l'home encara sofreix".

Segons Joan Pau II el pas més important ja ha estat donat per a la democratització però "encara queda un llarg i difícil camí per recórrer els objectius del qual encara estan per resoldre".

Un altre dels temes que també ha commogut al Papa és la situació d'Ucraïna. Amb motiu del VI Sínode de bisbes de l'Església catòlica d'Ucraïna, reunits aquesta setmana a Roma, Joan Pau II ha pronunciat una vigorosa allocució en defensa de la identitat espiritual d'aquests fidels.

Després de mig segle, subratllà el Papa, "els fidels i els pastors de l'Església d'Ucraïna es veuen obligats, a la seva mare pàtria, de distribuir el Cos de Crist en la clandestinitat, com en les primeres comunitats cristianes". Les crides d'aquests fidels sempre arriben de Roma. Joan Pau II prega als responsables de l'Església ger-

mana ortodoxa "de voler superar els prejudicis i ajudar els germans catòlics en allò que calgui".

Les autoritats soviètiques són interpel·lades per Joan Pau II. "Compto amb l'esforç i la bona voluntat de les autoritats que instruïdes pels tristos fets socio-polítics del passat, han de resoldre el problema, ignorat durant decennis, del reconeixement dels drets de l'Església catòlica d'Ucraïna. La campanya d'hostilitat i d'acusació duta en contra d'ella i dels seus pastors no ajuda pas a la realització de les reformes, al contrari les empitjora. Si no és legalitzada la comunitat ucraïnesa, el procés de democratització mai no serà complet".

Insistent pel que fa als drets de l'home i dels acords internacionals subscrits per la Constitució, Joan Pau II ha evocat el document de Viena de la Conferència sobre la seguretat i la cooperació a Europa (CSCE) que va confirmar el passat gener els principis d'Helsinki, així com també els mitjans de promoure la llibertat religiosa.

Per a l'Església d'Ucraïna, el Papa preconitza tres remeis immediats: el lliure accés als llocs de culte, el dret d'organit-

zar la seva pròpia estructura jeràrquica, la possibilitat de mantenir lliures els contactes amb els fidels i amb la seva co-

munitat en el seu propi país com a l'estranger.

G.M.

Sisè viatge del Papa a Àfrica

ROMA.— El papa Joan Pau II anirà a Burundi l'any 1990, amb motiu del sisè viatge africà, segons va anunciar el 19 de setembre el president de la Conferència Episcopal de Burundi, monsenyor Bernard Bududira, bisbe de Bururi. No obstant encara no s'ha concretat la data del seu viatge.

L'Església de Burundi va estar subjecta els anys 1980 a severes restriccions, sota la presidència del coronel Bagaza. Aquestes restriccions afectaren els grans i petits seminaris, els moviments d'Acció catòlica, les activitats catequètiques i els consells parroquials. Paralitzaren totes les activitats de l'Església. Fins que l'endemà del cop d'Estat del major Pierre Buyoya (3 de setembre 1987) l'Església obtingué de nou la total llibertat d'acció.

Joan Pau II es va alegrar d'aquesta represa de relacions en rebre el nou ambaixador de Burundi. "Es gran satisfacció, va declarar el Papa, que jo aprecio la decisió del vostre govern, no solament de restablir l'Església amb tots els seus drets, en la plena llibertat del seu culte i de la seva acció pastoral i més encara de restablir un diàleg i una col·laboració benèfica pel país".

A Burundi els catòlics representen el 65 per cent de la població.

FILTRANT LA NOTÍCIA

Misteriós assassinat del bisbe d'Arauca

La majoria de les agències catòliques de tot el món s'han fet ressò de l'assassinat de monsenyor Jesús Emilio Jaramillo, de 73 anys, bisbe d'Arauca (Colòmbia). Fou segrestat i posteriorment mort de quatre trets al cap.

Monsenyor Jaramillo havia començat els seus serveis pastorals en diversos pobles d'Arauca des de l'any 1970. Era conegut i molt estimat per la seva dedicació a favor dels pobles i dels indis.

No hi ha unanimitat d'opinió respecte als presumptes assassins. Mentre el corresponsal d'ABC de Madrid atribueix l'acció criminal a la "Unió de l'Exèrcit d'Alliberament Nacional" (ELM) —una guerrilla marxista-leninista, assessora des de la seva aparició de la dictadura cubana—, altres mitjans informatius, com l'agència APIC-KIPA culpen els "Esquadró de la Mort", un moviment polític d'extrema dreta, propera a grups militars. En aquesta última opinió —continua dient APIC-KIPA— estan d'acord molts missioners i missioners d'aquell país, manifestant que la preferència del bisbe d'Arauca pels pobres i marginats, l'havia enfrontat sovint amb el sector militar dretà.

Per la seva part el Sant Pare condemnava l'assassinat davant d'un centenar de bisbes de tot el món, del Cos Diplomàtic acreditat prop de la Santa Seu, i de 30.000 fidels dels cinc continents que s'uniren a Joan Pau II en una pregària per la pau. El Papa digué: "Una vegada més la nostra enèrgica condemna d'accions contra la vida i la dignitat de la persona, tractant-se especialment d'un pastor de l'Església compromès en l'evangelització i assistència dels més necessitats". Per altra banda, el telegrama del mateix Sant Pare adreçat al cardenal Alfonso López Trujillo, President de la Conferència de bisbes colombians —que du la signatura del cardenal Casaroli— reprova també "els atemptats continuats contra la convivència pacífica i la tradició cristiana del poble colombià", i expressa la seva solidaritat amb l'Església del país.

L'autoria del crim prové de l'extrema dreta o de l'extrema esquerra? El temps ho aclarirà. En tot cas els extrems es toquen, i "malauradament —escriu un comentarista— els extremismes s'identifiquen en actes d'aquesta terrible faisó".

FRANCESC GAMISSANS

VATICÀ DIA A DIA

Joan Pau II nomena un bisbe rus

El Papa ha nomenat, el sacerdot Tadeusz Kondrusiewicz (de Bielorússia), bisbe residencial de la diòcesi de Minsk, capital d'aquella república soviètica, vacant des de fa 44 anys. El nomenament s'ha dut a terme amb el beneplàcit de les autoritats civils, la qual cosa significa "un esdeveniment d'extraordinària importància". El nou bisbe té 43 anys i haurà de tenir cura dels 2.000.000 de catòlics en un territori amb 10.000.000 d'habitants.

Extraordinària vitalitat de l'Església a Vietnam

L'arquebisbe d'Hanoi, cardenal Trinh Van Can, ha adreçat una carta al papa Joan Pau II per agrair-li la visita a l'Església de Vietnam del cardenal Etchegaray President del "Consell Pontifici Justícia i Pau" i del Consell "Cor Unum". Aquesta visita en nom del Papa concentrà entorn a l'esmentat cardenal més d'un milió de catòlics vietnamites, dels més de sis que compta aquella Església. El cardenal Etchegaray va recórrer uns 2.000 quilòmetres per l'interior del Vietnam i va visitar 11 diòcesis. En comentar sobre aquest viatge, monsenyor Etchegaray ha subratllat l'extrema pobresa d'aquella Església, la manca que sofreix de sacerdots sobretot en les regions del nord del país i la viva expressió de les comunitats cristianes que enmig d'infinites dificultats imposades pel règim comunista, han mantingut gran vitalitat.

Bisbes mexicans donen suport a les Comunitats Eclesials de base

Catorze bisbes mexicans, entre els quals figuren l'arquebisbe de Chihuahua i el bisbe auxiliar de la capital mexicana, ha adreçat un missatge de suport a les comu-

nitats eclesials de base. Els bisbes afirmen que "l'articulació entre la reflexió dels creients i el valor del compromís cristià" és una dimensió essencial de la vida de l'Església. També diuen que les comunitats eclesials de base formen part de la nova evangelització del país i estimulen totes aquestes comunitats a continuar en la línia inaugurada per la Conferència de Medellín.

Nou President de les Societats Bíbliques

El bisbe d'Udon-Thani, a Tailandia, monsenyor Yod Phimpisan, ha estat elegit President de la "Unió Mundial de Societats Bíbliques", organisme ecumènic en el qual es donen cita les principals cases editorials dedicades a la difusió de la Sagrada Escripura. És la primera vegada que un bisbe catòlic accedeix a aquest important lloc. Monsenyor Phimpisan s'ha distingit pel seu treball científic de traducció de la Bíblia a la llengua thai.

L'episcopat brasiler defensa la dignitat de les dones

L'episcopat de Brasil, a la una amb diverses organitzacions sindicals i humanitàries, han protestat públicament contra la pretensió de determinades empreses d'exigir de les dones treballadores un certificat d'esterilització com a condició per ser contractades. Els bisbes qualifiquen aquesta exigència de "il·legal i immoral".

Reunió de teòlegs d'Àfrica

ACCRA (Ghana).— A primers d'octubre es va celebrar a Accra, capital de Ghana, la "Primera Conferència Panafricana de Dones Teòlegs". Aquesta conferència ha tingut lloc com a pròleg a les manifestacions programades per al "Decenni de la dona a Àfrica".

Lovaina: Conferència del cardenal Evaristo Arns

El cardenal Paulo Evaristo Arns, arquebisbe de Sao Paulo del Brasil, va obrir el passat 6 d'octubre, el "Seminari de filosofia a Amèrica Llatina", organitzat per l'Institut Superior de Filosofia de Lovaina.

Aquest seminari vol contribuir, a partir de la intervenció del cardenal Arns, a difondre les perspectives ètiques i polítiques en les quals se situa avui el debat sobre els drets humans i en particular en el context llatinoamericà.

"Mans Unides" ha creat equips d'animació

A Barcelona, aquesta institució altament altruista, ha realitzat durant el mes d'octubre una campanya d'incorporació de nous voluntaris per formar equips d'animació a la solidaritat amb el Tercer Món.

Ha augmentat la fam en el món

El nombre de persones que passen fam en el món continua creixent de manera espectacular. Això ho constata el Consell Mundial d'Alimentació en el seu últim informe, presentat al Caire.

Dades de 1988 diuen que hi ha 512 milions de persones que sofreixen fam, de manera crònica, arreu del món i que aquesta xifra augmentarà en 40 milions abans no acabi l'any 1989.

La incidència de la fam s'ha desenvolupat d'Àsia vers Àfrica, malgrat que encara set països asiàtics viuen sota el flagell de la manca d'aliments. Són: Bangladesh, Butan, Índia, Maldives, Nepal, Paquistàn i Sri Lanka.

A Àfrica la pobresa afecta a dos terços de la població rural, la mateixa xifra que Amèrica llatina.

Carta pastoral de l'arquebisbe de Sevilla, monsenyor Carlos Amigo**"Ha canviat molt la idea de les missions"**

SEVILLA.— L'arquebisbe de Sevilla, monsenyor Amigo, ha fet pública una carta en la qual presenta i comenta l'eslògan del passat DOMUND: "Per un món solidari, comunitats més fraterne". "Ha canviat molt aquella idea de les missions en la qual érem els qui ho donaven tot i no rebíem res, en la qual duïem la veritat i res no havíem d'aprendre, en què érem com els rics que repartien i res no havíem d'esperar". A continuació comenta: "Les missions, sí, porten el Missatge de Jesucrist a tots els homes; però aquesta llavor ha crescut i han sorgit noves Esglésies, noves comunitats cristianes. Hem de conèixer-les, obrir-nos a la realitat, conèixer la seva vida i els seus problemes. Obrir-nos a l'exemplaritat, a la seva pobresa i al seu desig de fidelitat a Crist." En la carta pastoral, l'arquebisbe afirma que "cap de les nostres Esglésies seria plenament Església si no visqués la comunió solidària i fraterna amb totes les Esglésies del món".

Joan Pau II en una conferència de premsa durant el seu viatge a Indonèsia**"Santiago va ser una sorpresa per a mi"**

És probable que Joan Pau II torni a Espanya l'any 1993 per assistir al Congrés Eucarístic Internacional que se celebrarà a Sevilla l'esmentat any. Segons el portaveu de la Santa Seu, Joaquín Navarro Valls, el Papa li va deixar entreveure durant el seu viatge a Indonèsia als periodistes que l'acompanyaven en el mateix avió. "Manquen encara tres anys", va contestar tanmateix el Sant Pare.

Durant les llargues hores de vol de Roma a Seül el Papa va concedir una conferència de premsa als 39 redactors que l'acompanyaven en el seu avió juntament en d'altres onze fotògrafs i càmeres de televisió. Les principals qüestions d'aquesta conferència de premsa, sobrevolant el territori soviètic, van ser:

—Estem assistint a un canvi molt important en alguns països d'Europa de l'Est pel que fa al fenomen religiós. ¿Creu Sa Santedat que es tracta de quelcom purament estratègic o hi ha causes més profundes?

—És un problema molt complex i una resposta breu podria simplificar-lo: Segons la meua opinió hi ha dos factors principals: la permanència de la religiositat i el creixement de l'interès, de la insistència perquè es respectin els drets humans, els de la persona i naturalment els de la comunitat. Naturalment hi ha també aquesta decisió política coneguda com a perestroika, la voluntat de canviar un sistema que en la seva naturalesa és totalitari i de transformar-lo en un sistema més democràtic. Tot va junt. És un procés, un consol, una esperança. Aquests

pobles, el rus, tenen una tradició religiosa molt forta i profunda.

—La pròxima visita de Gorbatxev al Vaticà, afavorirà un viatge seu a l'URSS?

—Penso que la situació podria madurar, però no vull ser profeta. El qui visqui, veurà.

—Alguns han insistit que la seva visita a Timor oriental pot ser manipulada i presentada com una sanció fa-

vorable de l'annexió de l'illa per part d'Indonèsia. ¿Que opina sobre aquesta interpretació?

—Si volen interpretar-lo així, no puc fer res contra l'esmentada interpretació. Només puc dir que és falsa. La finalitat d'aquest viatge, com la dels anteriors, és pastoral. Seria una ofensa als catòlics del Timor oriental si el Papa no els visités essent-hi tant a prop, a l'illa de les flors. Deixem la política als polítics. Com diu Crist: "Doneu al Cèsar el que és del Cèsar i a Déu el que és de Déu". Deixem al Papa el seu missatge i la seva tasca religiosa.

—Ho entendran el Govern, el poble i l'Església portuguesa?

—La majoria dels portuguesos, pels informes que ténim, està convençuda que el Papa ha de visitar els catòlics de Timor oriental. No vaig a visitar una entitat política, ni

un Estat, ni una nacionalitat, sino una Església. No puc canviar la situació en què es troba, però tampoc no puc deixar de visitar-la. Seria una ofensa per a ells.

—És conegut el seu desig de visitar el Líban. ¿Quines són les condicions mínimes perquè aquest viatge pugui realitzar-se?

—La condició mínima és, sobretot, que la meua visita no empitjori la situació ja que ha de ser motiu d'esperança per als libanesos. Espero que les condicions millorin no solament pel que fa a la guerra, sinó també que les condicions d'existència, les de sobirania del Líban siguin més positives.

—Després de l'èxit de Santiago de Compostel·la, ¿pensa tornar a Espanya l'any 1993?

—Encara falten tres anys. Caldrà viure per veure. Santiago ha estat sens dubte una sorpresa per a tothom, també per a mi.

Amb uns principis fundacionals d'inspiració cristiana

La futura Universitat Ramon Llull, solidària amb el progrés espiritual i social

BARCELONA.— El passat dia 10 d'octubre de 1989 es va procedir a la signatura per a la constitució de la Fundació Privada de Catalunya per la Universitat Ramon Llull.

Signaren el document, en qualitat de fundadors nats:

L'Emm. i Rydm. Dr. En Narcís Jubany i Arnau, en nom propi.

En Salvador Pié i Ninot representant legal de Blanquerna.

En Joaquim Morato i Carmona representant legal de l'Escola de Telecomunicacions La Salle.

En Josep M. Coll i Alemany representant legal de la Facultat de Filosofia de Catalunya.

En Pere Ferrer i Pi representant legal de l'Institut Químic de Sarrià.

En Carles Güell de Sentmenat representant legal de la Fundació Cercle d'Economia.

D'acord amb els estatuts d'aquesta Fundació han estat elegits, pels fundadors nats com a membres del Patronat

de la Fundació els Srs. Josep Joan Pintó, President de la Caixa de Barcelona i de la CECA, Joan Ros Petit, Assessor Fiscal i Jurídic i Vice-President de l'Hospital de Sant Pau i Josep Manuel Basañez, Director general d'ACESA, els quals també són signataris de la Carta Fundacional.

Finalitats principals

La Fundació té com a finalitat principal acollir jurídicament centres d'Ensenyament Superior no estatals, que funcionen a Catalunya, i servir de vehicle jurídic per a la seva Federació o agrupació i constitució en Universitat Privada. Altrament podrà crear, promoure i directament gestionar altres entitats que es vulguin dedicar a l'Ensenyament Superior i a la Recerca Científica dins l'àmbit d'aquesta Universitat.

Amb la constitució d'aquesta Fundació hom vol fer palès llur reconeixement i agraïment a totes aquelles entitats,

institucions i iniciatives, que no han escassejat esforços, durant molts anys, fent una tasca pionera en el camp de l'Ensenyament Superior i Recerca Científica, i que han demostrat que, en el nostre País, és possible una opció universitària

privada, digna i prestigiosa, i que també han creat un patrimoni de gran valor, el qual ara permet endegar un projecte comú més ambiciós pel futur. Aquest fet constitueix la més profunda garantia de llibertat.

La primera junta de govern

La Fundació Privada de Catalunya per la Universitat Ramon Llull vol ser solidària amb la Societat actual, amb el seu progrés espiritual i social, amb la creació de riquesa mitjançant l'Ensenyament Superior i la Recerca Científica, activitats desenvolupades sempre dins una dinàmica cristiana.

En la Carta Fundacional hi consta també la primera Junta de Govern de la Fundació en la qual s'han elegit:

L'Emm. i Rydm. Dr. Narcís Jubany i Arnau com a President, En Carles Güell de Sentmenat com a Vice-president Primer, En Pere Ferrer i Pi com a Vice-President Segon, En Salvador Pié i Ninot com a Secretari i, els altres membres com a Vocals.

Tots els càrrecs tindran una durada de quatre anys.

La Seu de la Fundació serà a l'Institut Químic de Sarrià.

G.

A V I S O S I C O M U N I C A T S

• **MISSA PELS DIFUNTS DE BARCELONA.**— El Sr. Cardenal-Arquebisbe i el Capítol Catedral conviden els familiars dels difunts que han mort en 1988-1989 i els fidels de la ciutat i diòcesi de Barcelona, a participar en l'Eucaristia que se celebrarà a la S.E. Catedral, el **dijous, dia 2 de novembre**, a les 7 del vespre. Abans tindrà lloc el cant de Vespres a les 6,30.

• **Conferències organitzades pel Centre d'Estudis Cristianisme i Justícia.**— Dijous, dia 2: "Després de l'estat del benestar: possibilitats per a una nova esquerda?". Professor: Joan Travé. **Dijous, dia 9:** "L'Europa Social". Professor: Eduardo Rojo. **Dijous, dia 16:** "Europa i Tercer Món: les possibilitats de cooperació". Professor: Arcadi Oliveras. **Lloc:** c/ Roger de Llúria, 13. **Hora:** de 7,30 a 9 del vespre.

• **Centre Cristià dels Universitaris.**— Divendres, dia 3 de novembre, a les 20 h., tema d'aprofundiment teològic, "Experiència religiosa i aprofundiment de l'home", a càrrec de Santi Thió, s.j., consiliari responsable del Casal Lloia i del SAFOR a la UAB. **Diumenge, dia 5,** a les 18 h., CONCERT a càrrec de l'orfeó l'Eco de Catalunya, amb motiu del 90 aniversari de la seva fundació. Interpretaran: Cançó catalana, renaixement i religiosa. Tenor solista: Francesc Duran. Orgue: Montserrat Figueras. Direcció: Salvador Puga.

• **Teologia i Humanisme (PP. Dominics).**— Curs de Teologia: Cristologia, "Jesucristo: Història y Misterio". Dilluns, 6 de novembre, a les 20, tema: "Acceso a Jesucristo. ¿Qué es y por qué la Cristologia?". Professor: Domingo Castro o.p. **Dia 13:** "Las herejías

cristológicas: sentido y perspectivas actuales". Professor: P. Lorenzo Galmes o.p. **Dia 20:** "El Dios de Jesucristo" P. Antoni Miró o.p. **Dia 27:** "Un hombre como nosotros: Jesucristo, hombre perfecto. Lloc: Sala Penyafort. Informació i inscripcions: c/ Bailén, 10. Tel. 246 33 00. Càtedra Joan Pau II, seminari sobre l'exhortació. CHRISTIFIDELES LAICI. 15 de novembre. Tema: Visión histórica introductoria, a las 19,30. **Dia 29 de nov.** Tema: "Introducción. Id también vosotros a mi viña". **Dia 13 de diciembre:** Yo soy la vid vosotros los sarmientos". Dirigeixen: PP. Lorenzo Galmes i Domingo Castro. **Lloc:** Sala Penyafort, c/ Bailén, 10. Tel. 246 33 00.

• **Acte de record i d'homenatge al Dr. Tarrés.**— Dilluns, dia 6 de novembre, a un quart de nou del vespre, Missa concelebrada a la Parròquia de Sarrià, recordant el XIV aniversari del trasllat del cos del Dr. Pere Tarrés i Claret, i per demanar la seva beatificació. Els Antics Escolans de Montserrat tindran cura de l'organització de l'acte.

• **Celebració en Cant Gregorià.**— El proper dia 5, diumenge 31 durant l'any, a les 10,30 del matí, a l'església de Sant Felip Neri de Barcelona, (Plaça de St. Felip Neri, 5).

• **CASAL POPULAR de Rubí.**— Presenta: "VIDA, OBRA I ENTREGA DEL DR. GUARDIET", de Francesc Alujas i Olina, segons guió de Miquel Rufé. Dissabte, dia 4, a les 10 de la nit. **Diumenge, dia 5,** a les 6 de la tarda. És una miscel·lània sobre la vida, obra i mort del que fou rector de Rubí i promotor de la cultura lo-

cal; Dr. Josep Guardiet. A les representacions, hi col·laboren diverses companyies de teatre de la ciutat, sota la direcció del sr. Albert Bové.

• **Delegació Pastoral de la Salut.**— Organitzat per la Delegació comença un curs sobre el tema: "La salut, la malaltia i la mort a la llum del misteri pasqual". El lloc del curs és: Sala d'Actes de les MM.RR. c/ Emancipació, 33. Barcelona. Les dates són: 4 de novembre, 16 de desembre, 13 de gener, 17 de febrer, 10 de març, 21 d'abril, 26 de maig, cloenda 16 de juny; des de les 9,30 fins a les 13,30. Informació i inscripcions: Xavier Planas, tel. 254 65 87, o bé a la Delegació, matins d'11 a 1,30. Tel. 317 15 97.

• **Eucaristia Mensual per als Ex-alumnes Salesians de Barcelona.**— A partir del proper 31 d'octubre, a les Parròquies de Maria Auxiliadora de Sarrià (Passaig Sant Joan Bosco, 74), i de Sant Joan Bosco de la Meridiana (Plaça Ferran Reyes, 2), així com a l'església de Maria Auxiliadora i Sant Josep de Rocafort (carrer Sepúlveda, 68), tots els darrers dimarts de cada mes, a les 20 h., se celebrarà una Eucaristia per als ex-alumnes i les ex-alumnes de les Cases Salesianes residents a Barcelona. Se'ls invita a participar a aquestes celebracions i reforçar amb la seva presència els llaços de relació fraterna i espiritual que els caracteritza. Informació: Tel. 203 36 05. (a hores d'oficina).

• **JORNADES DE REFLEXIÓ PER A Joves A MONTSERRAT.**— Els propers dies 16 i 17 de desembre tindran lloc a Montserrat unes jornades de reflexió sobre "L'esperança cristiana" per a

nois i noies a partir dels 17 anys. Les xerrades aniran a càrrec dels PP. Cassià M. Just i Miquel Estradé. Les jornades començaran dissabte a les 12 i acabaran diumenge a les 15,30. Cal portar sac de dormir i el menjar. **Places limitades.** Per inscripcions trukeu a l'Abadia de Montserrat (tel. 835 02 51) i demaneu per Josep-Enric Parellada.

• **Jornades teòrico-pràctiques sobre "Integració, oració i vida".**— Seran dirigides pel P. Luis González, S.I. en la Casa d'Exercicis de Sant Ignasi de Sarrià, del dijous 9 a les 8 de la nit al diumenge 12 a la mateixa hora. Tres dies complets de reciclatge espiritual. Per a informació i inscripcions: Casa d'Exercicis de Sant Ignasi de Sarrià, Carrasco i Formiguera, 32. 08017 Barcelona. Tel. 203 88 62.

VIC

• **MANRESA. Centre de Pensament Cristià.**— Curs "PERSONA I SOCIETAT". Donant-ne les nocions bàsiques, aquest curs pretén iniciar en el coneixement de la complicada xarxa de condicions i interrelacions psicològiques, socials i històriques, pròpia de la realitat humana. Programa: I.- L'home, fet evolutiu. II.- El sistema relacional. III.- L'home estereotipat, objecte de la sociologia. IV.- EL jo biogràfic. V.- La maduresa personal. VI.- Les edats de la vida. VII.- Les edats de la Història. Una sessió setmanal de 2 hores, de novembre a Setmana Santa. **Horari i lloc:** Dilluns o dimenges, de 20,30 a les 22,30, als locals del Centre. Informació: Centre, Ctra. de Vic, 25-27. Tel. 872 15 60.

CENTRE D'ESTUDIS CARLES CARDÓ

Seminari sobre Cultura i societat postmodernes?

Amb la participació en les ponències, de Josep Mª Coll i Alemany, Ramon Pla i Arxé, Joan Carrera Plana i Achile Ardigó.

A la taula rodona hi prendran part: Llibert Cuatrecasas i Membrado, Marc Antoni Broggi i Trias, Artur Juncosa i Carbonell, Jordi Sales i Coderch, i Pere Esteve i Abad.

Tindrà lloc en el **Seminari salesià Martí Codolar**, c/ Torelló núm. 8, el dia 4 de novembre vinent, a partir de les 9'30 del matí.

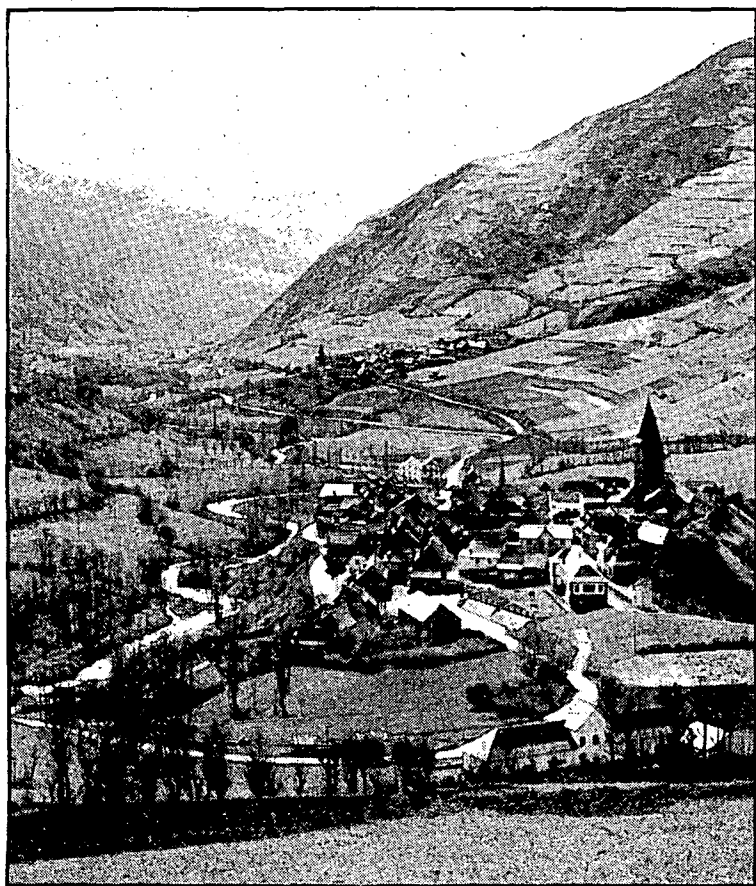
Per a més informació, telèfon 236 46 53, de 14 a 16 hores.

Carta pastoral de Mn. Martí Alanís als aranesos

"Per sostenir un poble cal conrear els valors ètics"

LA SEU D'URGELL.— Avui arreu els pobles malden per la defensa dels valors que configuren la seva història: costums, tradicions, llengua, art... El bisbat d'Urgell, entre el conjunt de parròquies, té la responsabilitat pastoral d'una comarca ben diferenciada per la llengua, les tradicions i l'art. El bisbe Joan, a través d'una carta pastoral, s'ha adreçat als aranesos exhortant-los a mantenir tot el que configura la identitat d'un poble, però recordant-los especialment que cal vetllar els valors ètics. "No basta recordar romànticament el passat, ni que sigui lligat al cristianisme, ni lluitar per la llengua i pels privilegis polítics", escriu el Bisbe. El que identifica i qualifica un poble és la religió: "L'ànima d'un poble és la religió, en aquesta es funden els valors ètics. Sense valors un poble està perdut". A la llum d'aquests principis i d'acord amb els resultats de l'enquesta sociològica realitzada darrerament a la diòcesi, el bisbe Joan recorda que el patrimoni espiritual aranes encara és gran, però cal vetllar perquè els diners, la droga el sexe no corrompin la joventut. Evocant la privilegiada bellesa de la Vall d'Aran el Bisbe posa un repte als aranesos: "Fem la Vall d'Aran tan formosa en l'ànima dels aranesos com ho és el seu paisatge".

L'escrit pastoral reconeix la permanència de molts valors tradicionals a l'Aran. Els resultats de l'esmentada enquesta sociològica mostren que la valoració de la família, a la Vall d'Aran, encara és superior a la resta de comarques del bisbat. També augmenten, però, les separacions matrimonials. Els aranesos estimen tot el que té relació amb la religiositat. En altres camps, però, s'acusa la influència de les idees que els nombrosos visitants porten a la Vall. Així es constata un alt nivell d'ambigüitat en idees i actituds, tra-

No són suficients la història, la llengua i els privilegis per sostenir un poble, cal conrear els valors ètics. És el tema de la carta pastoral que el bisbe Joan ha adreçat als aranesos a través de la revista diocesana "Església d'Urgell"

duït en postures de tolerància. També hom s'adona de l'erosió d'alguns valors de l'ètica cristiana, sobretot en la conducta sexual. Hi ha una sobrevaloració de la propietat privada, mentre "disminueix més que en altres parts del bisbat el sentit de la solidaritat,

de l'ajuda mútua i de la confiança entre les persones".

L'escrit pastoral glossa l'àmplia i seriosa defensa que l'Església ha fet no solament dels valors ètics i religiosos, sinó també dels signes d'identitat del poble aranes. En relació a la presència i a

l'acció de l'Església a la Vall el bisbe Joan ha escrit: "L'Església ha estat un pilar de sustentació de les institucions, fins i tot polítiques, del país". I recorda els santuaris de la Vall que marquen les etapes d'un camí fet i d'un protagonisme històric encara vigent. Primerament Mig-Aran: "Què seria la Vall sense el santuari de Mig-Aran? Centre de cultura i reivindicació, lloc es jurava respectar i defensar els drets propis, cor de la Vall, es pot dir". No oblida tampoc l'església de Santa Maria de Tredós que el 26 de juliol del 1979 acollí els ajuntaments de l'Aran, amb el clergat, per a reivindicar la institució del Consell General de la Vall. I una altra fita històrica: la inauguració, el 4 de maig del 1984, del Museu de la Vall d'Aran. L'arxiprest de l'Aran lliurà a la institució pergamins, llibres d'actes del Consell General, manuscrits, etc. i l'antic armari del 1753 que tants anys havia custodiat el documentari aranes a la sagristia de l'església de Viella.

El bisbe Joan, en el seu escrit, esmenta també les dades que han configurat la història de l'Aran. Recorda que fa 676 anys, a Lleida, va signar-se la Querimònia. El rei Jaume II, després de rebre el jurament de fidelitat dels prohoms de la Vall, els confirmava els privilegis i llibertats. El Bisbe defineix el document com "una mena de constitució que va garantir la unió, lliure i espontània, dels aranesos a Catalunya i a Espanya, a canvi de respecte i protecció".

L'escrit evoca també el moment en que l'Aran passà a formar part de les comarques del bisbat d'Urgell. Va ser el 1805 quan a Londres van fer renunciar el bisbe Osmond de Cominges als pobles de la Vall d'Aran que van integrar-se a l'Església d'Urgell.

ANTONI MIRABET

Promoure i vetllar la Vall de Núria, objectius del Patronat

RIBES DE FRESER.— "Promoure el desenvolupament de la Vall de Núria i vetllar perquè no s'hi realitzin actuacions que puguin atemptar contra el desenvolupament i la conservació del caràcter de la Vall", configuren els objectius del Patronat de la Vall de Núria constituït el 21 de setembre al palau de la Generalitat de Catalunya.

En l'acte de constitució de la junta, el seu President, Jordi Pujol, remarcà el significat i els encants de Núria, el bisbe Joan glossava les actuacions del bisbat d'Urgell a la Vall i agràia les millores realitzades per la Generalitat des del 30 de juliol del 1987, data en què la diòcesi lliurà en arrendament, per un termini de 75 anys, les seves propietats de Núria a la Generalitat. El govern autònom els darrers dos anys ha invertit a Núria un total de 4.200 milions de ptes., 735 dels quals han servit per finançar millores en edificis que són propietat del bisbat.

La Junta del Patronat, creat per decret de data 14 novembre 1988, és presidida per Jordi Pujol, President de la Generalitat de Catalunya, i Joaquim Molins i el Bisbe d'Urgell ocupen les dues vicepresidències. Entre els representants dels estaments eclesials, hi figuren Ramon Vilardell, Vicari General de la diòcesi d'Urgell, i Santiago Baijet, de la lliga Espiritual de la Mare de Déu de Núria.

L'esmentat Patronat va ser creat amb la finalitat de "promoure el desenvolupament de la Vall i preservar-ne els valors i les característiques peculiars". El Patronat ha de fomentar les iniciatives culturals i coordinar adequadament les diferents actuacions que es realitzin a la Vall.

A. M.

FETS I CRITERIS

La medalla de la llibertat

Fa unes setmanes que la R.D.A. ha passat a primera pàgina de l'actualitat i això em recorda la meua visita a Erfurt de l'any passat. Vaig fer l'última part del viatge amb tren, des de Frankfurt fins a Erfurt. Em semblà que reculava quaranta anys, per la lentitud del tren i per l'estat dels seus vagons, per l'ambient de la frontera, pels tipus de coses que venien a les estacions...

El motiu que em portà a Erfurt fou el de participar en la trobada ecumènica organitzada per la Conferència d'Esglésies Europees i el Consell de les Conferències Episcopals d'Europa. Vàrem tenir dues recepcions. Una organitzada per l'ajuntament de la ciutat, sobria i amb la corresponent "propaganda" de la situació socio-econòmica. L'altra, a un nivell més alt, de ministres i representants del govern estatal, a l'hotel principal, amb més "luxe" i discursos clarament "inflats": tothom té casa, treball, escola, i no hi ha pornografia ni droga.

El diumenge al matí vaig ser hoste d'una parròquia catòlica, situada a 100 km. d'Erfurt. Vaig fer el

retorn, acompanyat pels dos vicaris de la parròquia, i un d'ells, en to confidencial, em digué que l'ambient que es respirava al país era com el d'una gran presó.

La cloenda de la Trobada consistí en una pregària ecumènica que resultà molt reeixida. Tal com estava programat, sortírem de l'Església dels dominics, en processó i amb candeles fins a la Catedral. Hi hagué com a tres "estacions" amb pregària, cants i música.

Els participants a la Trobada pujàrem fins a la meitat de les escales de la Catedral. A la plaça s'hi reuniren unes set mil persones. Parlaren el bisbe catòlic i el bisbe luterà d'Erfurt, el cardenal de Milà i el Metropolita de Leningrad... En aquell moment vaig comentar al meu veí: "em vénen ganes d'agafar el micròfon i dir-los: quan vingueu a Barcelona, per les Olimpíades, no vulgueu guanyar tantes medalles. En tindríeu prou amb la medalla de la llibertat". El veí m'agafà la mà i em digué: "no ho faci".

Vaig contestar-li: "no ho faré. Ja no tinc vint anys".

L'endemà empenia el viatge de retorn. Al tren vaig fer conversa amb un jubilat de la República Federal que també tornava a Frankfurt. Li vaig explicar l'acte a la plaça de la Catedral i el meu comentari sobre la llibertat. Ell em contestà, amb molta calma i serietat: vostè no va viure la guerra mundial. L'exèrcit de Hitler va arribar a les portes de Leningrad. Els russos no oblidan mai aquells dies... Els països ocupats són una garantia per a la Unió Soviètica.

¿Pot canviar molt la situació si la perestroika de Gorbatxov s'aplica als països de l'Est? ¿Què volia dir el líder soviètic quan afirmà a Berlín-Est que la República Democràtica Alemanya és un Estat sobirà?

D'un temps ençà, molts alemanys de la República Democràtica, principalment matrimonis joves, han pres la iniciativa i s'han decidit a guanyar la medalla de la llibertat. La tenen ben merescuda.

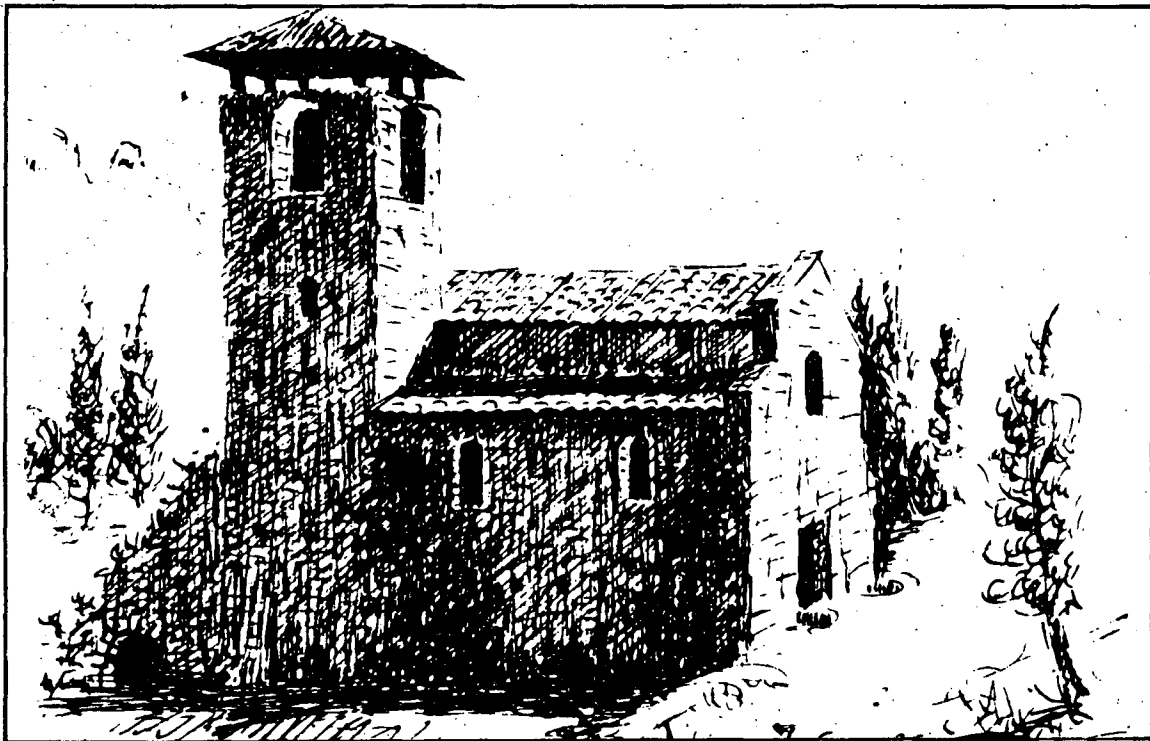
RAMON TORRELLA I CASCANTE
Arquebisbe de Tarragona i Primat

SOLSONA

25 anys de les "Nits Musicals" de Guardiola de Berguedà

GUARDIOLA DE BERGUEDÀ.— S'han acomplert enguany els 25 anys dels concerts de les "Nits Musicals" de Guardiola de Berguedà, concerts que han estat lligats a una música (són considerats els pioners i els segons més antics de Catalunya), a un monestir (l'antiga església del monestir de Sant Llorenç, amb la seva original expressió de l'art romànic, modernament restaurada) i a un poble (Guardiola de Berguedà, un poble jo-

ve, sense gaires tradicions). Tres han estat els concerts commemoratius organitzats amb motiu de l'efemèride: Dissabte, 29 de juliol, Polifònica de Puig-reig. Dissabte, 19 d'agost, Trio Copel·lo. Dissabte, 26 d'agost, Orquestra Pro-Arte. Darrera aquesta continuïtat de 25 anys ininterromputs, s'hi endevina la il·lusió i l'esforç d'uns homes que han intentat dur a terme els seus objectius. Endavant!

El P. Ramon Boldú i una lliçó per al món d'avui

CERVERA.— "Església de la Segarra" glossa així la figura del P. Ramon Boldú, tot presentant-lo com un exemple a seguir:

Com eren la gent de la Segarra 150 anys enrera?

Què feien els cristians d'aquestes terres?

Unes respostes en les podrien donar els historiadors que ens descriuen aquest temps com una època de grans convulsions socials, polítiques i religioses (sovint anti-religioses).

Una altra resposta ens la podrien donar els homes i dones de Cervera o vinculats amb ella —Mare Anne Maria Janner, Mare Maria Güell, P. Ramon Boldú— que varen fundar o col·laborar en la fundació de congregacions religioses.

Avui us volem parlar d'aquest últim —el P. Ramon Boldú— aquest any que celebrem el centenari de la seva mort, citant breument alguns passos de la vida d'aquest **CERVERÍ AMB HISTÒRIA.**

1815: neix al carrer Nou, nº 34 de Cervera i és batejat a

Santa Maria del dia 9 de juliol.

1831: ingressa en els Franciscans a Barcelona.

1835: embarca cap a Roma el 14 d'agost.

1838: és ordenat de capellà i canta la Primera missa a Parma (Itàlia).

1845: torna a Barcelona com a sacerdot diocesà.

1847-1855: predicador de fama i multitudinari.

1857: col·labora amb Anna Ravell a la Garriga en la fundació de les Franciscanes Missioneres de la Concepció.

1859-1888: Gran activitat repartida entre: publicacions, restauració de l'Ordre Franciscana a Catalunya i fundació de convents i col·legis amb Anna Ravell.

1889: mor a Barcelona el dia 18 d'octubre.

Tornem-nos a preguntar: què passava per aquells temps perquè hi haguessin uns homes i dones així?

Potser el tremp i l'austeritat de la Segarra els va donar força i fermesa per aitals empreses (el país configura les persones).

Potser les circumstàncies polítiques o les necessitats socials els van esperonar a donar-hi una resposta (a grans mals grans remeis).

O potser hi havia unes comunitats cristianes amb gran fe i amb un compromís efectiu envers la realitat que els envoltava?

De fet, són tota una lliçó per a nosaltres que som els seus hereus humans i espirituals.

Un cerverí amb història del qual fem memòria amb motiu del centenari de la seva mort.

P E T I T S A N U N C I S

VARIS

C.A.F. Residència per a noies joves. Rda. Universitat, 27, 1r. T. 317 79 44 de 10 a dos quarts de dues i de 5 a 8 h.

C.A.F. Centre Apòstolic Formatiu. Rda. Universitat, 27. Dissabtes matí: Formació de la Fe, i altres activitats. Per nois i noies de 8 a 20 anys.

Per a informació i inscripció, dijous 21 i 28 de setembre, i 5 d'octubre, de 7 a 9 tarda. Ronda Universitat, 27. Tel. 317 10 52.

ANGLÈS-FRANCÈS a domicili. Truqueu al 218 22 31 de 9 a 10 nit.

PERSONES que encara tinguin salut i ganes de treballar per amor a Déu a fi d'ajudar a recristianitzar l'actual societat. Tel. 254 17 05 Sr. Manén de 9 a 10 matí i 5 a 7 tardes. C/ Mallorca, 184, pral. 2ª. Barcelona 08036.

MATRIMONI compra pis vell a l'exemple. Tel. 323 49 76 de 14 a 16 hores.

SOLTER elegant amb cultura i posició econòmica alta, desitja conèixer Srta. o vídua de 40 a 48 anys és igual que sigui de ciutat o poble. Fins matrimonials. Apartat 29.035. Barcelona-08080. Es prega si pot ser el número de telèfon.

CERCO Sra. sola de 45 a 60 anys que pugui viure a casa meua. Tel. 349 65 46. Sra. Joaquina.

TINC 40 anys soltera m'agradaria trobar persones dinàmiques i ordenades amb sensibilitat per a la música, capaces de mantenir una sòlida amistat. Ap. 94.117 08080 Barcelona.

BUSCO habitació o compartir pis home jove màxima seriositat a Barcelona. Apartat de Correus n. 9.159. Barcelona.

ES BUSCA Sra. per a tenir cura de 2 nens de mesos de dilluns a divendres de 4 a 7. Referències. Preu a convenir. Tel. 249 00 61 Montse (zona Collblanc).

SRTA llicenciada busca Sr. 60-65 anys, amb cultura similar i catòlic practicant. Fins matrimonials. Tel. (93) 339 02 23 de 6 a 9 de la nit.

SOLTER 27 anys amb principis. M'agradaria relacionar-me amb noia de similar edat per a fins matrimonials. Tel. 318 19 71 de 8 a 10 nit.

CENTRE DE RELACIÓ SOCIAL I MATRIMONIAL

Si es troba sola o sol, cerqui la seva parella seriosament. Servei de psicologia, ordinador i vídeo, dirigit per psicòloga col·legiada.

COSM. Balmes 64 3er 2a. Tels. 317 41 44 - 302 59 83. Pref. Concert entrevista.

Residència Geriàtrica Bon Viure

Estem a Horta, en una torre amb jardí, alimentació adequada, calefacció, ascensor, sala repòs, control sanitari i teràpia humana. Estades per sempre, i per convalscent. Piques places. Tel. 427 44 53.

VENDES

TEAS

Taller escola d'Arts Sumptuàries
Centre d'Educació especial
Dedicat a disminuïts psíquics
A partir dels setze anys
Taller especialitzat
Esmalt sobre metall-ceràmica
Tapis i estora
Cultura General
Recuperació Física-Logopedia
"CLUB-ESPLAI"
Assessorament psiquiàtric i psicològic
Informació: 215 69 77 de 12 a 14 hores

PER PRIMERA VEGADA, DES DEL CONCILI VATICÀ II, ÉS A L'ABAST DELS FIDELS DE PARLA CATALANA EL

MISSAL FERIA

EN EDICIÓ DE FORMAT MANUAL, PER ALS DIES NO FESTIUS

Amb els textos eucològics i lectures de les misses de totes les fèries de l'any, de les celebracions del Propi dels sants, de les misses del Comú, rituals, per diverses necessitats, votives i de difunts. Ordre de la missa amb les pregàries eucarístiques del Missal romà. la pregària V (del Sinode suís), les de reconciliació i d'infants.

De venda a les llibreries

Format, 11x17 cms. - 2.208 pàgs. paper bibloprint. - Impres a dues tintes Enquadernació de simil·pell - P.V.P. (amb IVA), 5545 ptes.

EDITORIAL REGINA, S.A. - Mallorca, 87 i 89 - 08029 BARCELONA

Si voleu anunciar, ompliu la BUTLLETA D'INSERCIÓ a base d'una lletra per quadrat, deixant un espai en blanc entre cada paraula i envieu-ho junt amb un taló nominatiu de l'import total del vostre anunci a CATALUNYA CRISTIANA, carrer València, 244. 2ª. 08007 - Barcelona

NOM
ADREÇA
POBLACIÓ Tel.
PREU LÍNIA SETMANES

.....	125 pts.
.....	250 pts.
.....	375 pts.
.....	500 pts.
.....	625 pts.
.....	750 pts.
.....	875 pts.

Calculeu l'import que haureu d'abonar multiplicant el preu de l'anunci pel nombre d'insercions.

Adjunteu un taló o gir postal a nom de CATALUNYA CRISTIANA carrer València, 244. 2ª. 08007 - Barcelona

VIC

Notable èxit de la campanya a favor de beques per al clergat indígena

VIC.— Continua amb èxit notable, a la diòcesi de Vic, la campanya iniciada aquests últims anys per a la fundació de beques a favor del clergat indígena dels països de missions.

En la campanya d'enguany ja s'han assolit, a través de l'Obra Missional Pontifícia de Sant Pere Apòstol, beques per import de més de QUATRE MILIONS de ptes. I a favor de la Missió Diocesana de Rwanda, UN MILIÓ TRES-CENTES MIL.

Últimament s'ha rebut una beca gràcies a la col·laboració de "Catalunya Cristiana". Recordem de passada que l'import d'una beca sencera per als sis cursos d'un seminarista al Seminari Major és de 300.000 ptes.

Nova Guia del Museu Episcopal

VIC.— S'ha estampat una guia del Museu Episcopal de Vic que permetrà al visitant de seguir i fer-se càrrec degudament de totes les peces que conté. Distribuïdes en dos pisos i vint sales, hom hi trobarà les nombroses manifestacions de l'art i la pietat de molts segles, plasmades especialment en pintures i escultures d'inqualificable valor. Cal recordar que el Museu fou inaugurat el 1891 sota el patrocini del bisbe Josep Morgades i Gili, essent instal·lat de primer a les galeries superiors del claustre de la catedral, on acompliren la tasca de conservadors Antoni d'Espona i Josep Gudiol. Sota la direcció d'Eduard Junyent, de 1931 a 1978, s'inauguraren les instal·lacions dels dos pisos de l'edifici actual, antic col·legi de Sant Josep. Avui el Museu és considerat un dels millors en l'art medieval, tant per la quantitat i varietat de les col·leccions de pintura, escultura, orfebreria i indumentària que atresora com per la qualitat excepcional d'algunes peces. La guia en qüestió és impresa en català, castellà, francès i anglès, i conté reproduccions fotogràfiques de diverses peces que es poden trobar al Museu. Ramon Ordeig i Mata és l'autor del text de la Guia.

GIRONA

Ha escrit dos llibres sobre la capella de Sant Ramon

El rector de Begur ha viatjat a Palestina per trobar les arrels de la patrona de la vila

BEGUR.— El rector de la parròquia de Begur, mossèn Josep Vaquer i Catà, ha escrit i publicat dos llibres sobre la capella de Sant Ramon que hi ha al mirador de la vila i sobre santa Reparada que és copatrona.

Per conèixer millor l'ambient social i cultural en què va viure aquesta santa, màrtir, mossèn Vaquer ha viatjat dues vegades a Palestina per visitar la població de Cesarea Marítima, un port important en l'antiguitat. Santa Reparada va sofrir martiri l'any 250 sota la persecució de l'emperador Deci, que tenia unes característiques especials. Segons la tradició uns mariners italians que van sofrir una forta tempesta davant les costes de Begur van fer la prometença de dedicar un altar a santa Reparada si arribaven a bon port, ja que en portaven una imatge a bord. Poc després desembarcaven a la platja de Sa Riera i agafant la imatge es van encaminar cap al poble de Begur. Però en arribar a un paratge molt bonic,

amb una font, no pogueren continuar endavant pel pes que tenia la imatge i començaren a buscar-la. La Santa volia que fos allà on se la venerés.

S'hi construí una capella i en foren ermitans laics i capellans de Begur fins que uns segles més tard passà a mans dels frares Mínims que aconseguiren estendre la devoció a santa Reparada per tota la comarca. Amb tot, la seva activitat va despertar la gelosia dels fidels més addictes a la parròquia i es creà una profunda divisió dins la comunitat creients. Llavors es va sol·licitar de Roma que enviés el "Cos Sant" de la màrtir i a mitjan segle XVII arribà per mar, portat pel mariner Jaume Moré. Des de llavors va anar disminuint l'esplendor de la capella fins que amb la llei de desamortització de Mendizábal els frares hagueren d'abandonar-la i a poc a poc s'anà ensorant.

Pel que fa al "Cos Sant" que es guardava a l'església parroquial va ser cre-

mat juntament amb tot el temple el juliol del 1936. Acabada la contesa es torna a restaurar el culte, reposant la imatge de la Santa a la seva capella i se celebra cada any la festa pel mes de setembre.

Pel que fa a Sant Ramon es tracta d'una capella erigida als afores de la població de la qual en parlen documents escrits ja l'any 1605 quan el bisbe de Girona autoritzava el rector que beneís una escriptura ja l'any 1605 quan el bisbe de Girona autoritzava el rector que beneís una capella en honor de la Mare de Déu de la Pietat. Segons mossèn Josep Vaquer probablement es tracta del mateix lloc de culte ja que poc després, l'any 1628, ja es parla de la capella de Sant Ramon degut a l'avenç de la devoció popular entorn d'aquest sant català que tenia especial relació amb Begur que llavors es veia sotmès a la pressió dels pirates.

M. CABALLÉ

Les Esclaves del Santíssim Sagrament reben l'aprovació pontifícia

GIRONA.— La Congregació de Religioses Esclaves del Santíssim Sagrament i de la Immaculada que tenen una casa a Girona de l'any 1952 han rebut l'aprovació pontifícia definitiva. Aquesta Congregació havia estat fundada a Màlaga l'any 1944 per la mare Maria Rosario del Espiritu Santo Lucas i té la finali-

tat "d'adoració reparadora perpètua del Santíssim Sagrament de l'altar" i actualment té una dotzena de cases per tot l'Estat Espanyol.

Amb motiu de l'aprovació pontifícia el bisbe de Girona, monsenyor Jaume Camprodon va presidir una concelebra-

ció eucarística a la capella que tenen les Religioses Esclaves del Santíssim Sagrament al carrer de l'Escolàpia número 6. En aquest moment hi ha una trentena de religioses, la majoria procedents d'altres diòcesis.

M.C.

IMPROMPTU

No, gràcies a Déu!

Una senyora se m'ha esverat des de l'altre cap de telèfon, quan li he respost amb aquest rotund "no" que encapçala aquestes línies, a la seva pregunta: "Vostè és sacerdot?". Després, amb els corresponents, la cosa s'ha aclarit, i penso que tant ella com jo hem penjat el telèfon amb un nou aire de bonhomia, com d'intima comunicació, com aquell que ha fet una nova amistat.

Comprenc que algú, com la persona al·ludida, se senti sorprès de la resposta, tenint en compte que a C.C. intervenen alguns sacerdots, i d'antuvi podria semblar una manca de respecte. Però el meu "gràcies a Déu" no és pas així.

Jo crec, sincerament, que si el Senyor no m'ha volgut pel sacerdocí (el sacerdocí és, en molts de nosaltres un desig primicer, a vegades infantil), en canvi m'ha fet la gràcia de ser pare de família, de posar-me en el camí apte per a les meves facultats, des d'on puc servir el proïsme, algun cop gairebé sacerdotal.

És per això que dono gràcies a Déu perquè no m'ha volgut sacerdot, i dono gràcies a Déu per tot allò que he pogut realitzar amb les altres facultats que m'ha donat.

L'important és servir Déu i el germà.

ORIOL CAMPS

GLOSSES DOMINICALS

L'amor que dona sentit a la vida

L'home —principalment el jove— s'inquieta, cerca, camina, somia; perquè desitja amb ardor viure amb plenitud la seva pròpia vida. Per això, els pelegrins de Santiago, aquella nit del 19 d'agost en el "Monte do Gozo", cantaven: "Som pelegrins de la vida, caminants units per a estimar".

Joan Pau II, home del nostre temps, s'adreça als homes i a les dones, "en tant que persones masculines i femenines, que és el que són". I n'espera "que afrontin personalment la pròpia vida, amb llibertat, amb responsabilitat, freturosos d'alegria i d'amor".

Així esdevingué a Santiago, quan el Papa va voler acompanyar els joves en llurs ànsies de viure plenament la vida. Els digué: "És just que tingueu set de vida, de vida plena: sou joves precisament per això". I tot seguit els plantejà el primer problema: "¿Quin és el sentit de la vida i quina és la millor manera de dur-lo a terme?" Els invità a afrontar l'horitzó de la pròpia vida, les qüestions últimes, "sempre eludides avui". Heus ací on apareix la qüestió de Déu, que ha creat el ser humà, home i dona, en una meravellosa "complementarietat" d'atributs.

El Papa va afirmar clarament que l'únic interlocutor competent dels joves és Crist. I és Ell qui ens diu que el sentit de la vida és l'amor. Però no es tracta d'un amor qualsevol, sinó d'aquell que fa que un hom sàpiga oblidar-se de si mateix per a donar-se al germà, realitzant així plenament la pròpia vida i expressant en un grau sublim el valor de la personal aventura humana i cristiana.

Però no n'hi ha prou amb les afirmacions generals. Cal tenir en compte els esculls del camí, perquè n'hi ha. Joan Pau II, bon coneixedor del pensament de la nostra època, denuncià sense embuts les veus seductores que els joves escolten en llur camí. Us proposen "maneres de comportament,

els digué, que en nom d'una "modernitat" allibera de "complexos" i de "tabús" —així és com se sol dir— redueixen l'amor a l'experiència de les meres gratificacions personals o fins i tot del mer goig sexual". Aquest és un amor fals, una actitud egoista, que només cerca l'interès propi i consideri l'altre com si fos un objecte, del qual es disposa segons uns criteris d'utilitat o de plaer.

Jesucrist té molt a dir a aquells que senten la vocació al matrimoni. "En l'amor que neix de l'encontre de la masculinitat amb la feminitat —digué el Papa als joves— s'encarna la crida de Déu mateix". Crist ha fet pròpia aquesta crida i la renova, quan diu a cadascun dels joves que segueixen el camí del matrimoni: "Segueix-me, a Mi, que sóc l'espòs de l'Església: aprèn a estimar la teva esposa, el teu marit, com jo he estimat l'Església. També tu fes-te partícip d'aquest misteri".

Ben aviat la veu del Papa es va fer apressant: "Crist desitja ensenyar-vos la meravellosa riquesa de l'amor matrimonial. Deixeu que Ell parli al vostre cor. No fugiu d'Ell". Perquè té molt a "dir-vos", sobre l'amor vivificat per la gràcia del sagrament. I també té molt a "donar-vos": la seva ajuda, que fa que l'amor tingui la força necessària per a superar les proves de l'existència humana.

Es lògic que la consigna del Papa a la joventut fos clara i terminant: donar un testimoniatge valent del matrimoni cristià, vivificat per la veritat de l'amor autèntic que prové de Déu. Es tracta d'un testimoniatge valent del matrimoni cristià, vivificat per la veritat de l'amor autèntic que prové de Déu. Es tracta d'un testimoniatge exigent, però font d'alegria i de felicitat. Perquè es tracta de "l'única veritat digna de l'ésser humà, cridat a formar part de la família de Déu".

NARCÍS JUBANY

Cardenal-Arquebisbe de Barcelona.

BARCELONA

X anys de la pregària Santa Maria del Mar-Sant
Felip Neri

Els joves volen pregar junts

BARCELONA.— La pregària de Santa Maria del Mar-Sant Felip Neri de Barcelona ha complert 10 anys. Amb motiu de la trobada de joves a la ciutat comtal promoguda per la Comunitat de Taizé, uns quants joves i alguns germans de Taizé van iniciar una pregària de tipus contemplatiu el diumenge a les 8'30 de la tarda. Era el 15 d'octubre de 1979 i el desembre d'aquell any la ciutat va acollir els milers de joves que venien a pregar per la pau, juntament amb el germà Roger, prior de la Comunitat Ecumènica de Taizé, i altres monjos. Després de la trobada, la pregària es va mantenir gràcies a l'entusiasme i a la constant fidelitat d'aquell grup de joves, que avui encara hi continuen vinculats. Altres joves s'hi van afegir i el grup ha anant creixent.

Trobada el 29 d'octubre

Per commemorar aquests 10 anys, el 29 d'octubre es convida a tots els qui d'una manera o una altra han conegut aquesta pregària i a tothom qui vulgui assistir-hi, a la trobada que es farà al col·legi La Salle Condal, entrant pel carrer de St. Pere més alt, n.º 15, 2. La trobada s'iniciarà a les 11 h. del matí, després de l'acollida se celebrarà una eucaristia a les 12 h. El dinar és a les 14 h. i cal que cadascú se'l porti. A les 16 h. hi haurà diverses activitats i es clourà amb l'acostumada pregària a St. Felip Neri a les 8.30 h.

El telèfon informatiu és el 302 27 44 i també s'expliquen les qüestions de la Trobada Europea que cada any organitza Taizé, que enguany tindrà lloc a Wroclaw del 30 de desembre al 3 de gener.

NÚRIA ORIOL PALÀREA

Entusiasme i constant fidelitat, dos elements determinants.

AMB LA TEVA AJUDA, CATALUNYA CRISTIANA ARRIBARÀ MÉS ENLLÀ

CATALUNYA CRISTIANA va néixer fa més de 10 anys. Són més de 500 setmanes informant puntualment els homes i dones del nostre País sobretot el que fa referència a la religió i la cultura catòliques.

Gràcies als subscriptors, CATALUNYA CRISTIANA ha crescut i, molt probablement, ha ajudat a créixer els qui el coneixen. Però queda encara molt camp per córrer. Cal anar molt més enllà.

Cal que CATALUNYA CRISTIANA esdevingui el vehicle de comunicació entre tots els creients dels nostres pobles i les nostres ciutats. Cal anar més enllà dels encerts professionals que s'hagin pogut assolir en aquests 10 anys. Tu hi pots ajudar amb el teu estímul. Fins i tot amb el teu suport econòmic més enllà de l'import de la subscripció.

Al mateix temps, cal que CATALUNYA CRISTIANA arribi cada dia a més famílies.

Ajuda'ns també a aconseguir-ho d'una manera molt senzilla. Probablement, coneixes més d'una persona a qui podria interessar aquest setmanari. Si ens fas arribar els seus noms i adreces, **els hi enviarem**

gratuïtament CATALUNYA CRISTIANA durant un mes. És la millor manera de què la coneguin realment i, més tard, decideixin si els interessa subscriure-s'hi.

Per tal que CATALUNYA CRISTIANA arribi molt més enllà, només ens cal la teva ajuda.

☐ Voldria que aquestes persones rebessin CATALUNYA CRISTIANA gratis durant un mes.

Nom/Cognoms: _____
Adreça. Carrer: _____
Núm.: _____ Població: _____
Codi postal: _____ Província: _____
Nom/Cognoms: _____
Adreça. Carrer: _____
Núm.: _____ Població: _____
Codi postal: _____ Província: _____

Nom/Cognoms: _____
Adreça. Carrer: _____
Núm.: _____ Població: _____
Codi postal: _____ Província: _____

T'agraïrem ens donessis també les teves dades:

Nom/Cognoms: _____
Adreça. Carrer: _____
Núm.: _____ Població: _____
Codi postal: _____ Província: _____

Per tal que CATALUNYA CRISTIANA arribi més enllà, retalla, omple i fes arribar aquest cupó a:
**FUNDACIÓ CATALUNYA CRISTIANA. València, 244 - 2on.
08007 BARCELONA.**

FINESTRAL DE

LA CARITAT

Pensions no contributives

Es urgent la posada en marxa de la Llei de Pensions no contributives que garantirà a tots els espanyols en edat de jubilació uns ingressos estables. I ho és perquè hi ha moltes persones que ara per ara no poden tenir pensions de la Seguretat Social per falta de períodes cotitzats —a vegades de mesos— o per altres circumstàncies.

305.- Senyor de 64 anys, ex-fuster, amb salut precària. No cobra pensió perquè li falten sis mesos de cotització. Subsisteix de la beneficència. Per a deutes d'habitatge, 24.000.

306.- Mare de família amb dos fills en edat escolar. El pare va abandonar el domicili després de contraure deutes de lloguer. Per evitar el desnonament li falten 64.000 ptes.

307.- Família nombrosa amb greus problemes de salut i econòmics. Sol·licita ajuda per a deutes de lloguer que ha de pagar. Són 45.000 ptes.

308.- Esposa separada amb tres fills a càrrec seu. Només ingressa de suplències en una porteria. S'ha endarrerit en el pagament del lloguer. Li calen 60.000 ptes.

309.- Pare de família té una greu malaltia. Té fills solters i en atur i d'altres en edat escolar. Els seus ingressos són mínims. Per a aliments i rebuts de llum pendants, 25.000 ptes.

310.- Matrimoni gran actualment separats per problemes econòmics i familiars. Els han concedit un habitatge protegit on podran tornar a viure junts. Per a l'entrada necessiten 196.053 ptes.

311.- Viuda amb dos fills adolescents. Els únics ingressos són de 15.500 ptes. d'una pensió de viduitat. Té l'aigua tallada per falta de pagament. Per recobrar el subministrament li calen 25.000 ptes.

312.- Pare de família sense feina estable ha de fer front al pagament d'un tractament especial d'una filla malalta. No el pot pagar. Necessita 50.000 ptes.

313.- Matrimoni jove amb dos fills. Per una mala temporada laboral va acumular deutes bàsics que no pot pagar. Li falten 23.400 ptes.

314.- Família nombrosa amb diversos membres a l'atur i altres, menors d'edat. Subsisteixen de feines esporàdiques i d'ajudes de la parròquia. Per a deutes d'aliments, 25.000 ptes.

315.- Cap de família amb quatre fills, el petit, paralític, necessita una cadira de rodes adaptada a les seves necessitats. Urgeixen 130.000 ptes.

316.- Matrimoni d'edat avançada amb escassos recursos no pot fer front a unes reparacions urgents que ha de fer a casa seva. Demanen una ajuda de 25.000 ptes.

317.- Esposa separada amb quatre fills a càrrec seu. No té cap ajuda del marit. Ha de pagar la hipoteca del pis. Li falten 67.714 ptes.

BARCELONA

La parròquia de Sant Pere presidí la romeria d'enguany

Els terrassencs se sentiren Església a Montserrat

TERRASSA.— Com ja fa uns anys, totes les parròquies de Terrassa, pugen en romeria a Montserrat.

Es costum que cada any sigui una parròquia diferent la que presideixi la romeria, enguany ha estat la parròquia de Sant Pere.

Hi ha un fet molt simpàtic, i és l'arribada al Santuari, i és el repartiment de coca i vi bo per a tothom; és un acte de simbòlica unió entre tots els romeus.

A continuació concelebraren la missa Conventual sis sacerdots de la ciutat. A l'hora del ofertori el Sr. Carreras en representació de la parròquia de Sant Pere, va llegir l'ofrena fent ressaltar, el compromís cristià amb la societat. La basílica de Montserrat com sempre plena, allò que es diu vulgarment, no hi cabria ni una agulla.

Seguidament ens rebé el nou P. Abat, Sebastià Bardollet. El vicari episcopal, Mn. Lluís Bonet presentà la romeria i el rector de Sant Pere, Mn. Francisco Martínez, el qual oferí al P. Abat les gràcies per l'acolliment i féu ressaltar els lligams de l'antiga Egara que hi ha hagut amb Montserrat, i obsequià els monjos amb un lot de llibres editats a Terrassa enguany. El p. Abat ens remarcà "com tots ens havíem de sentir Església, i que això a Montserrat, amb cristians de tot arreu del món, hi ajudava molt, que agraià l'obsequi dels llibres, que això indicava el grau de cultura de la ciutat".

A la tarda tingué lloc un concert a la Basílica pel Cor Parroquial de Sant Pere, amb cants propis de la litúrgia o populars religiosos. Fou molt ben acollida per part de tots els romeus.

A continuació amb el Cambril ple de gom a gom es féu el comiat mitjançant el res de la Visita Espiritual a la Mare de Déu de Montserrat, cantant les Ave-Maries el cor parroquial de Sant Pere i contestades pels romeus. Acabat l'acte baixarem a la Basílica participant amb els monjos de les Vespres i seguidament es retornà cap a Terrassa. Enguany han estat 300 i escaig llarg els que hi han pujat a peu des de Terrassa, la gran majoria joves; 500 amb autocar, un grup en bicicleta, i la resta per ser molt més de 1.000 amb cotxes particulars.

Que en donem gràcies a la

El pare abat, en un moment de les seves paraules dirigides als pelegrins.

Grups de la parròquia de Sant Llorenç, amb el seu rector, Manolo Seliva.

Mare de Déu per haver retrobat la romeria novament.

Cursos de teologia

Ara la Zona Pastoral de Terrassa ofereix uns cursos per a persones que puguin i vulguin treballar uns anys les disciplines de la teologia.

El primer curs correspondrà a l'any acadèmic 1989-90. Els altres dos en anys successius. Professor: Angel Sendrós, llicenciat en Teologia. **2on. NIVELL:** pensat per a persones que tenen una formació almenys d'estudis mitjans o similars. **CALENDARI:** cada dijous de 8-10 del vespre del 19 d'octubre a mig maig. **LLOC:** Locals de la parròquia de la Sta. Creu de Terrassa. Tel. 788 27 05.

L'Escola Bàsica del Secretariat de Catequesis de la Zona Pastoral de Terrassa, vol ajudar els catequistes a adquirir un coneixement apropiat d'allò que l'Església creu, viu i celebra. Vol fer-ho amb una programació i uns materials que, sense rebaixar la qualitat, siguin ben assequibles per a tothom. Vol donar molta importància a la metodologia i, especialment en els temes doctrinals, es donaran pistes catequètiques per a facilitar la tasca pròpia del catequista. Lloc, dia i hores de classe: Al Centre Ecclesial, Tel. 780 98 88 dimecres, de 6 a 8 tarda, del 4 d'octubre al 25 d'abril. A la parròquia de M. de Déu del Carme, dilluns de 8'15 a 10'15 de la nit del 2 d'octubre al 2 d'abril.

Festa de la Mare de Déu del Roser

El dissabte dia 7 d'aquest mes d'octubre, a la parroquial basílica del Sant Esperit, l'Schola Cantorum de Terrassa va honorar la seva Patrona, la Verge del Roser. Es va cantar la Missa en gregorià i al final els Goigs del Roser. L'endemà, diumenge, després del res del Sant Rosari a la tarda, es van cantar les Vespres de la Mare de Déu, en català, la Salve solemne i també al final els Goigs del Roser.

L'antiga Schola Cantorum de Terrassa, fundada l'any 1905, celebra cada any amb aquests piadosos actes la festa de la seva celestial Patrona.

MÀRIUS HERAS

Església i Drets Humans

MADRID.— Les sessions del congrés de teologia foren inaugurades pel president d'UNICEF-Espanya, Joaquín Ruiz-Giménez.

L'ex-Defensor del Poble analitzà el passat, present i futur dels drets humans en el món i en l'Església, afirmant que "en conjunt, la nostra Església catòlica va mantenir durant aquests dos darrers segles una actitud clarament condemnatòria o almenys recelosa davant els drets humans". Al seu parer "cal recuperar, doncs, els temps perdut".

Mirant cap a l'interior de l'Església, Ruiz-Giménez, assenyalà que "és una gran contradicció que es defensin cap a fora els drets humans i no es compleixin a dins". En aquest sentit, va demanar que "per lògica i per credibilitat" l'Església interioritzi el que proclama cap enfora, assumint doctrinalment aquesta exigència, inserint-la en la formació del clergat i dels fidels, i integrant-la en l'ordenament jurídic de la mateixa Església.

En concret, l'ex-Defensor del Poble va demanar igualtat de drets, accés de les dones als ministeris eclesials i a les estructures ("no arriben ni al vint-i-cinc per cent del PSOE", digué), garanties de llibertat per a la investigació, ensenyament i docència teològiques, garanties judicials ("en la societat civil, assenyalà, fins i tot en un Estat autoritari, hi ha més garanties que les que té un membre de l'Església"), participació dels fidels en l'elecció de càrrec eclesiàstics.

El ponent també va denunciar la situació dels drets humans en el

nostre país. "És increïble que estem més preocupats per la Unió Monetària que per la Carta Social Europea, que es lluiti per la vida del no nascut i deixem el nascut que malvisqui, que ens aboquem en la preparació del 92 i neguem el visat als nostres germans d'Amèrica Llatina".

En la jornada inaugural intervingueren un grup, compost per diverses personalitats, entre elles José Antonio Martín Pallín, fiscal del Tribunal Suprem, els quals dissertaren sobre "drets humans i dret dels pobles".

La segona jornada s'inicià amb una sèrie de comunicacions sobre la pena de mort, la no violència, la llibertat de consciència, la no violència i l'Amazònia. La comunicació sobre la pena de mort va ser a càrrec de Consuelo Rodríguez, d'Amnistia Internacional, qui va qualificar el dret a la vida com una cosa "inalienable". José Antonio Gimbernà, de la Associació Pro Drets Humans d'Espanya assegurà que aquests presenten en el nostre país "un panorama positiu en allò que és polític-social i grans deficiències en allò que és econòmic-social".

En el camp dels defensors

La segona ponència del congrés, llegida pel teòleg belga Jean Kerkhofs, professor de la Universitat de Lovaina, va consistir en una reflexió teològica sobre els drets humans i els drets dels oprimits.

El professor belga va començar assenyalant que "Europa és el lloc històric, on s'han desenvolupat els

drets humans" i que "l'Església ha començat a unir-se al camp dels defensors dels drets de l'home només a partir del Vaticà II. El teòleg belga va concloure la seva exposi-

Amb l'assistència de més de 1.500 participants se celebra recentment a Madrid el IX Congrés de Teologia, organitzat per l'Associació de Teòlegs Joan XXIII, en el qual intervingueren, entre altres, Joaquín Ruiz-Giménez, Jan Kerkhofs, Juan Mateos, Evangelista Vilanova, Hugo Assmann, José Antonio Estrada i l'arquebisbe d'Alger, Henri Tessier.

ció afirmant que "la fe cristiana exigeix el compromís eficaç per la justícia i el respecte als drets humans constitueix un programa mínim de justícia; més que altres,

són cridats els cristians a discernir aquests drets".

Dret a dissentir

Per la seva banda, el president de l'Associació de Teòlegs Joan XXIII, el sacerdot José María Díez Alegria, va assenyalar en una taula rodona sobre "llibertat de consciència i dret a discrepar", que "el catòlic té el dret a dissentir pel que fa a disposicions disciplinàries d'ordre jurídic positiu". I afegí: "El catòlic té llibertat de consciència i dret a dissentir pel que fa al magisteri referent a la llei natural, com en temes d'anticoncepció o fecundació «in vitro». La llibertat de consciència ha de ser respectada per damunt de qualsevol disciplina dogmàtica imposada coactivament".

Per altra banda, la tercera jornada del congrés va estar marcada per una sèrie de taules rodones que tractaren sobre diferents temes: "experiències de lluita pels drets humans", "grups i sectors marginats de l'Església", i "la marginació de la dona en la societat i en l'Església". El dia es completà amb una magnífica ponència del professor del Pontifici Institut Oriental de Roma, Juan Mateos, que dissertà sobre "la llibertat i l'autoritat de Jesús".

La "incoherència" romana

La quarta jornada del congrés va reunir tres de les més impor-

tants ponències. La primera d'elles, va ser a càrrec del professor de la Facultat de Teologia de Barcelona, Evangelista Vilanova, que realitzà una exhaustiva anàlisi històrica sobre l'Església enfront dels drets humans.

El professor català, després de fer un recorregut per les diferents èpoques històriques, va concloure que l'Església havia passat d'una posició de resistència davant els drets humans a l'adhesió actual. I, tanmateix, el seu parer, en el si de l'Església hi ha el que ell anomena la "incoherència (crux?) romana: l'adhesió als drets humans i el desconeixement dels drets dels cristians, problema propi d'una Església que dedica gran part de les seves forces a la defensa d'una cristiandat amenaçada".

Evangelista Vilanova afirmà, així mateix, que "l'itinerari de creixement dels drets suposa que l'Església no solament els defensi, perquè són un consentiment amb el món laical, sinó perquè no hi ha ésser amb més possibilitats, però més desvalgut, que la criatura humana". I va concloure el professor català la seva exposició, llançant aquesta pregunta als oients: "¿podran representar els drets humans la connexió real entre el magisteri eclesial i la moral «laica», aquella moral del consentiment en què venen a coincidir tendències bàsiques en la formació dels nostres pobles: la tendència cristiana (benaurança, respecte a la persona) i la democràcia (llibertat, igualtat, fraternitat)?"

JOSE MANUEL VIDAL

Sembla que sempre hi ha hagut gent que no ha jugat net, pels quals les lleis només són fetes per a burlar-se'n. Bé, per això hi ha govern, jutjats, en fi, autoritats que han de vetllar perquè la llei sigui respectada.

De totes maneres, possiblement que, per un costat hi ha massa lleis i, per l'altre costat, no sembla pas que hi hagi molt d'entusiasme per fer-les complir. Ja fa ben bé uns quinze anys que ens diuen que estem passant una crisi en el món de l'economia que ens està obligant a estrènyer-nos el cinturó, és a dir, que estem passant un període de vaques magres. El que passa, però, és que està ben clar que aquesta crisi està fent moltes excepcions i hi ha cinturons que no s'han pas d'estrènyer, ni de bon tros.

Mireu els diaris. Ja fa temps que, cada dos per tres, se'ns informa que l'empresa tal ha obtingut tants milions de beneficis, tants centenars de milions, o tants milers de milions; i l'empresa tal altra i el banc tal i tal altre. Unes quantitats espectaculars, desproporcionades, exagerades. Aquestes quantitats, per la seva desproporció, no indiquen que els negocis augmenten sinó que estan aplicant uns marges excessius. Aquestes empreses poden vendre els seus serveis i els seus productes bastant més barats, i haurien de fer-ho, però imposen unes tarifes arbitràriament elevades, i així enca-

Algú fa trampa

ra contribueixen a fer-nos cordar el cinturó més estret. Algú fa trampa, i ja sabem qui paga els plats trencats sempre.

En el camp de la indústria, la major part dels "beneficis" no són beneficis reals, autèntics, ja que la immensa majoria d'indústries, siguin del ram que siguin, no compleixen les lleis sobre residus, fums, sorolls, pudors, etc., i amb aquests autèntics atacs a la natura, a l'ambient i als veïns, malmeten el paisatge, empudeguen pobles sencers, assassinen la població piscícola dels rius (transformats en veritables clavegueres). La major part d'aquests "beneficis"

de la indústria provenen del que les empreses "estalvien" en no sotmetre els residus a les depuradores abans de desprendre-se'n, en no instal·lar tots els mecanismes i dispositius que evitarien els constants atacs a la natura en el camp ecològic...

L'empresa s'"estalvia" uns diners que s'apliquen a beneficis, però la seva partida comptable correcta n'és una altra, de ben concreta i el resultat és una degradació del nostre ambient que, sense cap mena de dubte, si continua així aviat hi serà impossible la vida, la vida vegetal, la vida animal i la vida humana, perquè tot estarà contaminat i el

món estarà vessant de deixalles. Algú fa trampa i, si continua així, ja no seran els de sempre els qui pagaran els plats trencats sinó tota la humanitat sencera.

Les exigències que el respecte a l'ambient, a la natura, ens planteja, no pot ser que puguin ser burlades impunement. En aquesta partida ens hi juguem massa i les lleis s'han de fer complir peti qui peti. Perquè algú està fent trampa i per pur egoisme sembla desentendre's de la humanitat. Aquell món tan bonic, encara que imperfecte, que vam rebre dels nostres pares, ben degradat i inhabitable, passarà als nostres fills perquè, abans de morir, encara tinguin temps de maleir-nos? Esperem que no. Esperem que encara sigui possible posar-hi remei!

ANTONI MUNNÉ I TOMÀS

PERE ROVIRA

Vinyes, Cellers i Destil·leries.

Blanc de Belart • Alta Mar • Vinya d'Irto • Viña Montal • Raquel Rosé • Viña Mater • Dry Solera • Ranci • Vinum Misae • Mas dels Frares • CALISAY.

Tel. (93) 337 18 12

Un impuls que va néixer amb la visió profètica de Joana Bigard

Pugen a 15.000 els sacerdots nadius del Tercer Món

ROMA.— Són ja 15.000 els sacerdots catòlics naturals de les Joves Esglésies d'Àsia, Àfrica i Oceania. La seva activitat es nota entre els més pobres de la terra. Comparteixen amb el poble una mateixa llengua i una mateixa cultura, una mateixa història i unes mateixes tradicions. Per això, representen la major garantia de fer de l'Església a Àfrica una Església africana i de l'Església

d'Àsia una Església asiàtica, arrelada, compromesa, connatural.

Ara que tant es parla de reconèixer més la funció de la dona en l'Església, convé recordar que va ser una dona —una seglar, Joana Bigard— la que fa ara cent anys, el 1889, va llançar a tota l'Església un moviment d'opinió i una organització de solidaritat econòmica per crear a totes les missions

seminaris i noviciats. Fou una seglar catòlica, la

que ha donat a l'Església i als 15.000 sacerdots i fins i tot pobles del Tercer Món aquests 1.000 bisbes nadius.

Quatre notícies del difícil pelegrinatge de l'Església Catòlica, a Xina

1ª. Continuen obertes les portes per al diàleg Pequín-Vaticà.

"El diàleg entre Pequín i el Vaticà ha experimentat un determinat retard, però les portes continuen obertes", ha declarat monsenyor Jin Luxian, bisbe de Xangai i conegut exponent dels punts de vista de la pro-governamental "Associació Patriòtica dels Catòlics de Xina". El bisbe, després de subratllar que les dificultats per al restabliment de les relacions entre Pequín i la Santa Seu són de naturalesa política i no religiosa, ha comentat que els catòlics xinesos respecten el Papa, resen per ell, i no es consideren cismàtics. Les declaracions del bisbe Jin Luxian reforcen les expressades recentment pel dirigent de l'esmentada "Associació Patriòtica", Anthony Liu Bainian, que és al mateix temps vice-president de la "Comissió Administrativa de l'Església Catòlica", en el sentit que els esdeveniments del pasat 4 de juny a la Plaça de Tiannanmen no haurien de representar cap obstacle per millorar les relacions entre Xina i el Vaticà. L'esmentat dirigent ha recordat una vegada més que el Vaticà ha de renunciar a tota intervenció en els afers interns de Xina, però ja es sabut que amb aquesta fórmula de "no-intervenció" es pretén substreure a l'autoritat del Papa la designació dels bisbes catòlics per a l'Església de Xina.

2ª. Les autoritats comunistes posaren dificultats a l'avió papal.

Per altra banda l'avió que el passat dia 6 d'octubre trasllada-

ven el papa Joan Pau II a Seül, capital de Corea del Sud, va haver de continuar la ruta del pol, perquè les autoritats de Xina comunista refusaven concedir autorització per sobrevolar el seu territori. En viatge per Alaska, Joan Pau II va realitzar en el pol una escala.

3ª. Les religioses continuaran a Hong-kong després de l'annexió de Xina.

Les Religioses de la Preciosíssima Sang, l'única congregació religiosa diocesana d'aquesta illa, han decidit, en el seu recent capítol general, continuar presents a Hong Kong una vegada que l'excolònia britànica sigui incorporada a Xina comunista l'any 1997. Nombrosos habitants de l'illa emigren a d'altres nacions davant la perspectiva de la futura incorporació de Hong Kong a la Xina continental. La petita comunitat catòlica, integrada per 260.000 fidels, en un total de més de cinc

milions d'habitants de l'illa, experimenta una forta pèrdua dels seus efectius a causa de l'emigració.

4ª. Nou convent per a 100 religioses.

El convent catòlic més gran de Xina, amb capacitat per a 100 religioses, serà inaugurat el 1990 a la ciutat de Xongqing província de Sichuan, segons ha informat l'Associació Patriòtica dels catòlics de Xina, organisme paragovernamental. El nou convent comptarà, a més a més de la residència de les religioses, amb una residència per a la tercera edat, una església pública i un cementiri per als catòlics. La informació no indica si aquest projecte continua endavant o ha estat cancel·lat amb motiu de la tràgica involució que viu el país. Passa el mateix amb els projectes de les religioses de la Mare Teresa de Calcuta, que confiaven inaugurar abans de finalitzar aquest any una llar per a infants abandonats a Xina.

SORDESA: Per fi una novetat UN APARELL QUE HI ÉS PERÒ NO ES VEU

El somni dels dèbils d'oïda s'ha convertit en realitat? Avui hi ha "Timpans Electrònics" que funcionen meravellósament i sistemes per sentir, pràcticament invisibles.

Als darrers anys s'ha fet molt a favor dels dèbils d'oïda, però encara el problema continua, tantes promeses, tantes esperances i la realitat sempre la mateixa, un aparell acústic es veu massa. L'ideal seria un aparell petit, tan petit que resultés gairebé invisible, potent, que resolgui bé la sordesa de cadascú.

Doncs bé, joies com aquestes ja n'hi ha, tan petits que són invisibles, garanteix una audició segura, clara, confortable que els dèbils d'oïda amb aquest aparell miniaturitzat poden sentir les veus familiars, la televisió, el sacerdot durant la confessió i sobretot entendre bé les paraules, totes les paraules...

Aquests "Timpans Electrònics" són tan petits que queden completament amagats, tothom pot provar-los gratuïtament en els centres "GRIMOFON". N'hi ha prou amb uns segons per sentir novament amb alegria, clarament, sense nervis, les paraules amb veu baixa, totes les paraules de la televisió sense haver de pujar el volum; evitant així molestar els veïns.

GRIMOFON desitja que tots els dèbils d'oïda puguin per fi dir que el seu somni s'ha fet realitat; amb ocasió de les demostracions que es realitzaran en els centres GRIMOFON es farà un descompte o facilitats de pagament en còmodes terminis sense interessos.

Qui estigui ja utilitzant un aparell acústic "tradicional" podrà canviar-lo ell mateix amb unes condicions molt favorables.

DEMOSTRACIÓ ESPECIAL ELS DIES:

30 i 31 d'octubre i de l'1 a l'11 de novembre 1989 (de 10 a 13,30 i de 16 a 19,30 h) Dissabtes tarda tancat

GRIMOFON

Pau Claris, 138, 1r, 4a - 08009 BARCELONA
Telèfon (93) 215 04 40

Si no és possible assistir personalment a la demostració especial, sol·liciti informació, sense cap compromís.

NOM
ADREÇA
POBLACIÓ PROVÍNCIA

L' àrea de Centramèrica és especial i peculiar dins l'àmbit dels Països en Vies de Desenvolupament. És un territori petit on trobem, les característiques del Tercer Món.

A més de la situació de pobresa i misèria en què viu la majoria de la població (més del 70%) hi trobem un clima de guerra i violència que ja fa gairebé 10 anys que dura.

Nicaragua va patir la dictadura dels Somoza del 1936 al 1979; Guatemala va viure la tragèdia d'una de les més sagnants dictadures militars, entre 1954 i 1986; El Salvador va ser sota el règim militar des del 1931 fins el 1980; Hondures va patir una dictadura militar entre 1963 i 1981.

A Nicaragua, El Salvador i Guatemala, la duresa dels militars i les pessimes condicions de vida de la població d'aquests països porta al sorgiment de grups insurgents com el "Frente Sandinista de Liberación Nacional" (FSLN) a Nicaragua, el "Frente Farabundo Martí de Liberación Nacional" (FMLN), a El Salvador, o les petites guerrilles de Guatemala, el "Ejército Guerrillero de los Pobres" (EGP), la "Organización del Pueblo en Armas" (ORPA) i les "Fuerzas Armadas Rebeldes" (FAR).

Les campanyes contrainsurgents a El Salvador i Guatemala s'han caracteritzat per la seva brutalitat i un regust a genocidi. S'ha calculat que a Guatemala, en accions contrainsurgents l'exèrcit ha mort prop de 100.000 civils des del 1960 fins ara. A més, cal sumar-hi 38.000 desapareguts.

Les campanyes contrainsurgents, organitzades per les forces armades, a El Salvador han causat prop de 10.000 víctimes civils des del 1980 i uns 6.000 desapareguts. Això sense comptar les 60.000 víctimes que ja ha causat la guerra civil.

Nicaragua des del triomf de la Revolució Sandinista, ha viscut assetjada ha d'invertir més del 50% del pressupost nacional en Defensa. L'any 1980, el pressupost de defensa era del 10%, mentre que el 1988 arribava ja al 60%. Això ha desgastat una economia que, a més, pateix el bloqueig comercial dels EUA, la qual cosa ha provocat greus problemes de desabastiment entre la població d'aquest país.

A Nicaragua, l'anomenada, "Guerra de Baixa Intensitat", per la Casa Blanca, s'ha endut els homes al front on s'han produït més de 43.000 baixes, de les quals més de la meitat són víctimes mortals. Així, per causa de la guerra d'agressió ha mort el 0,7% de la població de Nicaragua, que si la comparavem amb els habitants dels EUA, representarien 18 milions de persones!

El fantasma de la guerra total

Després del triomf sandinista, tot feia preveure que l'anomenada "teoria del dòmino" funcionaria a Centramèrica; és a dir, que, després de Nicaragua, la revolució triomfaria a El Salvador.

Tanmateix, malgrat la força militar de la guerrilla salvadorenc, el front "Farabundo Martí de Liberación Nacional" (FMLN), no va tenir temps d'aconseguir el seu objectiu.

D'una banda perquè la capacitat politico-militar del FMLN no estava sincronitzada amb el desenvolupament de la consciència popular dels salvadorencs; i de l'altra, perquè l'any 1980, Ronald Reagan era escollit President dels Estats Units.

En aquesta àrea es respira un clima de guerra i violència.

Centramèrica, un volcà que s'activa amb la pobresa

L'orientació de l'Administració Republicana del President Reagan, pel que fa al Tercer Món, establia un increment del suport financer i militar als règims d'aquests països contra els moviments insurgents (Guatemala i El Salvador); l'ajut a moviments d'oposició als governs revolucionaris (suport a la Contra a Nicaragua); avançar-se als processos revolucionaris enderrocant dictadors "inservibles" (Haití) o Marcos a Filipines; i, en casos extrems, atacar directament aquells països que poguessin resultar incòmodes a la "seguretat" dels EUA (l'illa de Grenada).

L'assistència de seguretat a El Salvador i Hondures es multiplica per sis; milers de soldats nord-americans són enviats a la zona, especialment en maniobres militars "conjunes" a Hondures.

La política dels Estats Units cap a Centramèrica queda definitivament establerta mitjançant l'anomenat "Informe Kissinger", un estudi elaborat pels partits demòcrata i republicans dels EUA.

Cronològicament, aquest informe preveu una intervenció militar contra les guerrilles a l'àrea; l'establiment d'un model econòmic que permeti el naixement d'una burgesia rural i urbana, que faci de coixí entre els antagonics terratinents ultraconservadors i els camperols revolucionaris. De fet, es vol que els pobres no siguin tan pobres, però... que continuïn depenent dels Estats Units.

Amagat sota el mite de la seguretat nacional, el que s'està debatent a Centramèrica és d'una banda la sobirania dels pobles, i d'altra, la independència econòmica; és a dir, el dret del Tercer Món a decidir per si mateix amb qui comerciar i sota quines condicions.

Un istme en peu de guerra

Hondures, un país on no exis-

tia cap mena de conflicte des de feia quinze anys, veu ara com pel seu territori circulen cinc exèrcits: l'hondurenc, el nord-americà, el salvadorenc (que empaïta guerrillers del FMLN), la Contra i l'exèrcit de Nicaragua que la persegueix.

D'altra banda, El Salvador hauria pogut veure acabar la seva guerra civil a principis dels 80 si no fos per l'ajut dels EUA a les forces governamentals. Però el suport militar a l'exèrcit salvadorenc ha creat un fort recel en els militars de Tegucigalpa, enemics històrics de San Salvador, que temen molt més una amenaça ideològica nicaragüenca.

Tot això ha dut a un empobriment de la població que ha vist com els pressupostos nacionals dediquen fortes quantitats a les despeses militars.

Així, s'han marginat les qüestions sanitàries i educatives. L'esperança de vida als països centramericans volta els 60 anys i la taxa d'analfabetisme està entre el 40 i el 50%, excepte a Nicaragua que ha passat del 53% d'analfabets l'any 1979 a només un 15% segons dades del 1985, i al 12%, segons dades del 1989.

Les economies de guerra que pateixen El Salvador i Nicaragua, l'estancament hondurenc i la recessió guatemalenca no donen cap oportunitat perquè millorin les condicions de vida de la població.

I a tot això s'hi afegeixen les sectes

Enmig d'aquesta situació, ha aparegut a l'àrea —com a tot Llatinoamèrica— el fenomen de les sectes autoanomenades evangèliques, que en una població majoritària tan pobre amb fort sentiment religiós té un ressò molt gran.

La majoria d'aquestes sectes, tendeixen a tancar els ulls de la gent i a fer que es conformin amb les seves dissorts i van ser introduïdes fa deu anys per grups procedents dels Estats Units per combatre el moviment de l'Església dels Pobres que avançava en l'Església Catòlica.

El mateix Arquebisbe de Guatemala, Prospero Penados, va acusar els Estats Units d'haver impulsat a tota l'Amèrica Llatina la propagació de sectes fonamentalistes perquè "ajuden a conciliar el seu poder polític i econòmic al continent".

I els conflictes continuen

En l'actualitat els conflictes estan aguditzats a Guatemala i sobretot a El Salvador i han minvat a Nicaragua on fa un any i mig que la guerra no se sent gaire.

La guerra total és un fantasma que volta damunt els caps dels salvadorencs que veuen dos fronts totalment definits; d'una banda, l'exèrcit i el govern de l'ultradretana "Alianza Republicana Nacionalista" (ARENA), i de l'altra el "Frente Farabundo Martí de Liberación Nacional" (FMLN) i l'oposició d'esquerres.

A Guatemala, la guerrilla comença a prendre força a la zona fronterera amb Mèxic. La "Unidad Revolucionaria Nacional Guatemalteca" (URNG) pren posicions i compta amb un miler d'efectius.

Els règims suposadament democràtics emfatitzen la importància dels processos electorals, però no entren en veritables dinàmiques reformadores que permetin superar les desigualtats socials i la pobresa secular, sinó que pretenen imposar la pau militaritzada.

La cimera dels cinc presidents centramericans a Guatemala, ce-

lebrada l'agost del 1986, i coneguda com a Esquipules II, portava l'esperança de pau a una de les zones més conflictives del món. Sobretot, després del fríomf sandinista.

Quan el 7 d'agost de 1987 els cinc caps d'Estat centramericans van signar a Guatemala l'acord d'Esquipules II, que obria el pas cap a un procés de pau i democràcia, ja es preveia que no s'assolirien totes les fites marcades en els acords.

Estats Units van posar esment per tal que no s'aconseguissin els objectius. Washington va provocar que els països veïns de Nicaragua acusessin el règim de Managua de no complir els acords.

Mentrestant, Guatemala, El Salvador i Hondures s'anaven saltant, una rera l'altra, les diferents clàusules dels acords. Violacions dels Drets Humans, manca d'una democràcia real, increment de les accions contrainsurgents, i en el cas d'Hondures, permissivitat davant la presència de la "Contra" al seu territori, convertien en paper mullat les propostes d'Esquipules II.

Les dades dels bàndols:

PAÍS	Guerrilles
El Salvador:	10.000 (FMLN)
Guatemala:	1.020 (URNG)
Nicaragua:	7.500 ("Contra")

Creixement sense reformes socials

Sembla que no és possible el millorament de la regió si no es fomenta en profundes reformes socials que corregixin els desequilibris actuals.

Des del 1950, fins al 1978, en què va funcionar el Mercat Comú Centramericà, va ser la regió del

on que va tenir el creixement
onòmic més gran, sostingut du-
rant 28 anys. Però aquest creixe-
ment es va concentrar en molt po-
ques mans.

Centramèrica, en aquest temps,
tenir la pitjor distribució de
ingrés en tot el món. Aquest fet
augmentar les diferències i va
provocar l'esclat social. Les lluites
per governs més democràtics i una
justícia social més gran se succeï-
ren des d'aleshores a El Salvador,
Guatemala i Nicaragua i, en me-
nor grau, a Hondüres. El poble vo-
l més participació en les deci-
sions que estaven en mans de l'oli-
arquia latifundista i l'omnipon-
ent casta militar.

Aquestes desigualtats socials
estructurals s'han mantingut grà-
cies a forts exèrcits locals i les ban-
des paramilitars (esquadrons de
morts) que s'encarregaven d'es-
copar persones o grups que de-
fendaven justícia. Els desordres
socials eren el motiu pel qual els
militars intervenien brutalment.

Misèria i violència porten mi-
rers de persones a escollir el camí
de l'exili.

El fenomen dels refugiats

La violenta situació que es va
vure, sobretot els primers anys de
la dècada dels 80, va provocar més
de 200.000 morts en tota l'àrea, en
els conflictes a Guatemala, El Sal-
vador i Nicaragua i l'aparició d'u-
na població molt nombrosa i signi-
ficativa a la zona: els refugiats i
desplaçats.

Els refugiats són gent que han
abandonat el país i s'ubiquen en
els estats veïns, dins o fora de
campos de refugiats.

Els desplaçats solen estar al
propi país, però en altres terres.
Els desplaçats no són les pròpies, sovint en
suburbis (tugurios) a les ciutats,
en barris marginals.

Dades del 1989 apunten que,
en total, hi ha 1.911.400 refugiats i
desplaçats per la guerra o la vio-
lència política a l'àrea centra-
americana.

Ara bé, dades no oficials apun-
ten que, només a El Salvador la
tercera part de la població està
desplaçada o refugiada.

Cap on va Centramèrica?

Centramèrica està formada
per països força petits, en el con-
text de tot el continent, que enca-
den que tenen algunes diferències
de l'un a l'altre, en realitat són
moltes les coses que tenen en
comú.

Ara s'està parlant força de la
integració Centramericana, amb
reactivació del Mercat Comú
Centramericà.

Tota la regió és potencialment
rica en recursos naturals i en po-
blació. A més és pont entre Nord i
sud i Atlàntic i Pacífic. Aquesta
posició geogràfica augmenta en-
tra més la viabilitat d'un projec-
te polític i econòmic comú.

Però tot això és per a un futur.
Per ara cal combatre la pobre-

Exèrcits	Mobilitzats
42.000	18.600
32.000	911.000
72.000	57.000

i fer veritables reformes socials
per superar els desequilibris, com
a una reforma agrària real. Ac-
tualment, a Centramèrica hi ha
1.000.000 de persones que viuen
la misèria absoluta. I això sobre
la població que volta els 22 mi-
lions d'habitants vol dir que el
10% viu en la pobresa més ex-
trema.

Pau, democràcia i desenvolupament
són tres conceptes que

La majoria de la població viu en una situació de misèria i pobresa.

van units. O es profunditza en tots
tres o els altres no són possibles.

Les ONG a Centramèrica

Dins d'aquest embolic que és
Amèrica Central les ONG repre-
senten per a moltes poblacions,
d'entre les més pobres, l'única via
per alleugerir una mica la seva crí-
tica situació.

Així, els projectes integrals en
poblacions camperoles o els pro-
jectes de capacitat en zones su-
burbials de les ciutats, o els projec-
tes de capacitat i promoció de
refugiats i desplaçats són els únics
ajuts que reben aquestes pobla-
cions desateses.

El treball de les ONG a nivell
local està sovint coordinat amb
programes d'assistència i promo-
ció d'institucions com l'Església o
altres grups.

A voltes, els esforços fets per
promoure la confiança i l'auto-
consciència en les poblacions be-
neficiàries han estat brutalment
anihilats pels esquadrons de la
mort o els exèrcits (sobretot a
Guatemala).

Sovint, els catequistes, sacer-
dots, mestres, animadors rurals o
urbans han estat les primeres vic-
times dels brots violents.

Les ONG han contribuït per-
què nombrosos països adquireixin
certa consciència de la situació
dels pobles de Centramèrica.

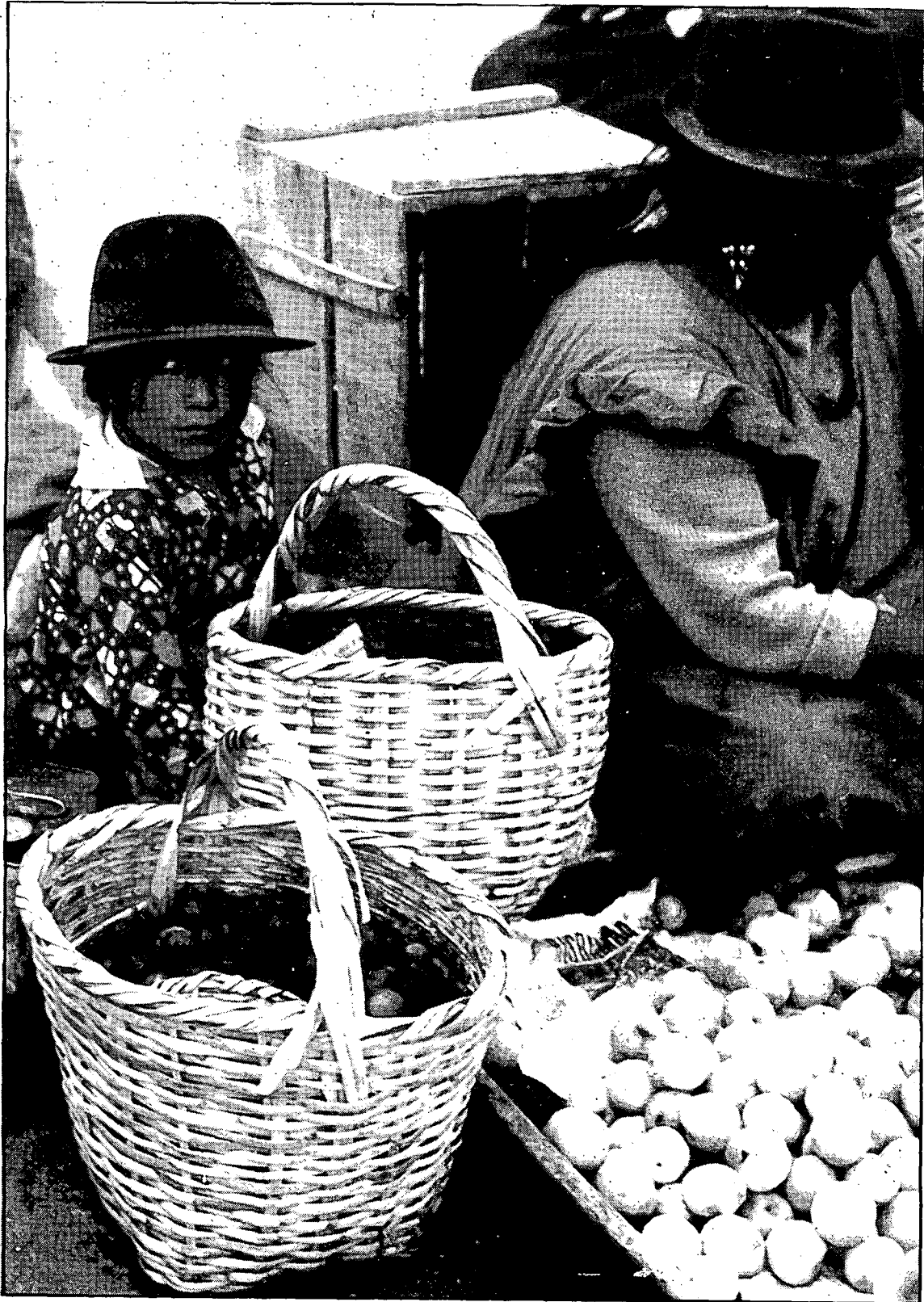
L'acció de les ONG a l'àrea es
concreta en:

—Ajut als més pobres, també
als refugiats i desplaçats, submi-
nistrant mitjans per a la seva
autosuficiència.

—Fer costat als que fan una
crida al diàleg entre faccions bel-
ligerants, i unir-se a les iniciatives
de pau com Contadora i Esquipu-
les, reforçant els grups interme-
diaris com Esglésies, sindicats,
cooperatives de camperols, etc.

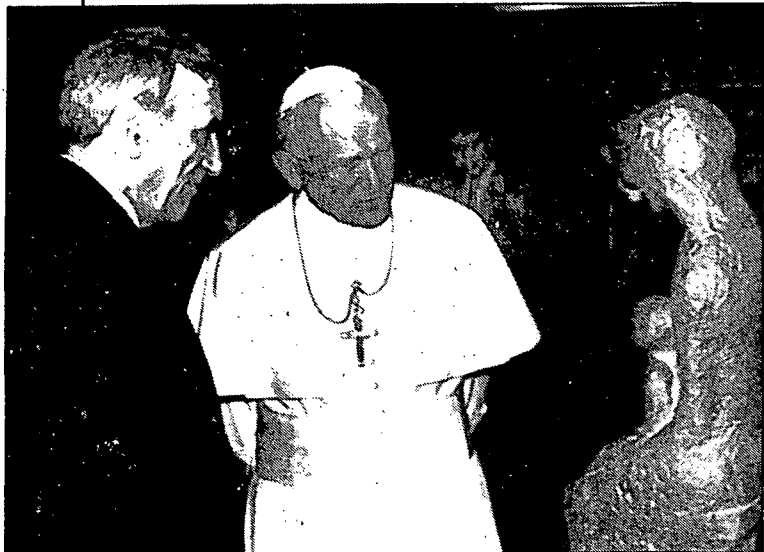
El primer objectiu doncs ha de
ser conquerir la Pau lluitant con-
tra la pobresa. Però no es tracta
d'una pau imposada i alçada da-
munt la por dels pobles; altrament,
una Pau construïda sobre la
base de la justícia i de la llibertat
dels homes i dones centramericans.

C.C.

Els camperols viuen en unes condicions precàries.

Objectiu obert

El primer ministre polonès Tadeusz Mazowiecki presenta a Joan Pau II la imatge de la Mare de Déu amb el Nen, al finalitzar l'audiència privada que li concedí el divendres.

Joan Pau II, a la Basílica del Vaticà, consagra a Tadeusz Kondrusiewicz, bisbe de Bielorússia, el primer d'aquesta República soviètica en 60 anys.

Centre Internacional de Premsa

Barcelona

Dissabte passat, Julián García Vargas, ministre de Sanitat i Seguretat Social, digué a Barcelona, que aprova el Document elaborat per la Conferència Episcopal Espanyola sobre l'eutanàsia.

DIMECRES, 18 D'OCTUBRE

Terratrèmol a San Francisco

Avui, a la una de la matinada, un fort terratrèmol (6'5, de l'escola de Richter), ha sotraguejat durant quinze segons, la zona de la badia de San Francisco (Califòrnia). A les 10 del matí d'avui, es donaven per mortes 270 persones. Es de suposar que el nombre de ferits serà també alt. El sisme va fer caure part del pont Bay Bridge, que afectà els cotxes que hi circulaven. També l'estadi de Candlestick, on s'havia de jugar la final del campionat americà de beisbol, hagué de ser evacuat.

Reformes a la RDA?

Tothom les espera, però no acaben d'arribar. Per una banda, tres persones acusades d'incitar a la violència, han estat jutjades i empresonades; per l'altra, representants de l'organització opositora Nou Fòrum, veuen augmentar les possibilitats que sigui reconeguda; i una altra novetat: els mitjans de comunicació s'han fet ressò de la manifestació (100.000 persones) de Leipzig, primera vegada que informen d'una manifestació pacífica ciutadana.

Argentins i britànics, reunits a Madrid

Aquesta reunió vol instaurar una política realista. Aparcant, de moment, la qüestió de la sobirania de l'arxipèlag de les Malvines, vol obrir camí a un intercanvi de relacions consulars i comercials. La celebració de la reunió és per ella mateixa un èxit, i tothom creu que pot ser el primer pas per a la normalització de relacions entre els dos països.

Mubàrak torna la visita a Gaddafi

La reconciliació entre Egipte i Líbia sembla que va per bon camí. Després la reunió dels dos dirigents, dilluns passat, a Marsa-Matruh (Egipte), ahir es reuniren de nou els dos caps d'Estat a Tobruk (Líbia). Sembla, però, que més que d'una convergència política, es tracta d'una convergència econòmica. De moment, encara no s'ha parlat de restablir les relacions diplomàtiques, trencades fa dotze anys.

DIJOUS, 19 D'OCTUBRE

El terratrèmol de San Francisco

Les xifres, encara provisionals, de víctimes, s'estimen entre 270 i 300 morts, i entre 400 i 650 ferits. Ha estat el terratrèmol més fort després del de 1906. La majoria de víctimes s'ha donat en l'autopista de doble nivell, quan en un quilòmetre i mig, la via superior s'ha enfonsat sobre la calçada inferior. Les pèrdues materials s'avaluen en més de mil milions de dòlars.

Erick Honnecker substituït per Egon Krenz

Una sèrie de circumstàncies polítiques van provocar ahir la substitució del president de la RDA, Honnecker, pel jove, dur i ultraconservador Egon Krenz. La por és haver sortit del foc per a caure en les brases. Egon Krenz no té bona premsa, ni dindre ni fora de la RDA. Tanmateix, la RFA i els EUA, esperen que el relleu porti, malgrat tot, a un procés d'obertura. El moviment opositor Nou Fòrum es mostra decebut per l'elecció.

Negociacions Argentina-Gran Bretanya a Madrid

Sembla que hi ha bones expectatives, de cara a la normalització de les relacions bilaterals. Avui es facilitarà un comunicat sobre els resultats finals. Ambdues parts varien posar-se d'acord per no tocar el tema de la sobirania; això permet a les dues parts mantenir-se en els seus

tretze, i poder discutir més lliurement aspectes consulars, econòmics i comercials.

Dificultats en les converses govern d'El Salvador-guerrilla

Oscar Arias, president de Costa Rica i el canceller Rodrigo Madrigal, es presentaren ahir inesperadament, al convent de monges clarisses de San José, on tenen lloc les converses, aconseguint que s'allarguin un dia més. L'arquebisbe auxiliar de San Salvador, Mons. Gregorio Rosa Chávez, actua com a mediador. El FMLN (Frente Farabundo Martí para la Liberación Nacional) demana plenes garanties que es respectarà el procés democràtic, abans de deixar les armes i convertir-se en partit.

Entrevista Bush-González

El president del govern espanyol arribà anit a Washington, i avui s'entrevistarà amb el president nord-americà Bush. Les eleccions de Nicaragua i la situació del Panamà seran motiu de conversa, així com l'evolució política de l'Est i el deute llatino-americà.

DIVENDRES, 20 D'OCTUBRE

El Nobel de literatura, a Camilo José Cela

El comunicat que acompanya la concessió diu que se li atorga "per la seva prosa rica i intensa, que amb continguda compassió configura una visió provocadora del desamparat ésser humà". És, sens dubte, el guardó més prestigiós que pot rebre un escriptor. El Nobel està dotat amb 54 milions de pessetes, medalla d'or i diploma.

Krenz, d'entrada, decep

El discurs pronunciat per Krenz en la presa de possessió davant el Comitè Central ha decebut totalment. Sembla clar que no serà l'home del canvi i de la transició. Ni el monopoli del poder del partit ni l'estructura donada per aquest a la societat, són negociables. La solució als problemes econòmics és treballar més i amb més productivitat. Moscou i els països de l'Est, en general, han rebut les seves paraules sense gaires alegries.

Argentina i Gran Bretanya, diplomàticament satisfets

Ahir varen acabar les converses a Madrid. Referent a la posició d'ambdós països en relació a la sobirania de les illes Malvines, les Georgies del Sud i les Sandwich del Sud, tot queda igual. L'acord fa referència a un clima de confiança que eviti qualsevol confrontació, a l'establiment de relacions consulars com a pas previ a les diplomàtiques dintre de poc, i a relacions econòmiques i comercials bilaterals. El 14 i 15 de febrer de l'any vinent es reuniran novament a Madrid.

El Salvador: el govern i la guerrilla continuaran el diàleg al novembre

L'acord més important de les converses de San Josep es continuar-les el 20 i 21 de novembre a Caracas (Veneçuela). El cavall de batalla és que s'entén per "acabament de les hostilitats: que s'acabi la pressió de la guerrilla o la del govern.

Estònia vol la independència total

El programa polític del Front Popular d'Estònia amb què es presentarà a les eleccions locals i republicanes, demana la independència total, i fins i tot exigeix un exèrcit propi. També volen instaurar l'organització territorial municipal i de districtes existent abans de la forçosa annexió a l'URSS el 1940.

DISSABTE, 21 D'OCTUBRE

Hongria: 4 candidats a les eleccions presidencials

Tot i que la data encara no és fixada, ja hi ha 4 candidats que es presenten: Lajos Fürj, pel Fòrum Democràtic Hongarès, Imre Pozsgay, pel Partit Socialista Hongarès (Ex partit comunista), Otto d'Habsburg, pel partit dels petits propietaris, i Kalman Kulssar, pel Front Popular Patriòtic. Per 286 vots a favor, 24 abstencions i 20 vots en contra, ahir, el Parlament aprovà la nova llei electoral.

Iugoslàvia prepara reformes

El ple del Comitè Central de la Lliga dels Comunistes de Iugoslàvia (LYC) es reunirà durant dos dies per a preparar els dossiers del proper XIV Congrés que se celebrarà del 20 al 22 de gener del 1990. Es proposa una radical reforma econòmica i un canvi en els estats referent a la presidència del Comitè Central que deixaria de ser col·legiada.

RDA: continua la fuga de ciutadans

Tot i que es poden constatar lleus signes d'obertura, i que el govern demana que tornin els fugats dient que no hi haurà cap mena de càstig, en les últimes 48 hores prop de 4.000 germano-orientals han passat a l'Alemanya Federal a través d'Hongria i d'Àustria.

Gorbatxov prepara la seva visita al Vaticà

Ahir, en el Kremlin, Gorbatxov va rebre Mons. Angelo Sodano, arquebisbe enviat pel Vaticà. És un pas previ per a preparar la visita del Gorbatxov al Papa durant el mes de novembre. El principal afer és la situació dels 4 milions de catòlics uniates, no reconeguts en l'URSS i obligats a adherir-se a l'Església Ortodoxa Russa. Sembla que la resolució va per bon camí, però caldrà també una bona entesa entre Roma i l'Església Ortodoxa.

El Papa rebé Mazowiecki

Ahir, durant 30 minuts, al Papa rebé el seu antic amic Tadeusz Mazowiecki, primer ministre de Polònia. Mazowiecki agrai al Papa el seu suport durant aquests últims anys.

DIUMENGE, 22 D'OCTUBRE

RDA: el poble pressiona Egon Krenz

Ahir, milers de persones es varen manifestar al centre de Berlín Est demanant més obertura al règim comunista. Abans d'ahir, 50.000 persones s'havien manifestat a la ciutat de Dresde (sud de la RDA). La policia no va intervenir-hi, i es limità a controlar el trànsit. En les últimes 24 hores 1.200 germano-orientals han entrat a Àustria per Hongria. Per altra part sembla que va guanyant punts la figura política de Hans Modrow, polític de tarannà reformista i demòcrata, i que es molt ben vist per les autoritats de Moscou.

Sembla imminent un acord de pau al Líban

Segons donen a entendre diversos mitjans de comunicació libanesos i diverses fonts d'informació política. L'acord arribaria fruit de les converses de Taif, i de pacients negociacions entre el príncep Saud al-Faïçal i les autoritats sirianes.

TV3, novament al País Valencià

Des de divendres s'han posat novament en marxa els repetidors de TV3 al País Valencià. Una nova freqüència permet sintonitzar el canal

català, i simultàniament la TVV que emet des del 9 d'octubre. No hi ha declaracions oficials, si bé sembla que la nova situació és fruit de les converses entre els presidents Joan Lerma i Jordi Pujol.

Cimera hispano-francesa a Valladolid

L'encontre entre Felipe Gonzalez i François Mitterrand s'iniciarà demà dilluns a Valladolid i durarà dos dies. La trobada es veu com una preparació a la cimera de caps d'Estat i de govern que tindrà lloc a París al mes de desembre. Temes: la unió europea econòmica i monetària, la construcció de l'Europa social, la lluita contra el narcotràfic, les relacions econòmiques de la CE amb l'EFTA, i l'ecologia.

Contra l'indult decretat per Menem

L'indult no ha caigut bé a l'esquerra argentina. Més de 20.000 persones es manifestaren a la Plaza de Mayo, i lliuraren un dossier amb gairebé un milió de signatures demanant la revisió de la mesura.

DILLUNS, 23 D'OCTUBRE

L'Honorable Ramon Trias Fargas mor en un míting

El conseller d'Economia i Finances de la Generalitat, Ramon Trias Fargas morí ahir al Masnou mentre parlava en un míting. Sembla que la causa ha estat un infart molt fort de miocardi que ha provocat una ruptura cardíaca, afecció poc freqüent que produeix com una explosió en el cor. Tots els partits i líders polítics han manifestat el seu condol, i CiU ha suspès tots els actes electorals fins després de l'enterrament.

DIMARTS, 24 D'OCTUBRE

Hongria: s'ha acabat un règim totalitari, policíac i burocràtic

Matyas Szuros, cap d'Estat interí, proclamà des del balcó del Parlament: "Declaro solemnement que, segons la nova Constitució, Hongria té des d'avui, 23 d'octubre del 1989, l'estatus i el nom de República d'Hongria." Cinquanta anys d'experiències tristes i doloroses han portat al fracàs de les tesis econòmiques i igualatàries comunistes. Els devots del comunisme real que encara hi ha en el nostre país només podran negar l'evidència des del fanatisme. La proclamació de la República d'Hongria en l'aniversari de la insurrecció del 1956 significa que aquell crit ofegat de llibertat va preparar el camí a una democràcia oberta i lliure. Més de 200.000 persones cridaren apassionadament: "Mai més comunisme", mentre entre crits i aplaudiments cantaven l'himne nacional d'Hongria.

RDA: No paren les peticions democràtiques del poble

300.000 ciutadans germano-orientals es manifestaren ahir a Leipzig demanant mesures de democratització del règim comunista. Els observadors polítics creuen que aquestes manifestacions pressionaran el govern per implantar una via reformista. També 40.000 persones es manifestaren a la ciutat de Schwerin (nord-oest del país), demanant "diàleg democràtic". Per altra banda ha nascut un nou sindicat independent "Reform", que vol defensar els interessos autèntics dels treballadors i desvincular-se del partit; igualment demana que cessin les persecucions i empresonaments de dissidents, i llibertat per sortir i entrar del país.

Perilla l'acord de Taif

El general cristià Michel Aoun ha dit que refusava l'acord però que no tornaria a obrir els combats. Per la banda musulmana, el líder drus Walid Jumblatt, ha dit que l'acord de Taif no servirà per a res; ràdio Damasc ha dit que si no se segueix l'acord, la guerra continuarà.

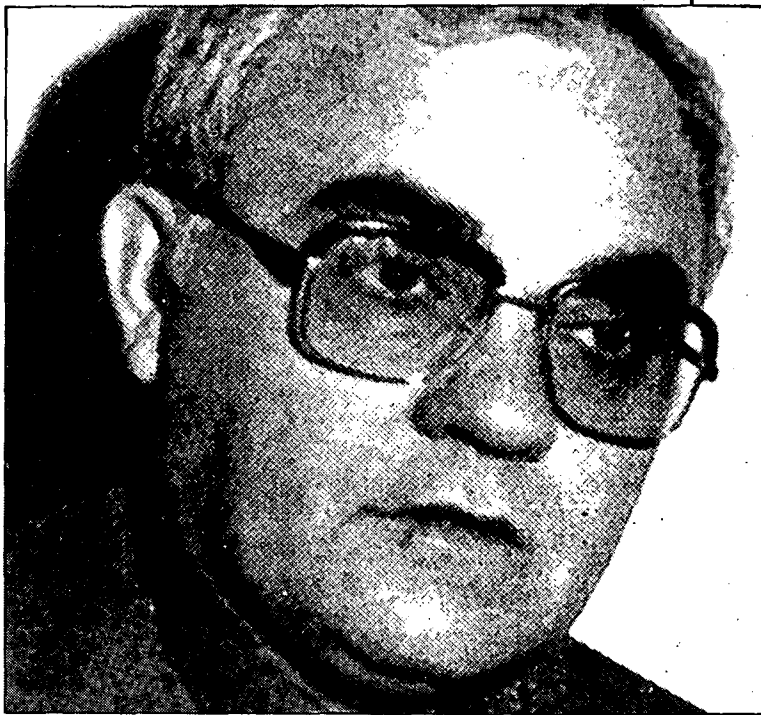
Objectiu obert

Lech Walesa i el Primat Jozef Glemp, dijous, a la missa celebrada amb motiu del V aniversari de la mort del P. Jerzy Popoeluszko, assassinat per la policia el 1984.

L'arquebisbe Desmond Tutu visità a Oscar Mpetha, de 80 anys, el més vell dels vuit presoners polítics alliberats a Sud-Àfrica.

Mons. Ramon Búa Otero, fins ara titular de la diòcesi de Tarazona, ha estat nomenat bisbe de la diòcesi de Calahorra i La Calzada-Logroño.

CALENDARI

HOMES I INSTITUCIONS

Diumenge, 29 d'octubre. XXX del temps ordinari. Sants Narcís, bisbe i Maximilià, màrtir.
El sol surt a les 6,18 i es pon a les 15,51 —Hora solar—. Festa major a Girona.

Dilluns, 30 d'octubre. Sants Marcel, centurió i fills Claudi, Luperci i Victori, màrtirs i Sta. Eutròpia, màrtir.

Dimarts, 31 d'octubre. Sants Alfons Rodríguez, S.J., Quintí, màrtir, Wolfgang, bisbe i Sta. Lucil·la, verge màrtir.
Fira a Torrelles de Foix.

Dimecres, 1 de novembre. Festa de Tots-Sants. Sant Vigor, bisbe.
Festa major a Sta. Coloma de Queralt.
Fira a Guardiola de Berga i Ollana.

Dijous, 2 de novembre. Commemoració dels Fideles Difunts. Sant Victori bisbe màrtir.
Fira a Bagà.

Divendres, 3 de novembre. Sants Ermengol, bisbe; Martí de Porres, dominic; Hubert, bisbe. Sta. Silvia i sant Pere Almató, dominic màrtir.
Fira a la Pobla de Lillet i la Seu d'Urgell.

Dissabte, 4 de novembre. Sants Carles Borromeu, arquebisbe; Fèlic de Valois, fundador; Vidal i Agrícola, màrtirs i santa Modesta, verge.

L'ESGLÉSIA CELEBRA

29 d'octubre. Diumenge, XXX de durant l'any. Lectures: Prim. Sir 35,15b-17.20-22a, S 33, segona 2 Tm 4,6-8.16-18, tercera Lc 18,-9-14.

30 d'octubre. Dilluns de la set. XXX de durant l'any. Lectures: Prim. Rm 8,12-17, S 67, segona Lc 13,10-17.

31 d'octubre. Dimarts de la set, XXX de durant l'any. Lectures: Prim. Rm 8,18-25, S 125, segona Lc 13,18-21.

1 de novembre. Dimecres Tots Sants. Lectures: Prim. Ap 7,2-4.9-14, S 33, segona Jc 3,1-3, tercera Mt 5,1-12.
(Rm 8,26-30, S 12, Lc 13,22-30)

2 de novembre. Dijous Commemoració dels Fideles Difunts. A escollir del leccionari de difunts, per ex.: Prim, Jb 19,1.23-27a, S 24, segona Fl 3,20-21, tercera Jp 6,51-59.

3 de novembre. Divendres de la set. XXX de durant l'any. Lectures: Prim. Rm 9,1-5, S 147, seg. Lc 14,1-6.

4 de novembre. Dissabte de la set. XXX de durant l'any. Lectures: Prim. Rm 11,1-2a.11-12.25-29, S 93, seg. Lc 14,17-11.

Litúrgia de les Hores Setmana II

Diumenge. Tot propi del temps.

Dilluns. De fèria.

Dimarts. De fèria.

Dimarts. De fèria. I Vespres de demà. Tot propi. Completes I de Diumenge.

Dimecres. Tots Sants. Solemnitat.

Dijous. Commemoració de Tots els Fideles Difunts. Tot Propi. Completes II de Diumenge.

Divendres. De fèria.

Dissabte. S. Carles Borromeo, bisbe. Memòria obligatòria. Vespres I de demà.

D'ACÍ I D'ALLÀ

La venda dels propis escàndols

Convé adonar-se i obrir els ulls al fet que els personatges de la jerarquia social o del món ofereixen la notícia de llurs escàndols a les revistes del cor a canvi de fortes sumes de diners. Àdhuc es pot assegurar que, aquells o aquelles espavilats, ardeixen intencionadament algun sorollós escàndol a fi de treure bitllets de la divulgació. Aquestes notícies, o simplement rumors, interessin a la gent pel fet que, el mateix que els serials de la televisió, són, lamentablement, semblants als embolics que la vida comporta. Sovint, el lector o espectador s'identifica amb aquells protagonistes del desvergonyment.

PERE CAMPAS BONAY
Monestir de L'Estanty

Filomena Ferrer,
la Violeta de Valls

El proper dia 5 de novembre l'arquebisbe-primat de Tarragona, Dr. Ramon Torrella, celebrarà una Missa d'acció de gràcies al monestir de monges mínimes de Valls, amb motiu de la proclamació papal de les virtuts heroïques de la venerable sor Filomena de Santa Coloma, que està enterrada a l'església de l'esmentat monestir. ¿Qui era aquesta religiosa que el 7 de setembre passat va merèixer el Decret papal?

Deixem que sigui un personatge ben qualificat que ens ho expliqui. El 25 de juny de 1886, el poeta Mn. Cinto Verdaguer, va presidir a Valls el Certamen Catalanista d'aquell any. En el seu discurs literari, el primer record i evocació de Valls que va fer Mn. Cinto va ser sor Filomena Ferrer, que havia mort als vint-i-set anys a Valls el 1868. Heu ací les paraules d'aquella evocació: "L'altra vegada que passí tornant de Poblet i anant a Santes Creus, me n'aní amb el cor ple de perfum d'una ànima enamorada de Déu, que acabava de volar a sos braços. No cal anomenar-la, puix tots l'heu coneguda. Valls fou la gerra d'aquella flor divina, que el cel tragué en poncella encara del món, perquè anés a florir a la Glòria; Valls fou l'estoig d'aquella perla, que Déu trià per sa corona; Valls fou la mística cel·la d'aquella santa, que tal volta l'Església no trigarà a posar en sos altars".

Han passat ja cent tres anys d'aquell desig profètic del príncep dels poetes catalans i certament que el pas donat ara per la Congregació de Filomena, filla d'un artista escultor i músic de Móra d'Ebre, i que fou un gran apòstol de la devoció al Sagrat Cor de Jesús a Espanya, a més d'inspiradora i promotora del monestir de Mínimes de Móra i iniciadora de la re-

forma de l'orde per tornar a l'austeritat penitencial dels primers temps.

El 25 de gener d'aquest any va fer precisament cinc centúries que sant Francesc de Paula escrivia desde Tours (França) a dues joves d'Andújar, les germanes Valenzuela, nebodes de l'ambaixador espanyol a París, que van ser les fundadores de les mínimes.

Perquè Filomena Ferrer —amb qui està emparentat el famós artista de Hollywood Mel Ferrer— pugui ser declarada bea-

ta, ara li manca fer un miracle. El Butlletí Informatiu del seu procés "La Violeta de Sant Francesc de Paula" que podeu demanar a: Monestir de Monges mínimes, C/ Verneda, s/n., 43800 Valls (Tarragona) ajuda que siguin cada dia més els seus devots i li donin l'oportunitat de fer el miracle. Així passarà de ser la violeta amagada, a l'estel del firmament lluminós dels sants catalans del segle XIX.

IGNASI SEGARRA, pure.

ADULTS EN LA FE

El primer fruit
del Concili
Vaticà II

JOAN GUITERAS i VILAÑOVA

Reflexió

Les finalitats fonamentals ens endinsen en la profunditat de la renovació conciliar. És clar que es pretenia fer més forta la vida cristiana. I que, per tant, es tractava d'una crida a la conversió. El Concili volia ser la deu d'una major vigoria en la fe, l'esperança i la caritat. Això comportava, sempre que fes falta, la renovació estructural. Aquesta, però, sense la de les ments i dels cors, restaria en la superfície. Calia, com s'ha indicat, l'adaptació de les institucions al nostre temps. La Constitució de la Litúrgia fou modèlica en això. La contemplació d'una missa de diumenge és la mostra de la renovació de la vida cristiana i de l'adaptació. Les nostres comunitats, en general, donen molt bon exemple en les assemblees dominicals. Hi ha un fervor que es nota en l'atenció, el silenci, el cant i la comunió eucarística. Tot és garantia d'una vida cristiana que vol arribar al fons.

Per altra banda, la litúrgia del Vaticà II ha volgut tenir molt present el factor ecumènic. És a dir, s'ha reformat cercant tots els punts afavoridors de la unió dels cris-

tians. Per exemple, és un element de primer ordre el valor atorgat a la Paraula de Déu i és importantíssima la càrrega de mentalitat i llenguatge que apropa als cristians de l'Orient. Considero que aquesta incidència ecumènica s'hauria de tenir molt present, ni que la celebració sigui amb poques persones o en un racó de món. La comunió ha de ser una habitud que sempre es té present. En tot moment s'ha de cercar. En tot lloc en som responsables. La comunió és fidelitat.

La reforma conciliar pretenia posar palanques per apropar-se a tots els homes, per invitar-los al si de l'Església. Heus aquí una tasca ineludible. És allò del final dels evangelis: "Aneu, prediqueu a tots els homes, bategeu-los"... També aquí la litúrgia ensenyava a tenir dimensions amples i obertes. Per exemple, aquest matís era manifest en la pregària dels fideles, anomenada universal.

La determinació papal

Joan Pau II deixa ben palesa la seva aposta per al Concili. Insisteix, per una banda, en la importància. I, per l'altra, vol que s'apliqui. Aquesta voluntat lògica del Papa és important per adonar-nos que cal anar endavant, que és necessària la consolidació. El Pontífex parla de madurar. Convé reflexionar-ho.

La litúrgia és un gran bé per al poble de Déu. És manifestació de l'Església. Per tant, estem davant d'un element vital i motor de la vida cristiana. D'aquí que el document conciliar continua gaudint de validesa. Els seus principis romanen. I ha de ser connectat amb tot el que comporta l'allau de vint-i-cinc anys de la contemporaneïtat.

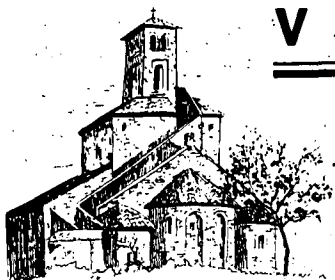
El primer fruit del Concili Vaticà II fou el document —la Constitució— sobre la Sagrada Litúrgia. Aquest fruit fou rebut amb gran aplaudiment i amb enorme esperança. L'anhel dels liturgistes coincidia amb el de la major part dels pastors. Era un signe, en un vast horitzó, de la nova embranzida de l'Església. Una litúrgia renovada, seguint les petjades dels pioners del moviment litúrgic, esdevenia quelcom vinculat, de manera intrínseca, amb una visió nova de l'Església.

El 4 de desembre de 1988, el papa Joan Pau II adreçà a tota l'Església una lletra amb motiu del vint-i-cinquè aniversari de la Constitució sobre la Sagrada Litúrgia. Ara ha estat editada pels promotors del III Congrés Litúrgic de Montserrat. Una edició que busca la preparació d'aquest esdeveniment que tindrà lloc les darreries de juny de 1990. Conté uns qüestionaris per afavorir la sensibilització de les parròquies i dels grups. Un mossèn em diu que els grups de matrimonis dels quals és consiliari estudiaran aquest document. És una bona idea. Jo l'aniré glossant en una colla d'articles.

Les finalitats del Concili Vaticà II

El Papa recorda, en començar, com el Concili, amb la reforma litúrgica, dugué a terme les seves finalitats. En efecte, el mateix document sobre la litúrgia indicava les metes fonamentals de l'aplec ecumènic.

Es tractava d'augmentar cada dia més la vida cristiana entre els fideles. Després, d'adaptar millor a les necessitats del nostre temps les institucions subjectes a canvis. En tercer lloc, de promoure tot allò que podia afavorir la unió de tots els creients en Crist. I, en darrer terme, d'enfortir tot el que contribuïa a invitar tots els homes al si de l'Església.

Evangelitzar la mort

La setmana que comencem ens donarà, com cada any, ocasions directes per enfrontar-nos, com a cristians, amb el tema de la mort. La solemnitat de Tots Sants i la Commemoració dels fidels difunts són dos dies del calendari litúrgic que ens recorden amb profunditat i simplicitat dues grans realitats de la fe, unides a una experiència humana incontestable: estem cridats a la glòria, perquè som fills de Déu (Tots Sants), però cal passar per la mort, com tot home mortal (Difunts, i experiència humana).

La manera de celebrar aquestes dues diades ha tingut la seva evolució recent entre nosaltres. Es cert que el tema dels difunts dominava, popularment, sobre el tema de la glòria dels sants. La visita als cementiris tenia, en el dia de festa de Tots Sants, una oportunitat ben adient. I és del record de moltes persones, segurament, la importància que adquirien, durant el mes de novembre, les predicacions extraordinàries sobre el tema dels "novíssims", és a dir, la mort, el judici, l'infern i la glòria, tal com els enumerava el catecisme.

És innegable que el pensament de la mort és ben saludable per orientar la vida. Totes les pràctiques enumerades tenien el seu contingut per a alimentar la fe cristiana. L'experiència humana que tenien al fons les allunyava de les ideologies, i el record de les persones pròximes que havien mort —a la família, entre els amics, en les associacions...— permetia i gairebé urgia els vivents a fer l'experiència de la pròpia història i limitació. Tot això és sa.

• ¿LA MORT AMAGADA?

A la meitat d'aquest mes d'octubre s'ha tingut a

Roma el Simposi dels Bisbes d'Europa sobre un tema molt directament relacionat amb el que diem: l'evangelització enfront del naixement i de la mort. Més explicat: el nostre ambient social —el d'Europa, i el de l'occident ric— està progressivament reduint el naixement i la mort a processos clínics, i, sobretot la mort, amagant-la tant com és possible; gairebé amagant-la de la mirada humana. Però el naixement i la mort són dues realitats massa importants per l'experiència humana perquè puguin quedar reduïdes a un fet mèdic. L'evangeli, ¿com podria romandre sense penetrar en aquests àmbits? Més encara: l'evangelització de la mort i del naixement és un deure de la missió de l'Església, si vol il·luminar la profunditat de la vida humana, tal com Crist l'ha il·luminada.

Aquesta preocupació dels Bisbes d'Europa em fa pensar en les nostres experiències, vinculades a les diades d'aquesta setmana. El nostre entorn social és ben "europeu", en aquesta matèria. Potser encara no arribem a "maquillar" els cadàvers, per allunyar de la nostra vista la fredor de la mort; però ens allunyem massa fàcilment de la mirada fit a fit de les despulles mortals de les persones que estíem, i qui sap si n'allunyem massa fàcilment els infants. Àdhuc els nostres cementiris gegantins esdevenen llocs poc adients per visitar les tombes familiars; ens sentim gairebé ferits en la nostra intimitat. Però això no hauria de fer-nos perdre el costum de la visita. I la cremació dels cadàvers, legítima i sense cap condemna per part de l'Església, potser no seria bo que es convertís en la manera més habitual de tractar els cadàvers dels cristians. El pensament del "cementiri", que vol dir "dormitori", és molt més evocador de la tradició bíblica i cristiana.

• ¿I EL SENTIT PASQUAL?

Alguna vegada, se sent a dir que el sentit pasqual de la mort és el que ens indueix a eliminar una atenció massa directa al fet mateix de la mort, al cadàver, al dol, etc... Caldria analitzar amb calma aquestes afirmacions.

Parlar del sentit pasqual de la mort vol dir que la mort del cristià està empeltada amb la mort de Jesucrist, i que, en conseqüència, cal veure-la a la llum de la Pasqua del Senyor. Això no treu res absolutament del fet humà de la mort, amb totes les conseqüències i ressonàncies humanes que es donen a l'entorn del fet. La fe cristiana dona llum i sentit i perspectiva a aquest fet, que, d'altra banda, totes les experiències religioses de la humanitat han tractat amb sentit transcendent, i cap d'elles com un fet banal.

Per això no és gens cristià parlar dels difunts com si no fossin morts (la frase mateixa és ben estranya!), com ho seria parlar dels difunts com si no esperéssim que Déu els vol acollir a les seves mans de Pare, i com si no estiguéssim segurs, en la fe, que estan cridats a la resurrecció.

Que ningú negui als cristians el dret de plorar pels seus difunts, i d'entristir-se per l'absència, mentre no ho facin com aquells que no tenen esperança. És la recomanació de sant Pau, al Tessalònissencs, 4,13. Per això és tan ple de sentit que l'Església pregui per tots els fidels difunts, cada any, després que ha celebrat la glòria de Tots els Sants: alimenta l'esperança abans de pregar amb humilitat pels difunts. Així il·lumina, amb l'Evangeli, la mort.

LECTURES DE LA MISSA

"EL CRIT D'AUXILI DELS DESVALGUTS PENETRA MÉS ENLLÀ DELS NÚVOLS"

El text sapiencial d'aquesta lectura rep il·luminació de la paràbola evangèlica sobre la pregària del fariseu i del públicà. Així descobrim què significa, en l'Escriptura, parlar del "pobres" i dels "desvalguts". A la base de tot el raonament del Savi hi ha la profunda fe en la misericòrdia de Déu i el seu amor als homes.

Lectura del llibre de Jesús, fill de Sira
(35:12-14,16-18)

El Senyor fa justícia, no té consideracions pel prestigi dels homes, no es deixa influir per ningú en perjudici dels pobres; escolta la pregària dels oprimits, no es fa sord al clam dels orfes ni el plany insistent de les viudes. El Senyor rep benèvolament els qui l'honoren, el clam d'aquests homes arriba al cel, el crit d'auxili dels desvalguts penetra més enllà dels núvols, i ells no es consolen fins que arriba a terme, no desisteixen mentre l'Altíssim no intervingui per fer justícia a favor dels innocents. El Senyor no s'entretindrà, no tardarà a sortir a favor d'ells.

"QUAN ELS POBRES INVOQUEN EL SENYOR, ELL ELS ESCOLTA"

És interessant adonar-se del paral·lisme total existent entre la frase que fa de títol a la primera lectura i l'antífona del salm responsorial. El que el Savi deia com afirmacions, el salm ho transforma en lloança del Senyor. Tot el conjunt ens va conduint a dibuixar la situació espiritual del "pobre".

Salm 33:2-3, 16 i 18, 19 i 23 (R.: 7a)

Beneiré el Senyor en tot moment,
tindrè sempre als llavis la seva lloança.

La meua ànima es gloria en el Senyor;
se n'alegraran els humils quan ho sentim.

R.: Quan els pobres invoquen el Senyor,
ell els escolta.

Els ulls del Senyor vetllen pels justos,
escolta quan criden auxili.
Així que criden, el Senyor els escolta
i els treu de tots els perills. R.

El Senyor és a prop dels cors que sofreixen,
salva els homes que se senten desfets.
El Senyor rescata de la mort els seus servents,
i no acusarà els qui es refugien en ell. R.

"JA TINC RESERVADA LA CORONA QUE M'HE GUANYAT"

Amb aquest fragment acaba la lectura de les cartes de Pau a Timoteu. És un text d'una gran intensitat dramàtica, evocadora de l'experiència personal de l'apòstol, que es troba en una situació d'extrema "pobresa": "Tothom m'abandonà". I, tanmateix, ell verifica les afirmacions del Savi i del salmista: "El Senyor m'assistia i em donà forces... Déu m'ha salvat!"

Lectura de la segona carta de sant Pau
a Timoteu (4:6-8,16-18)

Estimat, pel que fa a mi, la meua vida ja és oferta com una libació vessada sobre l'altar. Ja m'ha arribat el moment de desfer les amarres i deixar el port. Després de lluitar en aquest noble combat i acabada la cursa em mantinc fidel. I ara ja tinc reservada la corona que m'he guanyat. El Senyor, jutge justíssim, me la donarà quan serà el dia, i no tan sols a mi, sinó a tots els qui enyoren la seva manifestació.

Durant la primera defensa davant el tribunal no es presentà ningú a fer-me costat; tothom m'abandonà. Que Déu els ho perdoni. Però el Senyor m'assistia i em

donà forces perquè acabés de proclamar el missatge de l'evangeli, i poguessin escoltar-lo tots els pagans. I Déu m'ha salvat de la gola del lleó. El Senyor em salvarà de tots els qui em volen perjudicar i em guardarà per al seu Regne celestial. A ell sigui donada la glòria pels segles dels segles. Amén.

"VA SER EL PUBLICÀ I NO EL FARISEU EL QUI TORNÀ A CASA PERDONAT"

La punta de la paràbola queda clara en funció dels destinataris: "uns que es refiaven que eren justos i tenien per no res els altres". Més encara que una paràbola sobre la pregària en concret —també, evidentment— es tracta d'una paràbola sobre les actituds de l'home davant Déu, expressades en la pregària. La complaença de Lluç a presentar els marginals religiosos com a exemples —el samarità que atén el desvalgut, el samarità leprós que dona gràcies, el públicà justificat, Zaquer convertit...— és com un revulsiu que hauríem de recollir amb tota la seva força.

Lectura de l'evangeli segons sant Lluç
(18:9-14)

En aquell temps, Jesús digué aquesta paràbola a uns que es refiaven que eren justos, i tenien per no res a tots els altres: "Dos homes pujaren al temple a pregar: un era fariseu i l'altre cobrador d'impostos. El fariseu, dret, pregava així en el seu interior: "Déu meu, us dono gràcies perquè no sóc com els altres homes: lladres, injustos, adúlter, ni sóc tampoc com aquest cobrador d'impostos. Dejunjo dos dies cada setmana i us dono la desena part de tots els meus ingressos". Però el cobrador d'impostos, que s'havia quedat un tros lluny, ni gosava aixecar els ulls al cel, sinó que es donava cops al pit i deia: "Déu meu, sigueu-me propici, que sóc un pecador". Us asseguro que aquest tornà perdonat a casa seva, i l'altre no; perquè tothom qui s'enalteix serà humiliat, però el qui s'humilia serà enaltit".

LA BÍBLIA A L'ABAST

Pregària en l'opressió

El nostre salm responsorial pren, en el salteri, tot l'aire d'una pregària d'urgència d'algú que se sent acorralat per la persecució a mort que s'ha desencadenat en contra d'ell (v. 3). El subjecte del salm, tant pot ser una persona individual, com la col·lectivitat del poble d'Israel. En ambdós casos sempre es tracta d'una víctima de l'opressió dels poderosos perseguidors, personificació del mal que ens arrossega cap a la impotència per a reaccionar i a la consternació del cor (v. 4). El salmista és conscient de la seva condició de pecador, que ha atret cap a ell aquestes calamitats que pateix, per això recorre a la misericòrdia del Senyor (vv. 1-2. 8 i 10), tot demanant-li que l'alliberi dels seus perseguidors i que l'ajudi a caminar pel compliment de la voluntat divina (vv. 6-10). La pregària es clou amb una petició de sortir sa i estalvi d'aquesta prova i de derrota definitiva dels perseguidors (vv. 11-12). Tot i que la composició no és gens original —s'hi troben moltes expressions manllevades sobretot d'altres salms— és d'una gran bellesa i està animada d'una intensa càrrega de religiositat. És el setè i darrer dels salms penitencials de la litúrgia romana.

Allibereu-me de l'enemic; Senyor, en vós trobo refugi (v. 9). De quin enemic es tracta? Si hem de fer cas del títol del salm segons la Vulgata —que sembla que sigui un afegit posterior— aquest enemic seria Absaló, el fill de David alçat contra el seu pare: **Salm, de David, quan el perseguia Absaló, el seu fill**. Sense entrar, però, en l'àmbit històric que motivà aquest salm, si en fem una lectura en clau de "salm penitencial", ens serà vàlid identificar l'enemic del text amb el pecat que ens assetja i ens persegueix constantment, arrossegant-nos cap al país dels morts (vv. 3 i 7). Avui, però, nosaltres en farem una lectura en clau de litúrgia de difunts. La mort és el gran enemic de la humanitat, que la persegueix i l'opremeix per

Des de l'angoixa de la mort

(Salm 142 -H. 143-: 1-2. 5-6. 7ab i 8ab. 10 R.: 1a) *

JOSEP M. ARAGONÈS

totes bandes. El subjecte del salm podrien ser, doncs, els difunts que, havent sortit d'aquest món, es troben retinguts a la terra dels morts i des d'allí preguen al Senyor que els perdoni i els alliberi i que **els faci escoltar el seu amor a punta de dia** (v. 8ab).

"Escolteu la meva pregària"

Els homes morim una sola vegada, i, després de la mort, ve el judici (He 9:27). El salm responsorial ens fa escoltar la pregària plena de penediment i de confiança d'una persona que ha travessat ja la frontera de la mort i es presenta a judici. **Senyor, escolteu la meva pregària, escolteu la meva súplica, responeu-me, vós que sou bo i fidel; no vulgueu judicar el vostre servent: no podríeu absoldre ningú dels qui han viscut** (vv. 1-2). Sense possibilitats de fer nous mèrits ni d'esmenar el capteniment observat en l'existència terrenal, que ja és història passada, en el salm responsorial escoltem la pàtica pregària del qui ha mort: **Estenc a**

vós els braços i us miro, em sento tot jo com una terra esgotada (v. 6). És en aquesta circumstància, deslligats dels condicionaments que el temps i l'espai imposen, que serem capaços de fer un lúcid examen de consciència, una revisió del que ha estat la nostra vida. Apareixeran llavors amb clarividència els nostres fets i també el que Déu ha fet en nosaltres. En el salm responsorial es dona pas a l'esperança en el millor pes específic de les obres de Déu. Són aquestes accions divines les que possibilitaran que l'esperit ens condueixi per terra plana cap a la vida eterna i ens faci superar el judici de Déu. **Tot evocant el record dels temps antics, meditant les vostres proeses, considerant les obres de les vostres mans..., confio en vós... Que el vostre esperit em condueixi per terra plana** (vv. 5, 8c i 10cd). I des del fons de la nostra situació d'habitants de la terra dels morts, urgirem l'amor de Déu perquè faci brillar damunt nostre la claror del sol de la resurrecció, la matinada del nou i definitiu dia de la vida eterna. **De pressa, Senyor, responeu-me, que ja em falta l'alè; que pugui escoltar el vostre amor a punta de dia; confio en vós** (vv. 7-8).

Pregar amb els difunts

Quan en la pregària fem memòria dels nostres difunts i de tots els fidels difunts, ho hauríem de fer des de la més pregona humilitat. Massa sovint ho fem des d'una ridícula prepotència: nosaltres podem pregar per ells, que no poden fer res. Com si la mort fos el buit total i la vida terrenal la plenitud. En cristià, la mort és la naixença definitiva a la vida autèntica. Mentre que el naixement terrenal no és altra cosa que l'inici del procés que ens ha de menar a la mort. Tots, doncs, els difunts i nosaltres, ens trobem involucrats en una mena de misteriosa comunió, malgrat que ens empenyem a creure que ells no hi són, ací, i nosaltres sí. Avui en reunir-nos per celebrar l'eucaristia en commemoració de tots els fidels difunts, recordem els vv. 5-6 del nostre salm responsorial, i sentim-nos ben a prop dels nostres morts. Sentim-nos-hi en el misteri de la mort i resurrecció de Jesucrist, que celebrem, i en comunió, ells i nosaltres, estenem al Senyor els nostres braços i mirem-lo, a ell que és el nostre salvador, desde la nostra situació de terra esgotada, necessitada de la fertilitat de la vida que ell ens ha guanyat. I preguem amb els difunts, perquè la mort del cristià —i la de l'home i la dona que potser sense ser-ne conscients, moren també en el misteri de la pau de Crist— és per ella mateixa una pregària. Potser la pregària suprema, feta sense distraccions ni desviacions de cap mena, l'única que ens posa del tot a les mans de Déu. Per això també és l'única pregària que ens omple del tot de la vida per sempre. I que ells, a la presència del Senyor, intercedeixin per nosaltres, perquè sapiguem fer la seva voluntat. **Ensenyeu-me a fer la vostra voluntat, vós sou el meu Déu; que el vostre esperit em condueixi per terra plana** (v. 10). Amén.

* Commemoració de tots els fidels difunts —2 de novembre—.

SOLEMNITAT DE TOTS-SANTS

LECTURES DE LA MISSA

"VAIG VEURE UNA MULTITUD TAN GRAN, QUE NINGÚ NO L'HAURIA POGUT COMPTAR. EREN GENT DE TOTA NACIONALITAT, DE TOTES LES RACES, I DE TOTS ELS POBLES I LENGÜES"

Si tenim en compte que l'origen de la solemnitat de Tots Sants és la dedicació de l'església de santa Maria reina dels màrtirs, a la Roma, no ens estranyarà gens aquesta lectura, que ens deixa veure quin és el sentit últim d'aquest "pas per la gran tribulació": La participació en la lloança definitiva, davant la majestat de Déu. Al costat dels màrtirs, cal pensar també en tots els altres "testimonis" (= màrtirs) de Crist.

Lectura del llibre de l'Apocalipsi (7:2-4, 9-14)

Jo, Joan, vaig veure un àngel que pujava de sol i xent i tenia la marca del Déu viu, i cridà amb totes les forces als quatre àngels que havien rebut el poder de fer mal a la terra i al mar: "No feu cap mal a la terra, ni al mar ni als arbres, fins que haurem marcat al front els servents del nostre Déu". Llavors vaig sentir el nombre dels qui havien estat marcats: eren cent quaranta-quatre mil de totes les tribus d'Israel.

Després vaig veure una multitud tan gran que ningú no l'hauria poguda comptar. Eren gent de tota nacionalitat, de totes les races, i de tots els pobles i llengües. S'estaven drets davant el tron i davant l'Anyell, vestits de blanc i amb palmes a les mans, i cridaven amb totes les forces: "Hosanna al nostre Déu, que seu al tron, i a l'Anyell". I tots els àngels s'estaven drets al voltant del tron, dels ancians i dels quatre vivents, i es prosternaren davant el tron amb el front fins a terra, adorant Déu, i deien: "Amén. Lloança, glòria, saviesa, acció de gràcies, honor, poder i força al nostre Déu per segles dels segles. Amén". Llavors un dels ancians em va preguntar: "Aquests que van vestits de blanc, ¿qui són i d'on vénen?" Jo li vaig respondre: "Senyor meu, vós ho sabeu". Ell em digué: "Aquests són els qui ve-

nen de la gran tribulació. Han rentat els seus vestits amb la sang de l'Anyell, i els han quedat blancs".

"AQUEST SÓN ELS QUI VÉNEN PER VEURE-US DE CARA, SENYOR"

Un cant d'entrada és ben adient com a salm responsorial per a la festa d'avui. Tota la vida del cristià és una entrada al "recinte sagrat", una pujada a "la muntanya del Senyor". Per a alguns aquesta pujada dura més, per a altres és més breu... El que compta, per a tots, és "tenir el cor sincer i les mans sense culpa". Aleshores sí que podran veure el rostre de Déu!

Salm 23:1-2, 3-4ab, 5-6 (R.: 6)

És del Senyor la terra i tot el que s'hi mou, el món i tots qui l'habiten. Li ha posat els fonaments dins els mars, i les bases, a les fonts dels rius.

R. Aquests són els qui vénen per veure-us de cara, Senyor.

¿Qui pot pujar a la muntanya del Senyor? ¿Qui pot estar-se al recinte sagrat? El qui té el cor sincer i les mans netes de culpa, que no confia en els déus falsos. R.

Rebrà benediccions del Senyor, rebrà els favors del Déu que salva. Aquests són els qui vénen a buscar-vos, Senyor, per veure-us de cara, Déu de Jacob. R.

"VEUREM DÉU TAL COM ÉS"

Les breus frases de sant Joan enllacen perfectament amb el salm cantat. Quan els fills veuen el Pare, aleshores saben que significa realment ésser fills. Per això la vida present del cristià, que és ja vida de fill, està en tensió per veure Déu cara a cara, perquè només aleshores ens coneixerem tal com Déu ens coneix.

Lectura de la primera carta de sant Joan (3:1-3)

Estimats, mireu quina prova d'amor ens ha donat el Pare: Déu ens reconeix com a fills seus, i ho som. Per això el món no ens reconeix, com no l'ha reconegut a ell. Si, estimats: ara ja som fills de Déu, però encara no s'ha manifestat com serem; sabem que quan es manifestarà, serem semblants a ell, perquè el veurem tal com és. I tothom qui té aquesta esperança en ell, es purifica, tal com Jesucrist és pur.

"ALEGREU-VOS I FEU FESTA, PERQUÈ LA VOSTRA RECOMPENSA ÉS GRAN EN EL CEL"

Les paraules de Jesús són precises: es tracta del camí de la felicitat. Ell mateix l'ha recorregut, i les benaurances són la descripció de la seva vida i del seu misteri; per això són normatives per al cristià. Per això, qui les creu podrà fer festa en el cel, participant per sempre de la victòria pasqual del Senyor.

Lectura de l'evangelí segons sant Mateu (5:1-12a)

En aquell temps, en veure Jesús les multituds, pujà a la muntanya, s'assegué i els deixebles se li acostaren. Llavors es posà a parlar i els instruïa dient: "Feliços els pobres en l'esperit: el Regne del cel és per a ells. Feliços els qui estan de dol: vindrà el dia que seran consolats. Feliços els humils: són ells els qui posseiran el país. Feliços els qui tenen fam i set de ser justos: vindrà el dia que seran saciats. Feliços els compassius: Déu els compadirà. Feliços els nets de cor: són ells els qui veuran Déu. Feliços els qui posen pau: Déu els reconeixerà com a fills. Feliços els perseguits pel fet de ser justos: el Regne del cel és per a ells. Feliços vosaltres quan, per causa meua, us ofendran, us perseguiran i escamparan contra vosaltres tota mena de calúnnies: alegreu-vos-en i feu festa, perquè la vostra recompensa és gran en el cel".

Éra l'any 1964 quan Jean Vanier, oficial de la marina canadenca, deixava posició i honors per compartir la seva vida amb dos deficients mentals en una petita llar, prop de París, commogut pel tracte que rebien en un hospital psiquiàtric i per la comunicació que se'n derivava.

Al cap de 25 anys, un centenar de comunitats que han seguit els passos i l'impuls inicial de Jean Vanier, estan escampades per tot el món i acullen 3.000 persones entre disminuïts i assistents voluntaris: són les "Comunitats de l'Arca". Poc s'ho devia pensar el qui en resultà ser el fundador!

Damunt els homes d'avui, hi planen, i de quina manera, el dinar; la possessió, el confort, el desig de poder i de prestigi que, de mica en mica, ens fan tornar el cor de pedra. D'altra banda, i des del fons del món actual, ens crida el silenci i la incomunicació dels marginats, siguin pobres, afeats, vells, disminuïts o abandonats.

Ens hauriem de preguntar si podem enderrocar el mur que separa els uns dels altres. Podrem sacsejar el nostre cor de pedra per dur-lo cap a una certa i arriscada utopia, amb un contingut de generositat, de tendresa i d'esperança que ens faci més humans? No serà, potser, el gran repte d'avui crear unes comunitats que per la seva simplicitat de vida estimulin els rics a fer la seva més simple i compartida, duent així els pobres a una esperança nova?

Des de sempre i fins fa poc els disminuïts psíquics han estat reclusos, aïllats: a casa seva, com una vergonya, o en manicomis o residències tancades. La societat els ha marginat. Una cleda insalvable separava els "deficients" dels "normals".

Tota persona, deficient o no, té un valor únic i misteriós. El deficient que és persona, té els drets de qualsevol altra: a la vida, a la salut, a l'educació, al treball. No ha de ser marginat. Té, també, una gran capacitat d'estimar i, si està segur i en un medi adequat,

Un centenar de comunitats han seguit els passos de Jean Vanier.

25è aniversari de les Comunitats de l'Arca

El compromís de viure amb els deficients psíquics

pot irradiar pau i joia, simplicitat i acolliment.

Afortunadament s'està produint un canvi i van sorgint llars i tallers oberts, assistits per monitors especialitzats, emparats per institucions públiques o privades. Hi ha hagut ja una millora considerable.

Les comunitats de l'Arca, però, fan un pas més. Ho entendrem si som capaços de distingir la diferència que hi ha entre "treballar per als deficients" i "viure amb

ells", en el sentit més ampli d'aquesta paraula. L'Arca, per als deficients, és certament un lloc de teràpia, però és, essencialment, un "lloc de vida". Deficients i assistents voluntaris hi viuen, treballen i preguen junts, compartint sofriments i alegries com a germans. Són unes comunitats on tots se saben deficients. A uns, la deficiència se'ls nota en l'aspecte físic, en el parlar, exteriorment; als altres, els "normals", la deficiència els queda ben sovint més

amagada (egoisme, irritabilitat...). Junts, duen una vida simple amb voluntat de ser comunitat d'esperança on tots —deficients i assistents— intenten de progressar en el pla humà i espiritual, per aconseguir tota l'autonomia de vida i de treball de què són capaços.

L'amor, amb l'ajut de la tècnica, pot fer prodigis. No heu sentit mai, dintre vostre, la sacsejada produïda per uns ulls amics que us estimen? Acosteu-vos a un dismi-

nuït psíquic amb ulls amorosos, les mans esteses i el cor obert i certament rebreu d'ell molt més del que li doneu i ben segur que notareu la presència de Déu en l'intercanvi d'afecte que heu establert amb ell, molt més que en altres llocs.

Les llars de l'Arca no són pas una peixera closa i separada del món. Són obertes i donen una gran importància a l'acolliment i a l'hospitalitat envers el visitant i el qui hi resta uns quants dies. Sempre hi ha molt moviment d'anants i vinents que les enriqueixen amb el seu contacte. Els seus tallers estan inserits en la societat i reben d'aquesta, encara que només sigui parcialment, finançament, tècniques professionals, treball... Les comunitats voldrien aportar a la societat un nou esperit, una nova inspiració per a la vida i així aconseguir una escala de valors més propera a l'Evangeli.

L'Arca intenta fer-se càrrec dels deficients de la Comarca, d'acord amb les seves possibilitats, però se sent interessada pel problema dels deficients de tot el món. Té llars al cinc continents, i ben a prop nostre n'hi ha una a Tordera —El Rusc— i una altra a Moia —Els Avets— que val la pena visitar. Us imagineu, però, què representa trobar en els barris més miserables de Calcuta, l'Haití, de l'Àfrica negra o en les zones més castigades per la guerrilla, unes llars on regna la joia, enmig de tanta misèria i sofriment, i que aquesta joia la hi duguin els disminuïts psíquics?

No és estimulante que tants joves procedents de la "societat del benestar material" ho deixin tot per anar a compartir la seva vida amb els més marginats i retrobin la seva pau i el sentit de viure?

Potser ja fóra hora que la nostra societat posés més l'accent en els signes d'esperança que, com el que acabem de relatar, ens permeten veure moltes clarianes enmig d'un cel cobert de núvols de tempesta i d'unes boires que no ens deixen veure clar el camí a seguir.

RAMON SOLER i VILA

EDUQUEM JUNTS

la família, l'escola, els mitjans de comunicació

ELENA ELIZALDE i AUBERT
Doctora en Pedagogia

TERESA SANMARTÍ i GARCÍA
Mestra Especialista en Preescolar

Convidem a tots aquells que estan en contacte amb nens a treballar junts per tal d'ajudar-los a créixer amb alegria. Cada setmana proposem dos objectius educatius, centrats en l'edat de 5 anys, (dins de les àrees de socialització, llenguatge, adquisició d'hàbits o desenvolupament intel·lectual i motriu), i suggerim uns exercicis divertits i fàcils de fer.

Tant de bo que, treballant plegats, recuperem el civisme que trobem a faltar a la nostra societat. Endavant, els nostres nens s'ho valen. El nostre país, també.

Llenguatge

Objectiu: Saber descriure objectes.

Exercicis:

- Generalment els nens descriuen els objectes pel seu ús, situació, aspecte extern, matèria, origen, etc.
- Ensenyem al nen un objecte que s'utilitza normalment i el definim. Per exemple: definim l'escombra com l'eina que fem servir per netejar el terra i que és d'aquesta o d'aquella matèria, forma, mida, color...
- Apleguem davant del nen diferents objectes d'ús diari i definim un d'ells sense assenyalar-lo. Preguntem al nen de quin objecte estem parlant.

—Demanem al nen que defineixi objectes de la vida de cada dia a la seva manera.

Socialització

Objectiu: Saber imitar les accions dels adults.

Exercicis:

- Juguem amb el nen a imitar el pare i/o la mare en qualsevol de les seves feines diàries: conduir, anar al mercat, passar l'aspirador, netejar els vidres, etc.

—Suggerim als nens que juguin a pares i mares, tot deixant-los utilitzar algun accessori necessari.

—És convenient que a casa hi hagi almenys un mirall on el nen es pugui veure de cap a peus.

—Les persones grans mirem de comportar-nos correctament, ja que el nen té una tendència natural a imitar les nostres accions i vocabulari.

Vida Creixent

Moviment cristià de gent gran

"Podem demanar ajuda per a CRÉIXER, però no que se'ns substitueixi o se'ns eviti el nostre propi treball de CREIXEMENT."

ANTONI BLAY FONTCUBERTA
(a "Curs de Psicologia de l'auto-realització".
Edit: La Llar del Llibre)

Ara es l'hora de la gent gran

Que les persones grans van prenent cada cop una major consciència de si mateixes, i que aquest gran col·lectiu ha entrat de ple en les pàgines de l'actualitat de cada dia, és cosa que tothom que estigui mitjanament informat té al seu abast de constatar-ho. No resten pas massa lluny aquells temps en què se solia parlar dels grans, o encara més dels vells, amb uns tons misericordiosos i compassius com qui es troba davant d'una causa perduda, mentre que d'un temps ençà hom veu com se l'ha anat festejant i, com qui diu, mirant de treure'n algun partit, fins a arribar a una nova "majoria d'edat" en què la gent gran comença ja a tenir veu pròpia que, cada dia que passa, es manifesta amb més assiduitat i amb més força.

La nostra presència dins aquest ressorgiment

Tot i que l'existència de "Vida Creixent" en el nostre Principat no compta més enllà d'uns sis anys, a partir de la seva implantació, primer a la diòcesi de Barcelona i posteriorment a les restants de Catalunya, el fet a destacar és que no ha cessat de fer notables progressos, tant pel que fa a la seva consolidació interna com pel que respecta a la seva força expansiva.

Les causes d'aquest creixement és prou clar que no podem pas atribuir-se a cap aprofitament per part nostra d'algun clima ambiental d'eufòria religiosa, absent avui a casa nostra, que, dissortadament, sol anar sempre a remolc

de corrents forans que acostumen a ser implantats ací, —com qui descobreix per primer cop una certa forma de progrés o de modernitat—, quan aquells ja estan "de tornada", o sigui en evident recessió.

En tot cas, la causa principal s'hauria d'atribuir a la força vital de l'Evangeli de Jesucrist, que l'Església, fidel al crit profètic d'aquell "clama, no cessis!", ha reactivat i actualitzat per boca de l'enyorat Papa, Joan XXIII, que ens recordava l'advertiment fet per Jesús als seus seguidors de saber estar alerta als "signes dels temps" i de ser semblants "a un cap de casa que treu del seu tresor coses noves i velles".

Amb desig d'aprofundir i enfortir la nostra aportació

Tenint tot això en compte, els components dels nostres grups es disposen a dedicar-hi una reflexió atenta mitjançant l'estudi i l'intercanvi de raonaments i experiències sobre el tema a desenvolupar durant el present curs, 89-90, que tracta precisament de "L'espiritualitat de la Gent gran".

Seria un lamentable error pensar que es tracta d'un adormiment de consciències o de predicar un angelisme desencarnat de les realitats temporals que, com tothom, hem d'aprendre a fer-les nostres i, també, a saber "dir-hi la nostra", bo i mirant-les amb ulls propis i els dels nostres germans en la fe, per intentar de comprendre-les i interpretar-les amb major claredat interior i amb una serenitat i esperances ben fonamentades.

La gent gran comença a tenir veu pròpia i va assumint, cada cop més, un paper rellevant en la societat.

Ja en les notes preliminars de l'esmentat temari s'hi fa palès que "L'espiritualitat comprèn tot allò que som, pensem i fem". I això és el que en definitiva ens cal posar en comú entre nosaltres i tenir-ho a disposició de tots els que cerquen fruit d'una vida plena de sentit.

Pensem en el que deia el nostre Bisbe, Dr. Torras i Bages, de santa memòria: —"Es fàcil trobar gent que triomfi en saviesa, ciència, riquesa, etc., però cada cop es fa més difícil de trobar, senzillament, l'home".

Cridats a créixer

Déu cridà l'home-nou-creat a créixer: **Creixeu, multipliqueu-vos, ompliu la terra, domineu-la** (Gen 1,28).

La crida de Déu és una benedicció, un desig, un impuls: Ell no fallarà en donar el creixement... L'home sí que pot fallar en no correspondre-hi. El projecte de Déu envers la humanitat és el creixement en Amor i Llibertat. Som cridats a apropar-nos a Déu: **Ser bons, misericordiosos, perfectes com Ell ho és** (Lc 6,36).

La Paraula i el Regne són comparats a una llavor que creix, a un llevat que fa créixer, a una xarxa curulla de peixos...

Es propi de l'Esperit... fer créixer. L'Esperit multiplica el pa, la Paraula, el perdó i la pau... A la invitació de Déu a créixer hi ha la resposta cristiana d'un sí incondicional com el de Maria en l'Anunciació. Un sí a la vida sempre nova i abundosa que se'ns ofereix (Jo 10,10). Ens resistim a créixer perquè tenim por...; preferim mantenir-nos per camins fressats, al marge de tot risc, sense arribar mai al cim... No volem créixer quan ens refugiem en el no puc..., en el si no fos..., en el sempre s'ha fet així..., en el ja n'estic fart..., en el voler seguir essent sempre, egoísticament, infants arranyagats... Si crei-

xem en la fe, creixerem en l'esperança i l'amor. Si creixem en l'amor ens oblidarem de nosaltres mateixos i ens unirem als altres, tot identificant-nos-hi. Aquest sortir de nosaltres serà causa d'un major creixement...

L'amor no creix si no es projecta enfora... Un amor tancat es corromp, es torna egoista i frena el seu creixement, deixa de ser amor.

El creixement és personal i alhora obert a la col·lectivitat... amb horitzons infinits...

Viure, inclou el creixement. Créixer és signe de vida, d'una vida exuberant que supera tota vida absorbent i frena tot intent de frenar el créixer.

Tot infant es mor si deixa de créixer dins del si de la mare. En canvi, si hi creix sense arribar a néixer, potser que mori matant...

Es neix plorant, però es creix eixugant llàgrimes...

En la vida hi ha creixements que són ruptures...

En la vida hi ha ruptures que són inici de noves etapes de creixement creador...

L'ancianitat és molt sovint una ruptura, però sempre és una crida a un nou i continuat creixement... fins a la plenitud...

LLUIS ANTONI

Avisos i Notícies

Reunions d'animadors de grup de "Vida Creixent"

D'ençà del passat setembre, i d'ara endavant, tenen lloc cada segon dijous a les 5 de la tarda, a Llúria, 7. (Casal de l'Acció Catòlica).

La propera serà el dia 9 de novembre pròxim. Tingueu-ho present! Gràcies.

VI Assemblea-Trobada General

Atenció al canvi de data. No essent possible fer-ho el dia 11, com s'havia previst inicialment, se celebrarà el dia 4 de novembre, de 10 del matí a 6 de la tarda, al Col·legi de Jesús-Maria. (Passeig Sant Gervasi, 15).

El tema central de la jornada, que serà tractat en grups, serà exposat per Mn. Manuel Tort, rector de la parròquia de Corpus Christi.

Aneu animant, ja des d'ara, els vostres amics del grup (i a d'altres persones grans a les quals també els pugui interessar) perquè tots plegats puguem celebrar aquesta Diada que, entre tots, hem de fer atractiva, joiosa i plena d'esperança i amistat.

Trobada dels Delegats de "Vida Creixent" de les diòcesis catalanes

Els dies 7 i 8 de novembre, tornarem a reunir-nos per posar en comú i compartir les tasques i projectes del moviment a cada una de les vuit diòcesis de Catalunya.

Un nou i important servei per a la Gent gran

Sota els auspicis de l'Associació Coordinadora per a l'Ancianitat (ACA), l'Escola de l'Esplai, el Secretariat Diocesà de Pastoral Familiar i "VIDA CREIXENT", s'ha iniciat el SERVEI D'INFORMACIÓ I ASSESSORAMENT PER A LA TERCERA EDAT (SIATE) el qual podrà ser utilitzat a través del telèfon 318 65 95.

El servei s'ofereix directament a les persones grans, i/o a tota persona amb problemes relacionats amb la Tercera Edat. S'exclou, òbviament, tota la problemàtica de qüestions benèfico-socials, que ja és atesa a través d'altres organismes i serveis.

Per a qualsevol informació o suggeriment, podeu adreçar-vos a SIATE, c/. Diputació, 231. 08007 Barcelona. Tel. 318 65 95.

Full Jove

Els qui segueixen FULL JOVE mensualment, saben que ja té un any de vida. Per això, el curs present s'inicia amb confiança. Molts són els que s'hi han anat incorporant a mesura que els delegats diocesans de joventut, els moviments, els testimonis i les notícies de la pastoral de joventut de Catalunya i les Illes, omplien les primeres divuit planes.

CATALUNYA CRISTIANA comença a quedar unita als joves cristians i catalans a través d'aquest FULL JOVE que ha viatjat a Roma, a Santiago i ha parlat de música jove, solidaritat, vocació, evangelització, valors i futur, món rural, temps lliure, i fe bimil·lenària.

Les properes planes s'ompliran amb editorials de destacades signatures de la política i la pastoral juvenil, les notícies més importants, la presentació d'altres centres, comunitats i organitzacions, i, sobretot, el testimoni de joves cristians de base.

Els "vells llops" de la pastoral juvenil no es cansen de repetir "endavant!". FULL JOVE només es proposa poder seguir caminant. Perquè com escoltavem l'agost passat "Crist és el Camí, la Veritat i la Vida".

JOAN D'ARQUER i TERRAÇA
coordinador

Seminari del Poble de Déu

Una escola de vida per als joves

El Seminari del Poble de Déu va néixer a Badalona fa vint anys. Fundat per un laic, en Francesc Casanovas i Martí, és una associació de cristians laics ("laos" en grec significa poble), que parteix de la línia marcada pel Concili Vaticà II. Actualment som un centenar de persones (seixanta en vida comunitària), amb dedicacions molt diverses (estudi, treball), i amb una mitjana d'edat de trenta-cinc anys aproximadament.

Ens caracteritzem per ser una Escola de Vida, especialment per a nosaltres els joves. És una escola força original: partim de la fe, que només enmig nostre pot ser-hi el Mestre (Mt. 18:20). Aprendre a viure amb la presència del Mestre és fonamental. Jesús ens porta a aprofundir en les exigències baptismals i ens ajuda a descobrir la pròpia vocació dins l'Església. Tot això, però, en la senzillesa de la vida quotidiana: treballant, estudiant, pregant, compartint.

Som un grup de persones que volen estimar-se i que estan sempre contents, com passava en els primers cristians. És essencial per a nosaltres viure units, entre nosaltres i amb el nostre Bisbe. És així com podem oferir un testimoniatge cristià, i servir l'Església local allí on ens trobem. És molt important que els joves descobrim de bell nou el paper essencial dels nostres Bisbes. L'evangeli és radical.

No s'hi valen rebaixes, ara que està al dia això de fer les coses "light".

El període de formació de vida comunitària sol durar entre cinc i set anys, depèn molt del procés de cadascú. Es fa en tres etapes: catecumenal, monàstica i vocacional. També hi ha qui segueix la formació fora de la vida comunitària, mitjançant reunions periòdiques. Es tracta d'una formació intensa, que permeti a la persona integrar la seva peculiar psicologia en una experiència genuïna de fe. També es dona a cadascú una formació teològica, especialment bíblica, que ajudi a fonamentar la seva fe en el misteri de Crist i l'Església. D'aquí sorgeixen tota mena de vocacions per servir l'Església, fins i tot vocacions al presbiterat.

Sobre aquesta base podem parlar també d'una dedicació característica de la nostra Escola: ens dediquem a investigar la Mentalitat Nova de l'evangeli en el context cultural que ens toca viure.

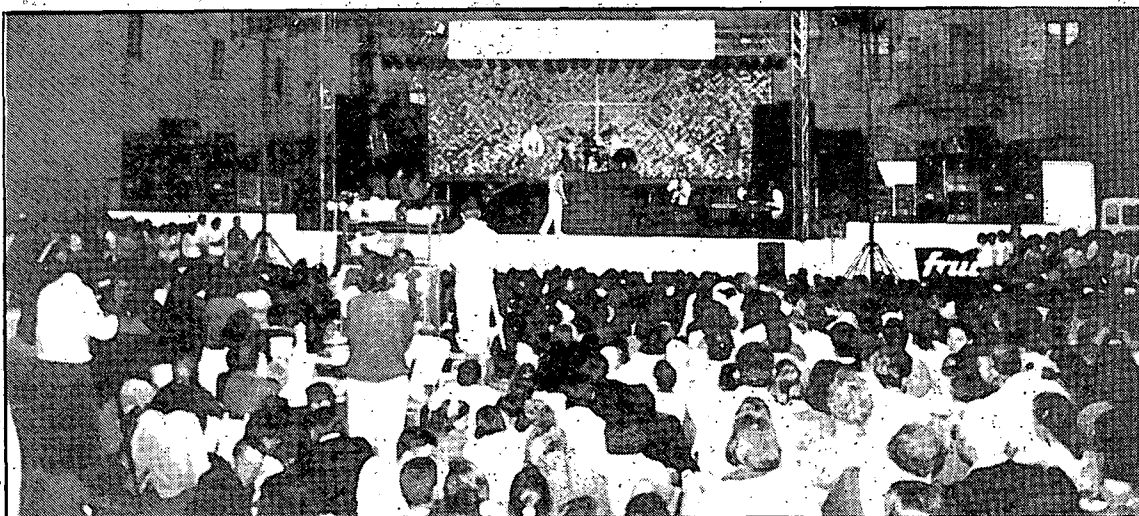
Això comporta una actitud sempre dinàmica d'assimilació i adaptació.

Tots els cristians tenim la missió de testimoniar el Ressuscitat. Però això, nosaltres volem aprendre de tots a fer realitat la vida de l'evangeli, i el paper de cadascú és irreplicable.

ARACELI MARTINEZ
MANEL SERRADELL

(CALENDARI)

- V Escola de Pregaria a la Catedral de Barcelona. Tema: Senyor, ensenyeu-nos a pregar. Informació, telèfon 301 12 77.
- Aplec de Centre d'Esplai a l'antic Mercat del Born de Barcelona. Dia 19 de novembre de les 10 a les 19 hores. Informació, telèfon 410 01 00.
- Treball de Curs JOC-JOBAC-1989-1990: Presents i actius alla on som. Informació telèfons 317 63 97 i 318 81 87.

"És difícil ser una cèl·lula de pau que viu i inunda el seu voltant de pau".

Entrevista al grup musical Genrosso

"La lluita per la pau cal fer-la en el viure quotidià"

FULL JOVE va ser present en el concert per la pau que aquest grup va oferir. Per una feliç coincidència va obtenir-ne una entrevista en exclusiva. Heus ací el que ens varen dir.

"GENROSSO és un grup internacional format per 20 persones de 6 nacions diferents que posen junts el seu bagatge artístic, la seva experiència, per construir la cultura de la pau". En més de 30 anys d'activitat (la primera gira va ser el 1968), han estat en 3 continents, gravat 32 discs en sis idiomes, fet 35 tallers amb 17.000 joves, i participat en 30 manifestacions culturals, creients o musicals.

"Les lletres, els textos, les danses, expressen un significat i troben la seva relació en una certesa profunda, la certesa que hem tingut cada u, d'un encontre extraordinari i personal amb Déu. Així, volem viure cada dia, la Bona Nova de Jesús. I la unitat en la qual nosaltres creiem, és la de l'evangeli". (Jn. 17, 20-23).

35 teatres, com el Palau de la Música, de Barcelona, han acollit GENROSSO amb desenes de cançons. "Tenim molts contactes amb tants grups com hi ha arreu. A través de tots aquests anys hem contactat amb molts grups i se'n han vist néixer molts d'altres, amb els quals es manté la relació, no solament a través de la participació en festivals, sinó també en una relació personal".

L'himne de la IV Diada Mundial de la Joventut, amb lletra i música de GENROSSO, deia: Som els joves del 2000, pelegrins sempre cercant la font de la llibertat. Seguim el camí de Santiago que ens porta Jesucrist, Camí, Veritat i Vida.

"GENROSSO farà camí a poc a poc, amb molta humilitat. Vol portar el missatge de la pau al major nombre de persones possibles. Déu també prendrà en la seva mà aquest grup i ens dirà a on hem d'anar. Nosaltres hem fet una experiència: començar a construir la pau entorn nostre. Perquè la pau és un projecte tan gran que és molt fàcil parlar-ne, però difícil ser una cèl·lula de pau, que viu i inunda el seu voltant de pau. Això depèn de cadascú. Nosaltres tenim una cançó que es titula "Inspiració", i que conté tres paraules: "desesperació" per tantes coses que no van bé en el món; "imaginem" un món millor; i, "inspiració", que vol dir ser actiu, ser molt atent a les necessitats de l'altre i formar el teixit de l'amor. La pau pot venir de cadascú i la lluita per la pau cal fer-la en el viure quotidià que es renova sempre, sense esperar, començant avui".

JOAN D'ARQUER

Assemblea General d'HORA-3

S'ha celebrat recentment a la localitat de Begues l'assemblea general (XARXA) del Moviment Cristià HORA-3. La reunió, que té lloc anyalment per aquestes dates, tenia un caràcter ordinari i a ella van assistir prop de 60 delegats provinents de les diverses comarques catalanes on HORA-3 hi és arrelat.

L'assemblea general, que tenia com a objectiu bàsic traçar les línies d'actuació d'HORA-3 durant el present curs, reunia enguany altres centres d'interès tals com la presentació i aprovació del projecte d'HORA-9 (joves pertanyents al moviment, més grans de 22 anys), el Pla triennal (objectius a llarg termini) i l'elecció del Consiliari General.

Al respecte d'aquest darrer fet l'assemblea va aprovar la continuïtat del claretià Josep Vilarrúbias al front de la Consiliaria General d'HORA-3, després que durant els tres

darrers anys hagi desenvolupat aquest servei.

Pel que fa a les línies generals d'actuació es va aprofundir en els temes del cap de grup com a educador de la fe i en la seva formació, la potenciació a l'HORA-3 del mètode de la revisió de vida, perfilar la identitat de l'animador de la fe laic, reorientar la branca HORA-6 (joves entre 17 i 22 anys) tenint en compte la seva realitat canviant, i continuar promovent la corresponsabilitat en el moviment a través de les seves diverses esferes.

Altres aspectes a destacar de l'assemblea va ser l'aprovació de la memòria de gestió del Secretariat General, de la memòria i pressupost econòmic d'enguany i la incorporació a l'equip de Secretariat General d'HORA-3 d'Oriol Rafols i d'en Jordi Amill.

ARMAND GASULLA

LLIBRES

Una llicó d'ètica i moral (*)

Joaquim Saura és l'autor d'una novel·la sobre l'exemple barceloní, intitulada "Quan els bon-gós sonaven". Vaig parlar-ne a "Catalunya Cristiana", i manifestava que era un obra que calia posar-la a les mans dels nois i de les noies.

"La muntanya foradada" pot fer les delícies de les ments juvenils sense desplaure a les persones adultes.

Saura descriu les peripècies d'uns companys i companyes d'una excursió. Ell ens explica un dia que, en un grup ben avingut, junt amb el mestre senyor Piquer, va fer una sortida a la "Muntanya Foradada". Observem peripècies de tota mena: però sempre tot s'acaba amb una ferma solidaritat i un "Visca" triomfal.

El llibre conté escenes sorprenents com les de la serp que volia engolir-se una salamandra. La continuu recerca de fòssils. En tota l'obra hi ha descripcions de bons prosistes. Quan Saura des-

criu en el capítol de L'esquirol, tot allò que l'envolta adquireix una sensació de vida plena, però quieta, en repòs. "Només trenca-ven el silenci, dens i assolellat, les nostres veus i el refilet d'algun ocell". Joaquim Saura té l'encert d'esmentar el conte del gran pro-sista Joaquim Ruyra, en relació al frare caputxi que visitaven els ocells en la seva cel·la al convent de Blanes.

Quan uns companys es troben atrapat a "La Foradada", el nostre autor ens fa veure els neguits que passen els protagonistes: l'En-ric, el Biel i la Caterina. Tot amb detalls que infonen una versem-blança colpidora. Tanmateix, no podem oblidar el tremp dels implica-ts en el relat, ni la mobilització de tot un poble.

Saura posseeix un estil perso-nal que basa la seva tipologia en una caracterització de la trama gens convencional. Els personat-ges i el mateix lector, en una espe-cie de procés cronològic s'identifi-

quen. L'autor sap narrar prades, rocam, on nois i noies caminen joiosos. El resultat del seu treball de síntesi, tant en el tema i la tra-ma com l'estructura i la forma, fa que tots els contratemps i les facè-cies resultin el millor vehicle per contrastar una naturalitat que aca-barà —sense tragèdia— commo-vent el llegidor.

La subtilesa i la ironia traves-sen el llibre i, d'aquesta manera, davant el lector mínimament atent, apareix una encertada anà-lisi dels nois i noies que comencen a viure. "La muntanya foradada", sense pretensions, dona un resul-tat global que unifica, comple-menta i proposa una llicó d'ètica i de moral.

Uns bons dibuixos de Pep Montserrat il·lustren el llibre.

LEANDRE AMIGÓ

(*) "La muntanya foradada", "La Xarxa" Publicacions de l'Aba-dia de Montserrat.

LA SARDANA I LA DANSA

Concurs de fiscornaires

Després de l'esclatant festa de l'aplec de Les Roquetes, a Barce-lona, una de les convocatòries avui més importants en el món de la sardana, que aplega públic vingut d'arreu del país, es presenta im-mediatament la Festa Major de la Sardana, a la ciutat de Banyoles, amb una sèrie d'actes que encara que es repeteixin cada any, amb un calc molt coincident, no per això perden ni un bri de la seva importàn-cia, ja que apleguen un màxim de les millors possibilitats que avui pot oferir el sardanisme.

Cobles "La Selvatana", "La Principal de La Bisbal" i "Els Mont-grins", acompanyades d'altres conjunts com "La Principal de Banyo-les", "Mil·lenària" i "Marinada", representen un punt àlgid, que a Banyoles es pot gaudir abundantment. Les festes comencen el di-ven-dres, dia 20, i acaben el dilluns, dia 23. Amb aquests quatre dies s'haurà pogut assistir a concerts, un concurs de colles amb dues cobles, ballades de sardanes amb tres i quatre cobles, i la gran Festa de la Música per a Cobla, una de les poques oportunitats que es pre-senten durant l'any de poder sentir el concert amb tres cobles. Nova-ment hi serà present la música del mestre Joan Lluís Moraleda, el compositor que segons ha declarat en una entrevista a Catalunya Radio "escriu música per cobla perquè li agrada", i també sigui una novetat fins a cert punt, el fet que el mestre Manuel Saderra i Puigferrer, ben arrelat a Banyoles, estreni una sardana, potser la primera d'ençà d'a-quella seva actitud, molt lloable, de no voler escriure sardanes a doll, sense altra motivació que els compromisos.

Es per totes aquestes motivacions que Banyoles pot ufanar-se de presentar una autèntica Festa Major de la Sardana i poder rebre sar-danistes vinguts d'arreu del país, atrets per una convocatòria que potser podríem qualificar d'insòlita. La nostra felicitació a la ciutat de Banyoles.

Concurs de fiscornaires.— Hom recordarà com la revista de Cultura Popular Catalana "SOM", en les festes dedicades a subscrip-tors i amics, que celebra cada any, ha inclòs últimament la celebració d'uns concursos d'intèrprets musicals, que ja han vist el dedicat al ti-ble i al tenor. Enguany la convocatòria es fa pels fiscornaires.

El concurs l'organitza el "Grup d'Informadors Sardanistes de Catalunya".

Hi podran participar tots els instrumentistes que ho desitgin, pe-rò que siguin menors de 25 anys. La festa es farà a Bescanó, amb la col·laboració de l'Ajuntament del poble. El concurs consistirà en la interpretació d'una peça obligada, la sardana "L'avi Enric" de Ricard Viladesau, i una segona peça de lliure elecció però que no sobrepassi els 50 compassos. La classificació l'establiran dos jurats, un de mu-sical i un altre format per persones de reconeguda solvència relacio-nada amb la música per a cobla.

El termini d'inscripció per aquest concurs, que es limita al nom-bre de sis concursants (cas de superar-se aquesta xifra es faria una selecció prèvia), es tancarà el dia 15 de novembre, i les inscripcions caldrà dirigir-les a l'apartat de correus 198, de Girona, codi postal 17080, amb les dades personals del concursant i un breu currícu-lum. El concurs se celebrarà el dia 2 de desembre, al Cinema de Bes-canó, en el marc de la quarta festa de SOM.

JOSEP VENTURA

GERMANOR AMB ELS NOSTRES MISSIONERS

Ja són més de 450 les missioneres i missioners que reben Catalunya Cristiana gràcies a les persones que "apadrinen" la seva subscripció.

Rebre "CATALUNYA CRISTIANA" és com rebre una carta de casa"

Francesca Rovira. JAPÓ

MISSIONERS QUE ESPEREN PADRI:

ASSUMPTA PRATSOBREROCA (NTES. DELS POBRES GÓMEZ CARREÑO. S/N - CASTILLA 113 CHILE	10.650.- Ptes
GUILLER BAUZA I BAUZA RWAMAGANA B.P. 37 - RWANDA	11.400.- Ptes
AFRIQUE CENTRALE RAMON MESTRE I MESTRE - INST. J.M. MORALES ITURBIDO 10 SANTA ANA CHIAUTEMPAN TLAX MEXICO	10.650.- Ptes
BUYANGO CATHOLIC MISSIONS P.O. BOX 753 MARAGOLI KENIA (EAST AFRICA)	11.400.- Ptes

Butlleta de subscripció

Nom i cognoms Tel.
Direcció DP Província
Població
subscriu a "CATALUNYA CRISTIANA" el missioner (nom i cognoms)
L'import el faré efectiu mitjançant:
☐ taló que adjunto
☐ domiciliació segons l'adjunta autorització:
Domiciliació: Banc/ Caixa Sucursal n.º
N.º compte corrent
Població Província
Pregu al Banc/ Caixa que consideri aquesta butlleta com la meua autorització per aquest pagament.
Població Data
Signatura:
"CATALUNYA CRISTIANA", c/ València, 244, 2on. 08007 Barcelona - Tel.: 215 27.39

RACÓ DEL LLENGUATGE

Les estovalles (i 2)

ALBERT PERA

Us parlava dels qui, darrerament, en escrits públics, acusa-ven la llengua catalana d'encar-cada, poc àgil, divorciada del parlar corrent del poble. Les so-lucions que proposaven apunta-ven cap a incorporar els barba-rismes més arrelats i eliminar les formes excessivament cultes i pretensioses.

En part els hem de donar la raó, quant a la tendència que hauríem de seguir d'usar formes senzilles sempre que es pugui —estovalles, enlloc de tovalles—, sense sortir de la correcció gra-matical. I, en part, cal comba-tre'ls quan es decanten per un llenguatge planer a ultrança, ni que sigui trepitjant les normes establertes.

Aquests nous i improvisats reformadors del llenguatge re-butgen formes pretesament cul-tes i n'adopten de vulgars i incor-rectes. Ara, però, els seus plan-tejaments han trontollat perquè resulta que mots que havien anatematitzat per artificiosos com poden ser **quelcom**, **llur**, i **suara** han estat reivindicats com a propis i usats de tota la vida per

pagesos i pastors d'alta munta-nya. Uns quants testimonis ho acrediten en sengles cartes al di-rector de l'Avui aparegudes no fa gaire. I només fa falta que ens hi acostumem perquè ja no si-guin pedants ni ampul·losos.

La mesura ha de presidir sem-pre el llenguatge quotidià. Quan m'acomio d'un amic que tro-bo al portal de casa seva, puc preguntar-li: —Ixes o romans? Però ben segur que no ho faré encara que sigui correcte. Triaré els mots acostumats de: —Surts o et quedes? En canvi, quan par-lo d'acomiadament, ho faig amb els cinc sentits, conscient que no és un mot popular, però estic ben decidit a procurar que ho si-gui, per barrar el pas del barba-risme "despedida". En aquest cas no tinc cap altra alternativa.

Recordo ara unes paraules de Joan Vidal i Alcover llegides al Butlletí Interior dels Seminaris d'Ensenyament de Català que feien així: "...un bon lingüista ha de tenir tres qualitats ayui molt

mal mirades: ha d'ésser conser-vador, aristocratitzant i acade-mista". Van bé per contrarestar els excessos revisionistes, vul-garitzadors i anarquitzants dels qui voldrien fer del català una llengua molt popular però de-gradada.

Tot això ve a tomb com a jus-tificació d'haver escrit **estova-lles** —més popular—, i no **tova-lles** —més culte—. Però podeu estar segurs que si estovalles no hagués estat un mot ortodox, jo hauria dit **tovalles**, a desgrat del seu nivell literàriament n.és alt.

Perles ortogràfiques

Per la Barcelona atrafegada dels carrers de Pere IV i Pujades, entre magatzems; recaders i co-merços de tota classe, veig pas-sar una furgoneta amb un anun-ci bilingüe, català i castellà. La part catalana és traduïda massa servilment. Diu: Sardines fuma-des Ramest. ¡Probeu-les! Tres perles en una: Admiratiu; no-més al final; proveu amb **v**, i la pitjor, ha de dir tasteu-les. Una sardina no és una màquina ni una eina.

Joves de Sant Andreu representen un drama sacre

Els joves de Sant Andreu representen per sisè any consecutiu aquest acte sacramental, narració plàstica i visual de la vida i martiri del nostre patró. Semblant al Misteri d'Elx, la Vetlla té els seus orígens en la mateixa època, tal com ho demostren documents de gairebé 1000 anys d'antiguitat, en els quals s'especifica que els clergues i habitants del llavors poble de Sant Andreu de Palomar feien una obra similar per tal de lloar i donar a conèixer la figura de qui els era patró. L'escenificació transcorre en 3 nocturns ben delimitats; precisament, cada part de l'acte rep el nom de "nocturn" responent al costum de representar aquest acte sacramental la nit anterior a la festivitat de Sant Andreu.

El primer nocturn té com a finalitat introduir-nos en l'ambient de l'obra; representat a l'exterior del temple, mostra el martiri d'Andreu, el qual, un cop mort en la creu en aspa, és entrat a la parròquia en processó solemne.

Els dos restants nocturns estan dedicats explícitament a representar els moments més importants de la vida i mort de Sant Andreu. El segon nocturn mostra fets destacables de la vida de l'apòstol com diferents miracles, l'escena dels pans i els peixos... El ter-

cer nocturn ens presenta el martiri que patí Andreu fins acabar morint en la creu.

La Vetlla tindrà lloc a la Plaça d'Orfila pel primer nocturn i en l'interior de la parròquia pels dos darrers nocturns. Amb l'escenografia es pretén situar l'espectador en l'època que visqué Andreu i, donat el seu origen popular, vol ser visual, fàcil d'entendre i on domini l'element plàstic típic de les representacions populars.

La Vetlla de Sant Andreu, amb participació de gent de tot el barri, tindrà lloc el proper dissabte 25 de novembre a les 10 de la nit.

96 Saló de la Moda Espanyola

Punt de trobada important a l'Hotel Ritz de Barcelona que va obrir les seves portes al 96 Saló de la Moda Espanyola que, una vegada més fou presentat pel Gremi de les Indústries de la Confecció de Barcelona i la 'Cooperativa' d'Alta Costura, així com sota el patrocini de la Generalitat de Catalunya Departament d'Indústria i Energia.

En aquesta nova edició, foren set les firmes espanyoles participants que responen als noms d'Andreu para Anmark, Cerdan Diffusion, Roberto Dalmau, José Mª García, Antonio Marcén, Antonio Meneses i Tapioles y Pirretas, presentant les seves col·leccions corresponents a l'actual temporada de tardor-hivern '89/90.

La línia: Estigué marcada per grans vols a l'esquena de jaquetons i abrics, aquests darrers de llargues dimensions, alguns dels quals presentaren ornaments de pell. Presència de cinturons a la cintura. Siluetes afilades en vestits d'espatlles ben construïdes que competeixen amb altres més arrodonides. Cintures en el seu lloc. Faldilles amples, acampana-

des, amb plecs, rectes, curtes i llargues. Jaquetes i pantalons sastre. Presència de ponxos, caçadores i camisers i algunes "granotes". Models d'inspiració hindú i, en el capítol de pells, peces còmodes i esportives, abrics d'esquenes amples amb gran varietat de colls destacant els de tall smoking i de tireta.

Gran presència del vestit de festa i de nit per part de totes les firmes, quedant demostrat una vegada més, que la moda ha tornat a les seves antigues línies de vestir de la forma adequada en el moment adequat.

Els teixits: Llanes gruixudes estampades, tweeds, crêpes de llana i setinats, molt vellut de cotó, llis, estampat o amb brodats; organces, gofratges i caixmirs. Gran presència del punt, estamín de llana en llis o estampat a base de temes florals de mida petita o mitjana.

Els colors: Gris, marró, pruna, beix, cru, granat, morat, blau zafir, verd maragda, vermell robí, tota la gamma de torrats, de grisos i de blaus agrissats. I, com a clàssic imprescindible, el negre.

Peces elegants i molta fantasia per part de tots els creadors que, inspirats en la moda proposada, cada un d'ells aportà el seu estil exclusiu i personal per a un hivern que torna a "vestir-se" amb peces i formes feliçment recuperades.

MARÍA JOSÉ EJARQUE

Andreu para Anmark.— Sobre vestit de llana negra de tall recte, abric de color gris, amb coll format per ampla tira i gira en els baixos de les manigues.

Antonio Marcén.— Vestit jaqueta d'espatlles estructurades, amb ornaments incrustats de vellut. Abriçonxo de llana reversible.

Cerdan Diffusion.— Abric gris de tall acampanat, amb ornaments de pell al davant i punys. Butxaques de forat inclinat.

(Fotos Pérez de Rozas)

COSTUMS I TRADICIONS

Capes i mocadors grans

ESTEVE BUSQUETS i MOLAS

"Per Tots-sants, capes i mocadors grans" diu un refrany, el significat del qual és prou obvi. Arriba el fred i cal abrigar-se. El que passa, és que si de mocadors grans encara n'hi ha, sobretot a pobles on la temperatura és baixa, de capes no en queden gaires.

El refrany tampoc no era gaire exacte puix no sempre anava d'acord amb la meteorologia. Abans era tradicional seguir-lo al peu de la lletra i no treure's l'abrigall fins la Pasqua de Resurrecció. Tant era així, que hi havia pobles on per avial costum els components de l'Ajuntament assistien a totes les cerimònies litúrgiques abillats amb capa i no se la treien fins el dia indicat, per més que en l'endemig es morissin de calor. I com que no tots podien tenir-ne, havien de recórrer a llogar-ne o a manllevar-ne, no sempre a mida, la qual cosa era motiu de riotes.

Contràriament al que hom creu, la capa no és exclusivament madrilenya. Aquí no ha perdurat tant i només s'ha mantingut a través del folklore, com en la dansa de "Pabordes", o de "Caputxes i gambetos", de Sant Joan de les Abadesses. No vol dir, però, que alguna temporada no en ressuscitin algunes formant part de l'etiqueta masculina per anar a l'Òpera o a llocs similars. També hi ha capes femenines, potser més abundoses.

Que temps passats era més corrent la capa, ho demostren els molts refranys i frases fetes al·lusives com "Si fa fred, abriga't amb la capa de Sant Josep", "Una bona capa tot ho tapa", possible-

ment basat en el fet que alguns rics tronats, o molts picardins dissimulessin sota la capa vestits atrotinats uns, i els altres hi tapessin els productes de furt segons expliquen les novel·les de la picaresca.

Hi havia capes envellides, estripades o sorgides i per això la parèmia parla del qui "És més dolent que una capa esquinçada". D'altres dites: "En temps de fred, val més capa que barret"; "Ni per calor deixis la capa, ni per fred, la carabassa" perquè servia per portar vi. Aquí convé aclarir que carabassa o carbassa s'aplica també a cert ormeig d'una nau, de la mateixa manera que de certa maniobra en cas de temporal, en neix la dita: "Quan la lluna en néixer es tapa, mariner, agafa la capa".

Els estudiants havien dut capa i encara els que formen les tunes, en duen. Especialment l'usaven els seminaristes, junt amb el tarot o barret de copa. Un romanço del segle XVIII deia: "Tots vos han de reverenciar / besant vostres mans i capes / perquè podeu arribar / a ser cardenals o papes; / si sou grans estudiants / portareu sotanes guapes".

Les capes es perderen com, en els capellans, els manteus i les sotanes. Es mantenen, això sí, les pluvials, per a certes cerimònies i és que, com deia Robrenyo en llatí macarrònic: "Modam modernis sunt..." que, a fi de comptes, si van bé per uns, resulten cares per altres: "Modam perjudicatum, / bolsibus et butxacorum..."

CUINA

Plàtans amb taronja

4 plàtans	50 gr. mantega	una mic de rom
1 llimona	3 cullarades sucre	150 crema llet
1 taronja		

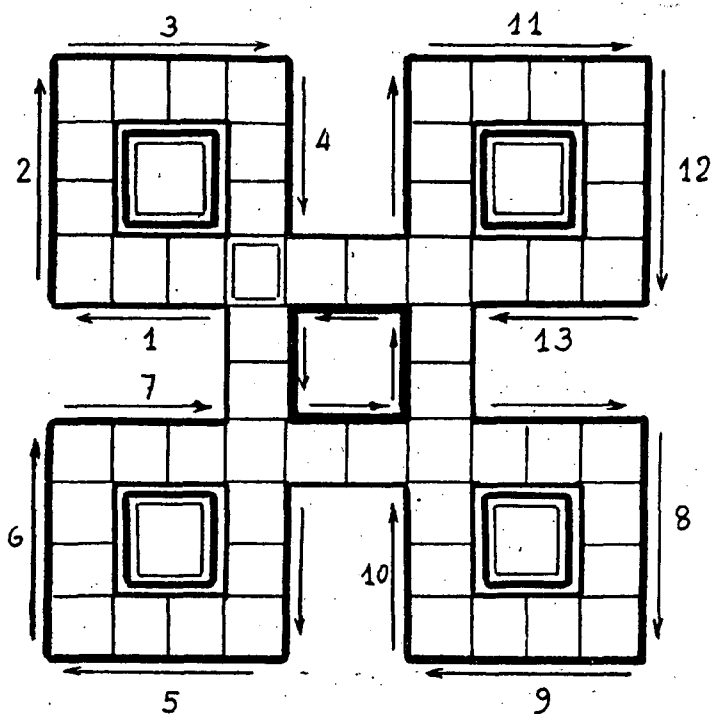
Peleu els plàtans, unteu-los amb el suc de mitja llimona. Poseu la mantega en una paella i fregiu els plàtans escorreguts fins que estiguin dauradets pels dos costats, procurant que quedin sencers. Reserveu-los en un plat. A la mateixa mantega colada, afegiu el suc, la pell ratllada de taronja i tres cullarades de sucre, deixeu-lo coure un moment, torneu a posar els plàtans a la paella i tireu-hi un raig de rom, tot seguit enceneu-ho. Quan s'apagui poseu els plàtans en una plata de servir, afegiu a la salsa la crema de llet, remeneu per barrejar-ho bé i aboqueu-ho per sobre dels plàtans. Pot menjar-se fred o tebi.

MARIA GLÒRIA MUNTAÑOLA

ENCREUATS

per ROSA COLLELL

LABERINT

Cal començar pel quadret de la part superior esquerra i, seguint sempre les fletxes, acabar en el mateix quadret.-

- 1- Tros d'escala comprès entre dos replans.
- 2- Certa fruita.-
- 3- Nom molt emprat pels reis de Noruega.-
- 4- Nom donat a qui mata un seu germà.-
- 5- Cosa que no es meva si no d'altri.-
- 6- Moral.-
- 7- Buscabaralles.-
- 8- Una de les coves de les Illes.-
- 9- Cert arbre pinaci de fulles verdes tot l'any, de capçada cònica i de branques perpendicular al tronc.-
- 10- Torrent.-
- 11- Òpera de Verdi.-
- 12- Erm, desert.-
- 13- Lluny d'allà on hom és.-

SOLUCIÓ

- 1- Tram.-
- 2- Melo.-
- 3- Oia.-
- 4- Fratricida.-
- 5- Alie.-
- 6- Elic.-
- 7- Cercabrega.-
- 8- Arta.-
- 9- Avel.-
- 10- Torrençera.-
- 11- Aida.-
- 12- Arid.-
- 13- Distant.-

ESCACS

per JAUME MORA

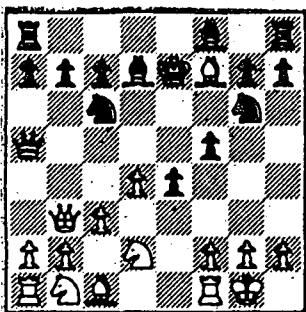
DIAGRAMA 297

Blanques juguen i guanyen

Té flaire de partida centenària, i talment ho és. Vegeu només com ho pelaven.

Solució al diagrama

1... Rd7-c6, 2 Tb2-d2 Te3-a3 0-1.

RESULTATS

R. VALLECANO-R. MADRID.....	1-2
R. SOCIEDAD-BARCELONA.....	2-2
TENERIFE-MALLORCA.....	1-1
CELTA-CASTELLON.....	1-0
LOGROÑES-OVIEDO.....	1-1
ATL. MADRID-OSASUNA.....	0-1
SP. GIJON-VALLADOLID.....	3-0
VALENCIA-ZARAGOZA.....	2-1
CADIZ-ATH. BILBAO.....	1-0
MALAGA-SEVILLA.....	2-1

LA TRAVESSA

1. R. Vallecana-R. Madrid	2
2. R. Sociedad-Barcelona	X
3. Tenerife-Mallorca	X
4. Celta-Castellon	1
5. Logroñes-Oviedo	X
6. At. Madrid-Osasuna	2
7. Gijón-Valladolid	1
8. Valencia-Zaragoza	1
9. Cádiz-Ath. Bilbao	1
10. Málaga-Sevilla	1
11. Bilbao-Ath. Sestao	2
12. Huelva-Coruña	1
13. Figueres-Santander	1
14. Español-Sabadell	1
Pleno al 15 (Burgos-Las Palmas):	1

FILATÈLIA

per ENRIC GRAUPERA

COPRÍNCEP D'ANDORRA

L'any 1986, dins la sèrie dedicada a Copríncep d'Andorra, s'emete un segell recordant al bisbe Justí Guitart i Vilardebó, nascut a Barcelona l'any 1875 i mort a la mateixa ciutat el 1940. Llicenciat en dret i des del 1902, professor del Seminari de Barcelona. Fou bisbe d'Urgell del 1915 al 1940. És autor de l'obra: De placito regio.

JEROGLÍFIC

per SNOB

¿QUÈ MENGES?

X	X	X	X	C	X	X	X	X
X	X	X	X	A	X	X	X	X
C	R	I	S	T	I	A	N	A
X	X	X	X	A	X	X	X	X
X	X	X	X	L	X	X	X	X
X	X	X	X	U	X	X	X	X
X	X	X	X	N	X	X	X	X
X	X	X	X	Y	X	X	X	X
X	X	X	X	A	X	X	X	X

Solució al 526
SERRA D'OR
S (R) ERRA (NOTA) DO R

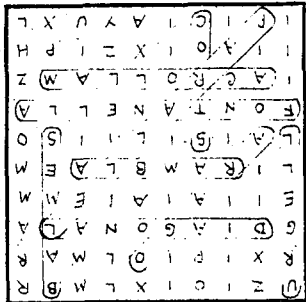
SOPA DE LLETRES

per SNOB

CERCAR 9 CARRERS IMPORTANTS DE BARCELONA

U	Z	I	O	I	X	L	M	B	R
R	X	I	P	I	O	L	M	A	R
G	D	I	A	G	O	N	A	L	A
E	I	I	A	I	A	I	E	M	M
L	I	R	A	M	B	L	A	E	M
L	A	I	S	I	L	I	S	O	
F	O	N	T	A	N	E	L	L	A
I	A	C	R	O	L	L	A	M	Z
I	I	A	O	I	X	Z	I	P	H
I	P	I	C	I	A	Y	U	X	L

DIAG. Aragó, Paral·lel.
Balmes.
VERT. Urgell, Cortis (al rev.).
Fontanella, Mallorca (al rev.).
HORIT. Diagonal, Ràmba.

CLASIFICACIONES

1.	REAL MADRID	PJ	PTS	8	12-4
2.	OSASUNA	PJ	PTS	8	11-3
3.	OVIEDO	PJ	PTS	8	10-2
4.	SEVILLA	PJ	PTS	8	10-2
5.	AT. MADRID	PJ	PTS	8	10-2
6.	F.C. BARCELONA	PJ	PTS	8	9-1
7.	ATH. BILBAO	PJ	PTS	8	9-1
8.	MALLORCA	PJ	PTS	8	9-1
9.	MALAGA	PJ	PTS	8	9-1
10.	LOGROÑES	PJ	PTS	8	9-1
11.	ZARAGOZA	PJ	PTS	8	8
12.	VALENCIA	PJ	PTS	8	8
13.	REAL SOCIEDAD	PJ	PTS	8	8
14.	VALLADOLID	PJ	PTS	8	7-1
15.	CELTA	PJ	PTS	8	7-1
16.	TENERIFE	PJ	PTS	8	7-1
17.	CASTELLÓ	PJ	PTS	8	5-3
18.	CADIZ	PJ	PTS	8	5-3
19.	RAYO VALLECANO	PJ	PTS	8	4-4
20.	GIJON	PJ	PTS	8	3-5

UN MALFACTOR PERSEGUÏX EN SUPER-JORDI

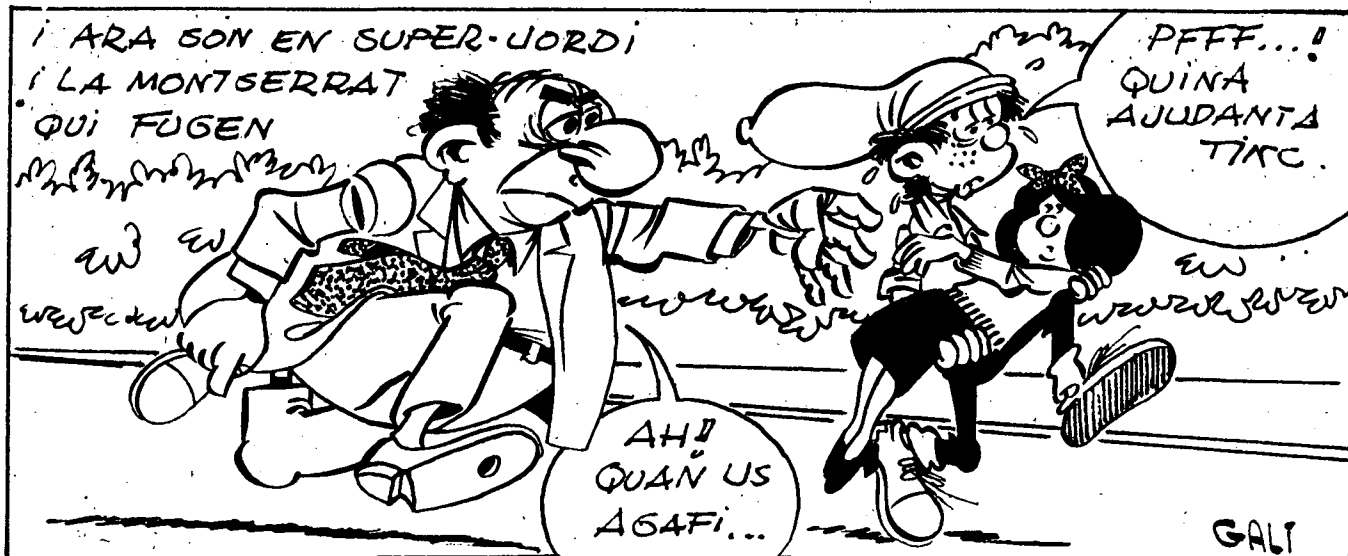
LA MONTSERRAT EL VOL AJUDAR.

PERÒ EL MALFACTOR FA CARA DE POCOS AMICS...

I ARA SON EN SUPER-JORDI
I LA MONTSERRAT
QUI FUGEN

Avet Set esllips per a nenes i nens

L'EIXERIT

SUPLEMENT INFANTIL DE "CATALUNYA CRISTIANA"

N.º 482

Històries d'Eixerits

L'avi Rafael

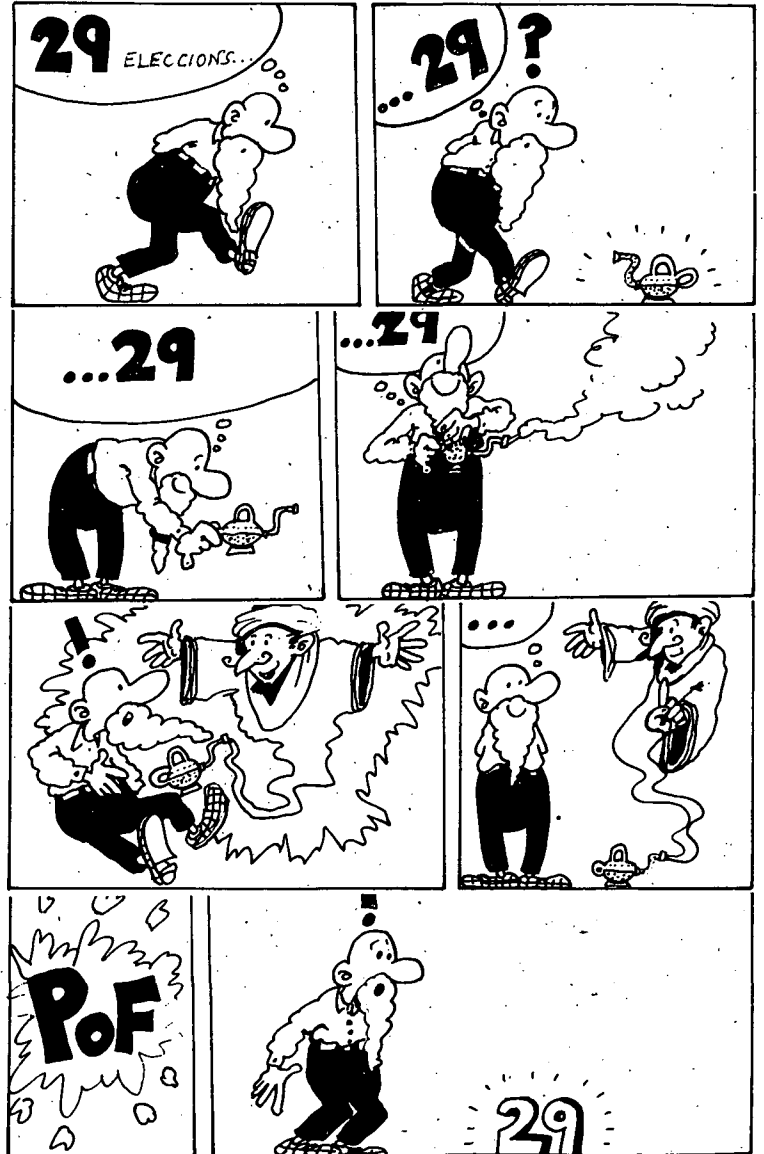
L'avi Rafael era l'avi d'un amic meu que es diu Enric. Sempre que anava a casa de l'Enric hi trobava l'avi Rafael. L'avi Rafael era molt trempat. Sempre ens donava caramels i anissos que es treia parsimoniosament de les seves incomptables butxaques. Ens explicava acudits, endevinalles, deia poesies de memòria; fins i tot, una vegada em regalà un llibre molt bonic i interessant.

Aquesta setmana (Tots Sants, Difunts), tots pensàrem molt en aquelles persones que estimàvem i estimem i que ja han mort. Jo pregaré pels meus avis i per l'avi Rafael que ha mort fa molt poc. Quan vaig a casa l'Enric el trobo a faltar. L'altre dia vaig somiar que l'avi Rafael era al cel i que, assegut al bell mig d'una rotilana d'àngels, els explicava acudits i els feia riure d'allò més.

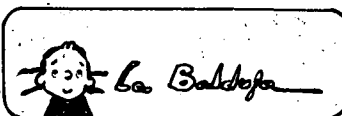
Mossèn Josep diu que no és veritat que les persones morin. Home!, sí que acaba la vida corporal en aquesta terra, però, quan el cos fa figa, la persona comença a viure una vida nova; sobretot els cristians que vivim i morim units a Jesucrist ressuscitat.

Jo n'estic segur que l'avi Rafael és viu, perquè només de pensar en ell, ja em vénen ganes de somriure i de parlar-hi. Ara, però, m'estimo més parlar de l'avi Rafael amb Nostre Senyor. És allò que faré aquests dies.

L'Eixerit

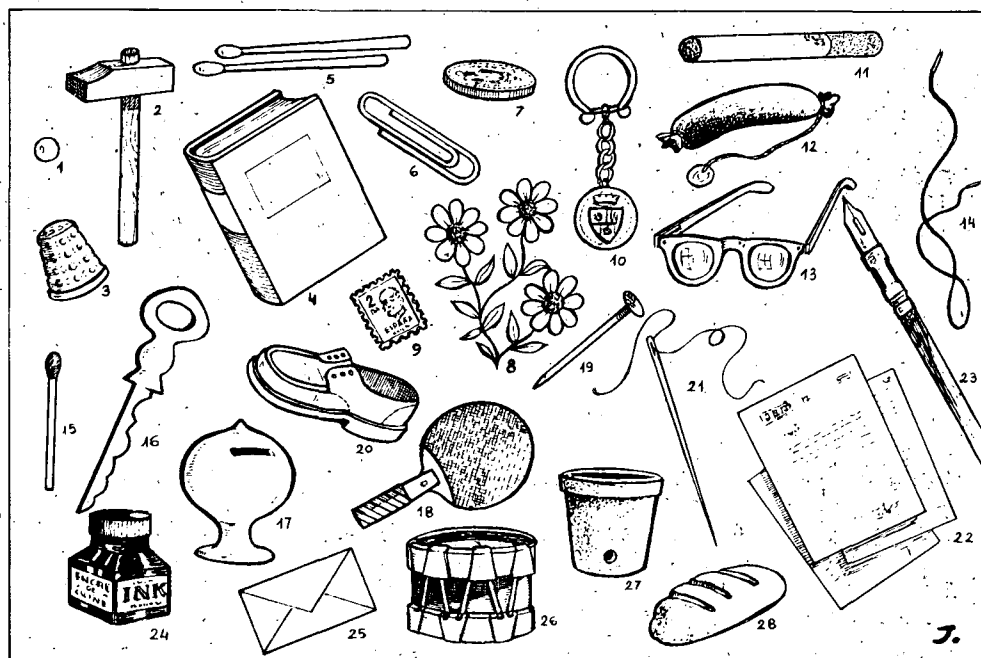
Avet Set — Avet Set —

EL JOC DE LES PARELLES

Sabràs aparellar correctament tots aquests objectes d'acord amb la relació que hi ha entre ells?

- SOLUCIÓ:**
1. Pilota
 2. Martell
 3. Dital
 4. Llibre
 5. Palets
 6. Clip
 7. Moneda
 8. Flors
 9. Segell
 10. Clau
 11. Cigarrera
 12. Xorigo
 13. Ulleres
 14. Tinta
 15. Sabata
 16. Clau
 17. Guardiola
 18. Pala de ping-pong
 19. Clau
 20. Cordon
 21. Agulla de cosir
 22. Papers
 23. Ploma
 24. Tinta

Avet Set esllips per a nenes i nens

Jesús ens parla

Busquem l'evangelí del diumenge: Evangelí segons sant Lluç, capítol 18, versets del 9 al 14 (Lc 18:9-14).

Reflexionem: 1. Els nois i noies cristians han de ser conscients que tota la nostra existència està com embolcallada per la gràcia de Déu. L'univers, la vida, conèixer Déu, l'evangelí de Jesucrist, pertànyer a l'Església, tot és "gràcia" de Déu. Tot això ens ha estat donat sense cap mèrit per part nostra.

2. En l'evangelí que hem escoltat hi ha dos tipus de persones: Aquella que es pensa que ja ha "adquirít" amb les seves bones obres la salvació, i aquella que reconeix humilment els seus pecats i sap que la salvació solament pot donar-li el Senyor. Perquè es pot complir externament la llei molt bé i tenir el cor molt lluny de Déu. I només Déu pot donar a l'home la vida eterna.

3. Complir el que està manat, d'acord. Però allò primer que ens cal és **ESTIMAR** Déu i els altres. Que sigui l'amor allò que ens mogui a fer el què devem fer. Que sigui l'amor que ens porti a estimar Déu, a donar-li gràcies, i saber que a la seva presència tots som pecadors i necessitats del seu perdó.

El mossèn

LA PILOTA QUE VOLIA VOLAR

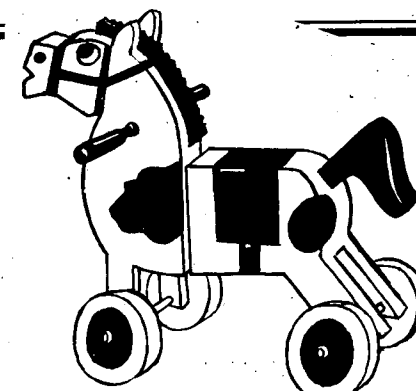
Vet aquí que una vegada, temps era temps, en una petita ciutat vivia un vell fabricant de joguines. El bon home tenia una petita botiga i un magatzem al darrere, a la rebotiga, on treballava i feia les joguines. A un racó del magatzem, apilades dins d'una caixa de cartró, hi havia un munt de pilotes, pilotes de moltes mides i colors diferents. A la nit, quan el vell fabricant se'n anava a dormir, les joguines sortien dels seus amagatalls i jugaven i reien fins que tornava a sortir el sol. Però a la caixa de les pilotes hi havia algú que mai no sortia a jugar. Era una pilota blanca que es passava els dies i les nits al fons de la capsa sense fer res, millor dit, sí que feia una cosa: somniar. Sovint les seves companyes se'n reien i li feien burla dient-li que era una somiatruïtes, però a ella no li feia res, l'única cosa que li interessava era el seu somni, el seu gran somni: volar.

—No siguis beneïta, tu ets una pilota i les pilotes no volen, boten. Deixa de somniar i vine a jugar amb nosaltres —li deien tot sovint les seves amigues.

Però la pilota blanca no feia cas d'aquests savis consells i es passava llargues estones mirant per la finestra el firmament; els núvols, el sol, els estels... mentre s'imaginava a ella mateixa volant entre ells.

Heus aquí que una nit la somniadora pilota blanca va tenir una gran idea. Va posar-se a jugar amb les altres pilotes, saltant i botant cada cop més alt. Fins i tot en un dels seus salts va arribar a tocar el sostre.

—Però, que fas?, és que potser vols arribar als estels saltant? va dir-li un cavall de fusta. I no sabia quina

raó tan gran tenia, perquè aquesta era exactament l'ocurrència que havia tingut la pilota.

Amunt, amunt, i més amunt encara. Cada cop els seus salts eren més alts i, tot saltant, va obrir una finestra i va sortir al carrer. La pilota no deixava de saltar i cada cop se sentia més a prop de fer realitat el seu somni. Llavors, fent un gran esforç, va posar totes les seves forces en un últim salt, el salt que hauria de dur-la directament a l'espai. Va tancar els ulls i va desitjar que aquest bot fos l'últim.

Amunt, amunt, i més amunt encara. Semblava impossible però continuava pujant. Va pujar més i més i mai no tornà a baixar.

Diu que després de recórrer el firmament va decidir quedar-s'hi per sempre, i que cada nit surt acompanyant els estels per tal de saludar les seves antigues amigues.

El somni de la pilota blanca es va fer realitat, i si no us ho creieu sortiu aquesta nit al balcó i contempleu la més bonica de totes les pilotes blanques del món, la Lluna.

ANNA

Avet Set — **Avet Set** —

DIUMENGE - 29

10.00 Signes del temps:
"Resum informatiu de les activitats de l'Església catòlica universal i de les vuit diòcesis catalanes".

10.30 Els Picapedra 2V.
11.30 Cadència 2V.
13.00 Gol a gol: "Hoquei".
15.00 Telenotícies.
15.25 El temps.
15.35 Més enllà de la llei Cap-2.
16.20 Tarda d'aventures.
"La terra oblidada pel temps".

18.00 Gol a gol. Bàsquet
20.30 Telenotícies.
20.55 El temps.
21.00 Trenta minuts.
21.40 Dallas (D).
22.35 Gol a Gol.

DILLUNS - 30

10.45 Universitat Oberta.
11.45 Canal 33-segona vegada:
"La caixa sàvia/Gol a Gol".

13.45 TN Comarques.
14.00 La senyoreta. Cap-21
14.30 Telenotícies.
15.00 El temps.
15.30 Veins Cap. 128
15.45 Com a casa.
16.30 A cor obert.
17.20 El picapedra.
17.45 Victor.
18.00 Matraca, no.
18.45 Mikimoto Club.
19.40 Filiprim.
20.30 Telenotícies.
21.00 El temps.
21.10 Bona cuina.
21.25 Tres estrelles.
21.50 Pantalla: "Quan bull la sang".
24.00 Telenotícies.
00.20 Tot l'esport 2V

DIMARTS - 31

10.45 Universitat oberta.
11.15 Canal 33-segona vegada:
"La casa dels famosos/Trenta minuts/Futbol 90/Basquetmania".

13.45 TN Comarques.
14.00 La senyoreta Cap. 22.
14.30 Telenotícies.
15.00 El temps.
15.10 Bona cuina.
15.15 Veins Cap. 129
15.45 Com a casa.
16.30 A cor obert.
17.20 El picapedra.
17.45 Victor.
18.00 Matraca, no.
18.45 Mikimoto club.
19.45 Filiprim.
20.30 Telenotícies.
21.00 El temps.
21.10 Bona cuina.
21.25 La paradoxa.
22.55 L'hora d'Alfred Hitchcock (D).
23.45 Telenotícies.
00.45 Tot l'esport.

DIMECRES - 1

10.45 Universitat oberta.
11.45 Segona vegada:
"La paradoxa/Tres, catorze, setze/Thalassa".

13.45 TN Comarques.
14.00 La senyoreta Cap. 23
14.30 Telenotícies.
15.00 El temps.
15.05 Bona cuina.
15.15 Veins Cap 130
15.45 Com a casa.
16.30 A cor obert (D).
17.20 Els picapedra.
17.45 Victor.
18.00 Matraca, no.
18.45 Mikimoto club.
19.45 Filiprim.
20.30 Telenotícies.
21.00 El temps.
21.10 Sorteig Lotto 6/49.
21.15 Bona cuina.
21.30 Informatiu cinema (D).
22.05 Cinema-3: "La nit de Halloween".
23.45 Telenotícies.
24.05 Motor a fons 2V.
00.30 Tot l'esport 2V.

DIJOUS - 2

10.10 Universitat oberta.
11.45 Segona vegada:
"30 minuts/Oscamandit/Informatiu cinema".

13.45 TN Comarques.
14.00 La senyoreta Cap. 24.
14.30 Telenotícies.
15.00 El temps.
15.05 Bona cuina.
15.15 Veins Cap. 131.
15.45 Com a casa.
16.30 A cor obert.
17.20 Els picapedra.
17.45 Victor.
18.00 Matraca, no.

18.45 Mikimoto Club.
19.40 Filiprim.
20.30 Telenotícies.
21.00 El temps.
21.10 Bona cuina.
21.15 Tres pics i repicó.
22.45 Esports flash.
23.45 Telenotícies.
00.05 Tot l'esport 2V.

DIVENDRES - 3

10.45 Universitat oberta.
11.15 TV3 segona vegada: "Esports Flash/Actual/Senyals".

13.45 TN Comarques.
14.00 La senyoreta - Cap. 25.
14.30 Telenotícies.
15.00 El temps.
15.05 Bona cuina.
15.15 Veins (D) - Cap. 132.
15.45 Com a casa.
16.30 A cor obert (D)
17.20 Els picapedra.
17.45 Victor.
18.00 Matraca, no.
18.45 Mikimoto Club.
19.40 Filiprim.
20.30 Telenotícies.
21.00 El temps.
21.10 Bona cuina.
21.15 La vida en un xip.
23.35 Telenotícies.
23.55 Tot l'esport 2V.
00.20 Cinema de mitjanit:

DISSABTE - 4

10.00 Sardanes.
10.25 Resum setmanal: "Matraca, no/Mikimoto Club".

15.00 Telenotícies.
15.25 El temps.
15.30 Bona cuina.
15.45 Festival Tex Avery.
16.15 El retorn de Sherlock Holmes (D).
17.10 L'home animal.
18.00 Esports en acció.
20.00 Vida salvatge.
20.30 Telenotícies.
21.00 El temps.
21.10 Sorteig Lotto 6/49.
21.15 Bona cuina.
21.20 Pel·lícula: "Rebel".
23.20 Cagney i Lacey. (D)
00.15 La llei de Singapur- Cap. 1

CANAL - 33

DIUMENGE - 29

16.00 Llegendaris del tennis.
16.30 Sports-Show.
17.30 13 x 13.
18.30 Fila 33. "El tren".
20.00 Curt-metratge.
10.25 Thalassa.
21.00 Telenotícies.
21.30 El temps.
21.35 El món del cinema.
22.05 Versió original. "Cul-de-sac"

DILLUNS - 30

19.30 Universitat oberta.
20.00 Basquetmania.
21.00 Telenotícies.
21.35 Tot l'esport.
22.00 Dimensió desconeguda.
22.30 Debat.

DIMARTS - 31

19.30 Universitat oberta.
20.00 Star Trek
21.00 Telenotícies.
21.30 El temps.
21.35 Tot l'esport.
22.00 Teatre: "El temps i els Conways"

DIMECRES - 1

19.30 Universitat oberta.
20.00 Cosmos.
21.00 Telenotícies.
21.30 El temps.
21.35 Tot l'esport.
22.00 L'avi Bernat.
22.30 A determinar

DIJOUS - 2

19.30 Universitat oberta.
20.00 Sputnik.
21.00 Telenotícies.
21.30 El temps.
21.35 Tot l'esport.
22.00 La bella i la bèstia.
23.00 Tres, catorze, setze.

DIVENDRES - 3

19.30 Universitat oberta.
20.00 Futbol 90.
21.00 Telenotícies.
21.30 El temps.
21.35 Tot l'esport.
22.00 La bella i la bèstia.
23.00 Tres, catorze, setze.

DISSABTE - 4

16.00 Esports.
17.30 Cadència.
19.00 Connexions.
20.15 Senyals.
21.00 Telenotícies.
21.30 El temps.
21.35 La caixa sàvia.
22.50 60 minuts.

DIUMENGE - 29

00.50 Filmoteca TV:
"El hombre cañón".

02.15 Però... ¿això què és?
03.25 El planeta miraculós.
04.15 El fugitiu.
05.05 Alquibla.
05.35 El món del cavall.
06.00 El mirador.
06.25 Jazz entre amics.
07.25 Llarg-metratge: "VISA U.S.A."
09.00 Sopa de gansos.
09.30 Un cistell ple de llibres.
10.00 El dia del Senyor - Santa Missa.
11.00 Avanç Telediari.
11.05 Concert.
12.05 Poble de Déu.
12.35 Camp i mar.
13.05 El saler.
14.00 La nostra europa.
14.30 Diumenge revista.
15.00 Telediari cap de setmana.
15.30 El temps.
15.35 Els trotamúsics.
16.05 La Comèdia: "Los caballeros se casan con las morenas".

17.45 Joc de nens.
18.15 Dibuixos animats.
18.35 El secret del Sahara
19.30 Alf.
20.00 Especial Eleccions
00.30 Diumenge cinema: "Teléfono".
02.10 Avanç Telediari.
02.15 Llarg-metratge: "Tommy".

DILLUNS - 30

08.00 Bon dia.
09.00 La família felix.
10.00 El dia per endavant:
El dret d'estimar - Cap 106.
Santa Barbara - Ep 126.

13.05 Dibuixos animats.
14.00 Teledues.
14.30 L'informatiu Migdia.
15.00 Telediari - 1.
15.35 A la meua manera. Cheer's.
17.55 Avanç Telediari.
18.00 Barri Sesamo.
18.20 La dutxa d'or.
19.00 Dona-li la volta.
19.20 El nou espectador.
20.20 Informatiu territorial.
20.30 Telediari-2.
21.00 El temps.
21.15 Tribunal popular.
22.45 Setè cel.
23.15 Documents TV.
00.15 Telediari-3
01.00 Telediari-3 i Telesport.
01.00 Cine club de matinada:

DIMARTS - 31

08.00 Bon dia.
09.00 La família felix.
10.00 El dia per endavant:
El dret d'estimar - Ep 107.
Santa Barbara - Ep 127.

13.05 Dibuixos animats.
14.00 Teledues
14.30 L'informatiu migdia.
15.00 Telediari - 1.
15.30 A la meua manera.
17.55 Avanç Telediari.
18.00 Barri Sesamo.
18.30 Contes del bou.
19.00 Naturalesa secreta.
19.30 Entre línies.
20.00 Com en els vells temps.
20.20 Informatiu territorials.
20.30 Telediari-2.
21.00 El temps.
21.15 La lluna.
22.20 Sessió de nit:
"La heredera".

00.25 Telediari - 3 i Telesport.
00.55 Testimoni.
01.00 Filmoteca del dimarts:
"Podlath".

02.40 Natali Wood.
03.35 George Gershwin.
05.00 Vostès mateixos.
05.30 El temps que vivim.
06.25 Llarg-metratge: "La esposa virgen".

DIMECRES - 1

08.00 Bon dia.
09.00 La família felix.
10.00 Santa Missa.
11.00 El dia per endavant:
Santa Barbara - Ep. 128.

13.05 Dibuixos animats.
14.00 Teledues
14.30 L'informatiu migdia.
15.00 Telediari - 1.
15.30 A la meua manera. Cheer's.
17.55 Avanç Telediari.
18.00 Barri Sesamo.
18.30 El noi i l'elefant.
19.00 Un cistell ple de llibres.
19.30 Parlant clar.
20.00 Throb.
20.20 Informatiu territorials.
02.30 Telediari-2.

21.00 El temps.
21.15 El temps és or.
22.20 Hercules Poirot.
23.20 Els fruits del Eldorado.
00.20 Telediari - 3 i Telesport.
01.00 Última sessió: "La humillación".
02.25 Glasnost.

DIJOUS - 2

08.00 Bon dia.
09.00 La família felix.
10.00 El dia per endavant:
El dret d'estimar - 108.
Santa Barbara - Ep 129.

13.05 Dibuixos animats.
14.00 Teledues
14.30 L'informatiu migdia.
15.00 Telediari - 1.
15.30 A la meua manera. Cheer's.
17.55 Avanç Telediari.
18.00 Barri Sesamo.
18.30 Érase una vez... la vida.
19.00 Sopa de gansos.
19.30 Amb les mans a la massa.
20.00 Els problemes creixen.
20.20 Informatiu territorials.
20.30 Telediari - 2.
21.00 El temps.
22.15 Trenta i escaig.
22.20 Punt i a part.
23.55 Després de Henry
00.20 Telediari - 3 i telesport.
01.00 Producció espanyola: "Historias de amor y masacre".

DIVENDRES - 3

08.00 Bon dia.
09.00 La família felix.
10.00 El dia per endavant:
El dret d'estimar - Ep 109.
Santa Barbara - Ep 130.

13.05 Dibuixos animats
14.00 Teledues.
14.30 L'informatiu migdia.
15.00 Telediari - 1.
15.30 A la meua manera. Cheer's.
17.55 Avanç Telediari.
18.00 Fragüel Rock.
18.30 Plàstic.
19.15 Vostès mateixos.
19.45 Tots en el nº 20.
20.20 Informatiu territorials.
20.30 Telediari - 2.
21.00 El temps.
21.15 Brigada central
22.20 Però... això què és?
23.55 Partir de zero.
00.20 Telediari - 3 i telesport.

DISSABTE - 4

01.00 Clàssics en Blanc i Negre:
"Corredor sin retorno".

02.40 La lluna.
03.40 Corrupció a Miami.
04.30 Documents TV.
05.30 La casa por la finestra.
06.30 El mirador.
06.55 De pel·lícula.
07.55 Tribunal popular.
09.10 Blake el Mag.
10.00 Calaix desastre.
13.15 Loteria.
13.30 Parlament.
14.30 Dissabte revista.
15.00 Telediari cap de setmana.
15.30 El temps.
15.35 La corona màgica.
16.05 Primera Sessió:
"Los viajes de Gulliver".

18.00 Rockpop.
19.40 Remington Steele.
20.30 Telediari cap de setmana.
21.05 Informe setmanal.
22.20 Dissabte cinema: "Sola en la oscuridad".

00.20 Rokambole.
00.55 Avanç Informatiu.

DIUMENGE - 29

9.30 Santa Missa.
10.20 Helena
11.00 Largometratge juvenil.
12.00 Diumenge esports.
14.00 L'informatiu Cap de Setmana.
14.10 Diumenge esports.
18.30 Sessió de tarde: "Los temerarios del aire"

20.00 Eleccions 89
21.00 Estudio Estadio
00.00 Telefilme.
01.00 Objetivo 92.

DILLUNS - 30

07.45 Gimnàsia.
08.00 Chopi i la princesa.
08.30 Euskera.
09.00 El tiempo en que vivimos.
10.00 Centros territoriales.
11.00 Cervantes.
12.00 Las doce en punta.
13.00 Avanç de l'informatiu Migdia.
13.05 Bellesa i poder Cap. 317.
13.30 La cometa blanca
14.30 3 x 4.
15.00 Falcon Crest.

15.45 Doña Beija.
17.30 On li fa mal?
18.00 Plàstic.
18.20 La herencia de los Guldenburg
19.15 Avanç de l'informatiu
19.30 Cerca de las estrellas
22.00 Noticias - 2.
22.30 Cine Club: "La diligencia".
00.00 Va de cine.
00.30 El bosc, incendi i regeneració
01.00 La noche.
02.00 Jazz entre amigos.
03.00 La ruta de la seda.

DIMARTS - 31

07.45 Gimnàsia.
08.00 Planeta imaginari.
08.30 Francès.
09.00 Especial Eugeni d'Ors.
10.00 Centros territoriales.
11.00 Nanny.
12.00 Las doce en punta.
14.00 3 x 4.
15.00 Falcón Crest.
15.45 La palmera.
16.45 Doña Beija.
17.30 On li fa mal?
18.00 Plàstic.
18.20 La guerra de Jenny
19.15 Avanç de l'informatiu vespre.
19.30 Cerca de las estrellas.
22.00 Noticias - 2.
22.30 La casa por la ventana
23.30 Alicia.
00.30 Glasnost
01.00 La nit.
02.00 Yo, Claudio.
03.00 Misterios sin resolver.

DIMECRES - 1

07.45 Gimnàsia.
08.00 Català/Gallego.
09.00 Flamenco.
09.30 Toros.
10.00 Centros territoriales
11.00 Cristóbal Colón.
12.00 Las doce en punta.
14.00 3 x 4.
15.00 Falcon Crest
15.45 La palmera
16.45 Dona Beija.
17.30 On li fa mal?
18.00 Cerca de las estrellas
23.00 Noticias - 2.
23.30 Estrenos TV: "Un verano sin chica".

DIJOUS - 2

07.45 Gimnàsia.
08.00 Puçastoc.
08.30 Inglés.
09.00 Hablando claro.
09.30 Al filo de lo imposible.
10.00 Centros territoriales.
11.00 Años dorados; años amargos.
12.00 Las doce en punta.
13.00 Avanç de l'informatiu Migdia.
13.05 Bellesa i poder
13.30 La cometa blanca
14.00 3 x 4.
15.00 Falcon Crest.
15.45 La palmera.
16.45 Dona Beija.
17.30 Primera función.
19.15 Avanç l'informatiu.
19.30 Cerca de las estrellas.
22.00 Noticias - 2.
22.30 El primijuego.
22.40 Jueves cine: "Bolero".
00.30 Metrópolis.
01.00 La noche
02.00 De película.

DIVENDRES - 3

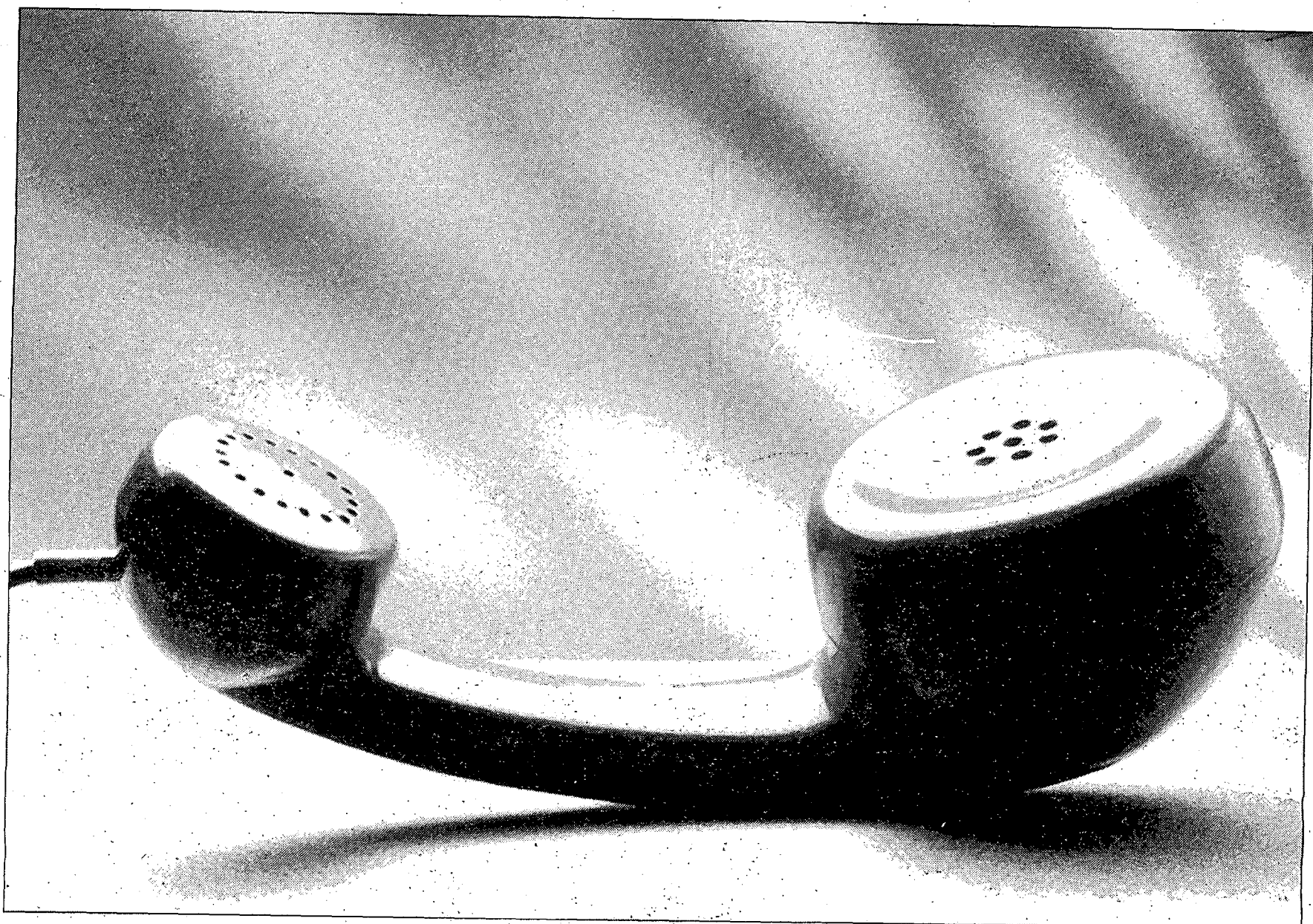
07.45 Gimnàsia.
08.00 Missó Magia.
08.30 Francès.
09.00 Entre líneas.
09.30 El séptimo cielo.
10.00 Centros territoriales.
11.0 Los camioneros.
11.30 Los paladines.
12.00 Las doce en punta.
14.00 3 x 4.
15.00 Falcon Crest
15.45 La palmera.
16.45 Dona Beija.
17.30 Cine español:
19.15 Avanç de l'informatiu.
19.30 Cerca de las estrellas.
22.00 Noticias - 2.
22.30 Nova programació Sant Cugat
23.00 Cicle teatre lliure.
00.30 A través del espejo.

DISSABTE - 4

07.00 Teletexto.
07.45 Gimnàsia.
08.00 Concierto.
10.00 7 días del mundo.
11.00 El nuevo espectador.
12.00 La clínica de la Selva Negra.
13.00 135 escons.
13.30 Mariah State.
14.30 L'informatiu Cap de Setmana.
15.00 Estadio 2.
22.00 Fuera de serie.
23.00 Ya somos europeos.
23.30 Estadio-2

GENERALITAT DE CATALUNYA

AQUEST TELÈFON SAP ESCOLTAR

Qualsevol dubte, avís, idea o suggeriment sobre el món dels infants, serà escoltat.

Perquè el Departament de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya posa a la seva disposició el

Telèfon de la Infància.

Un telèfon important, per als nostres nens, que sabrà informar, atendre i ajudar a solucionar tots els temes

que afectin directament aquells qui seran el futur de Catalunya. Una sola trucada al **900 300 100** posarà en moviment tot un grup d'especialistes en saber escoltar i respondre.

Departament de Benestar Social

Amb la col·laboració de la Federació de Municipis de Catalunya
i l'Associació Catalana de Municipis.

PER AJUDAR

SOM 6 MILIONS

ELS NOSTRES NENS

Especial Girona

Les fires, exercici de virtuts

Moltes persones tenen una certa prevenció quan senten a dir els greus perills que comporten pel jovent les festes de poble. Els més estrictes les veuran com una riuada de lava que baixa d'un volcà i s'emporta els bons costums arrelats a l'entranya popular; o serà el tifó amb els remolins tempestuosos que tirarà per terra les llars més ancestrals, deixant-les en runes. Una autèntica catàstrofe moral!

Ben pensat i meditat, és possible veure en una mirada serena i objectiva, les Fires de sant Narcís a Girona, poden convertir-se en una bona ocasió d'exercitar algunes de les virtuts que al llarg de l'any no hem tingut ocasió de practicar. Tot és qüestió de tenir "l'antena" del cor ben orientada i aprofitar l'oportunitat que es presenta. I si hi ha algun amic o familiar que no se'n adoni, farem bé de recordar-li l'avinentsa que té a mà, perquè no la desaprofiti.

Comencem per les virtuts teològals. Una **FE** —humana, si voleu— tenim tots els ciutadans al creure que es mouran els responsables de l'organització dels festeigs, que confeccionaran un programa escaient, tindran cura d'escollir bons espectacles a gust de tothom. Tenim fe en els firetaires que es posin d'acord amb aquests responsables, i decideixin venir amb les seves atraccions. Confiam en tots ells, no caldria sinó!

I aquesta fe ens manté l'**ESPERANÇA** que veurem la Devesa convertida en una ciutat d'encant, estrident de sorolls i engegadora de llum; tenim esperança de veure lluir el sol, i no caurà la pluja menuda de tots Sants, ni les maltempades que provoquen el desbordament de l'Onyar i ens priven de veure els focs. Tenim esperança de retrobar els amics d'altres anys, la tieta que per fi es decidirà a passar la festa entre nosaltres. I

l'enamorat que espera tenir ocasió d'arrodonir l'amistat amb aquella forastera que va conèixer aquest estiu.

Totes aquestes relacions obligaran a exercir la virtut més difícil, alhora que més sublim, com és **LA CARITAT**. De com acollirem els que s'acostin a nosaltres, els fills dels amics que faran estada a casa, d'aquell conegut que es presenta inoportunament a visitar-nos, del pidolaire que estén la mà a la porta del temple. I refermarem el nostre amor als altres en la celebració solemne del patró sant Narcís en cantar el Credo, escoltant la veu pausada del nostre bisbe en la seva homília al·liconadora, i en donar-los la pau en un desig sincer d'amistat, prodigant les salutacions amistoses a la placeta de Sant Feliu al que no havíem vist des de l'any passat. Quantes ocasions se'ns presentaran d'exercir aquesta virtut, quan ens portin la néta a guardar quan els fills se'n van al teatre, o enmig del garbuix de la fira, un desconegut ens empeny o trepitja el peu, o el més petit de la colla ens demana insistent que li compren aquella poma ensucrada...

I per què no repassem les virtuts cardinals? Per la seva afinitat humana les tenim més a la vora i de fàcil aplicació.

LA PRUDÈNCIA, bona consellera dels esvalotats que vénen amb les màquines de dues rodes, que s'obliden de posar-se el casc, o volen arribar massa aviat a la ciutat, avançant per no esperar la llargua cua a l'encreuament "del rellotge de la Devesa". Prudència en travessar el pas de cebra sense esperar el senyal del policia municipal; prudència en el menjar, picolejant en totes les parades de la fira; prudència en retirar a hores "prudencials" sense esperar que claregi; prudència en malgastat sense pensar que després dels focs encara queden dies.

Serà ocasió d'exercir **LA JUSTÍCIA**, tant per part dels venedors i firetaires, com dels seus clients, en no demanar massa i en

pagar allò degut; en donar temps suficient als petits usuaris dels cavallets i autoxocs, sense escatimar-los els minuts en dies d'aglomeració. I fer justícia en els tractes que es facin a la fira comercial, o en comprar aquell cavall o vedella "que no té cap malaltia".

LA FORTITUD, bona consellera pels impacients quan volem entrar en un espectacle multitudinari i no podem suportar l'espera. Els que se senten incapaços d'aguantar les impertinències dels infants esvalotats; fortitud en el cos que s'esgota de passejar per tot al llarg de les mostres comercials, arreplegant fulletons i prospectes; fortitud per resistir la fressa, la pols o les llums engegadores de les atraccions.

I finalment, si les festes han d'acabar bé, **temprança**, en no abusar dels entrepans que a cada cantonada s'ofereixen; de les begudes i "tastets" de cada establiment, dels enllaminadors dolços, coques i pastissos, dels embafadors panellets o els "xurros" olivosos.

Sense adonar-nos-en, amb una mica de sensibilitat, es poden exercir moltes virtuts enmig de la disbauxa que semblen propiciar els dies de fires. Cal tenir solament l'"antena" orientada cap allà on bufa el vent de l'esperit. Al fer balanç quan s'acabin, comprovarem que han estat uns exercicis profitosos.

JOSEP MARIA MINISTRAL

ENYORS DE GIRONA

*Adéu, Girona! Enyor de cada tarda
de solitud planívola i errant,
quan se'ns atura l'ànima covarda
i dins la lira s'arruix el cant.*

*Adéu, Girona! Companyia isarda
d'aquella joventut massa distant.
Ara, de lluny, ma vida encara guarda
de tu, remot, un aleteig fragant.*

*Després, jo seguiré la meua ruta.
La meua fantasia serà enduta
pel brill del món i el seu regust amarg.*

*Però en cada tardor veuré guspies
del teu or, i la fressa de tes Fires.
Mai ja el record no et passarà de llarg.*

OCTAVI SALTOR

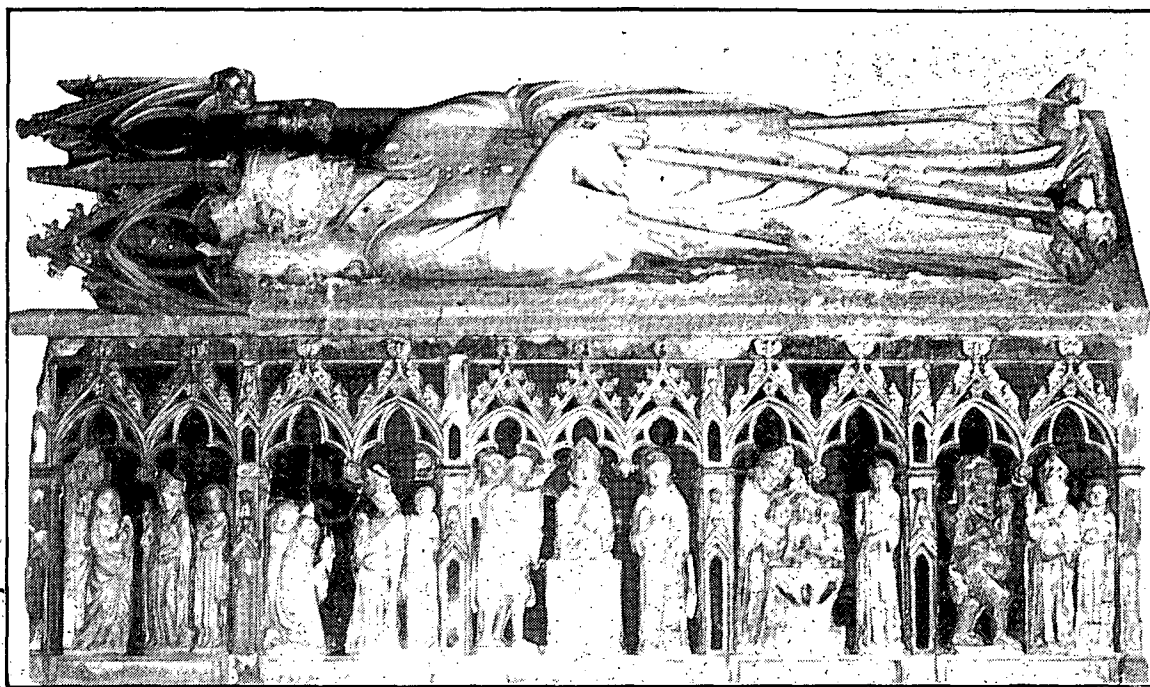
(Del llibre "La Girona dels poetes",
de N.J. Aragó)

T XOCOLATA TORRAS

la nostra xocolata!

I per Nadal: Els millors turrns de xocolata i trufa

Els sepulcres de Sant Narcís

En ocasió de l'exposició **Millennium**, celebrada fa uns mesos a Barcelona, ha adquirit més relleu i importància el sepulcre de Sant Narcís, obra del mestre Joan de Tournai, realitzat entre els anys 1326 i 1328. Aquesta peça ocupava un lloc destacat en l'esmentada exposició, i era justament admirada i apreciada pels visitants.

No podem pas dir que, en sentit absolut, hagi estat una descoberta; però sí que ho ha estat relativament. L'obra era a bastament coneguda; però romania si no araconada, si sense que se li donés la preferència que mereix pel seu caràcter de peça artística de primera categoria.

En el temple de Sant Feliu, de Girona, hi ha avui tres sepulcres que guardaren successivament les despulles del Sant Patró de la ciutat. I encara s'ha apuntat l'opinió que un dels sarcòfags paleocristians empotrats en les parets laterals del presbiteri, podria també haver contingut el cos del Sant, i fins i tot ser-ne la seva primera tomba. Això no passa de ser una suposició sense suficients proves que la fonamentin.

La realitat és que fins al segle XI no està documentada la devoció de Girona a sant Narcís. I és també en aquella mateixa centúria que la documentació esmenta per

primera vegada el sepulcre que conserva el cos incorrupte del Sant.

Aquell sepulcre al qual es refereix el prelat gironí Berenguer Wilfred, en la carta que dirigeix a l'abat i monestir de Sant Uldaric i Santa Afra, d'Augsburg, datada l'any 1087, no és cap dels sepulcres que avui coneixem.

El més antic dels existents consisteix en una caixa de pedra, d'una gran simplicitat d'execució. Unes arcuacions gòtiques són l'única ornamentació que mostra. Aquesta tomba era la que guardava el cos del Sant immediatament abans de la que hem pogut admirar en l'exposició.

Sens dubte aquest sepulcre té alguna relació amb la profanació del cos del màrtir realitzada per les tropes de Felip l'Ardit, l'any 1285. Seria d'aquest sepulcre que el traïrien violentament els soldats francesos? O bé, destruint els invasors el monument funerari, al mateix temps que profanaven el cos sant, després de la maltempada es construiria un sepulcre nou, per recollir-hi el cos del sant o la part que se n'hagués pogut conservar?

Aquesta segona suposició vindria avalada per la senzillesa que manifesta aquesta obra, que s'hauria construït amb pressa per reco-

llir les relíquies, amb un caire provisional, en espera de poder comptar amb una obra més digna.

Si així fos, el més antic dels sepulcres de sant Narcís que es conserven, hauria acomplert la seva funció només des de l'any 1285 fins al 1328.

El sepulcre obrat per Joan de Tournai contingué les relíquies del Sant durant més de quatre-cents anys, fins que en el segle XVIII el bisbe Tomàs de Lorenzana volgué honorar el Patró de Girona, dedicant-li una grandiosa capella i un nou i luxós monument funerari.

La idea d'una nova capella dedicada al Patró de la ciutat ja existia amb anterioritat, car consta documentalment que ja l'any 1638 s'havia constituït una comissió de ciutadans per tal de promoure aquesta obra.

L'any 1792, bastida ja la fastuosa capella, es col·locaren amb tota solemnitat les relíquies en el nou sepulcre. Aquest és de marbre, i uns anys més tard fou recobert d'una planxa de plata repujada, que a càrrec del govern municipal, obrà l'orfebre gironí Josep Puig. La seva part posterior es pot obrir i deixa veure el seu interior, protegit per una làmina inamovible de cristall.

Des del segle XI la devoció a

sant Narcís és constant en la vida gironina. Les cròniques i la documentació ens en parlen amb profusió. També la iconografia n'és un clar testimoni. La presència dels tres sepulcres i de la monumental capella en són una prova.

L'estil de cadascuna d'aquestes obres artístiques és una mostra de les diverses notes que al llarg dels segles caracteritzaren aquesta devoció.

Un primer sarcòfag de pedra amb una gran senzillesa ornamental. Un altre en el qual la noblesa dels materials és compartida amb l'alta qualitat artística. Un tercer monument sepulcral en el qual la riquesa i fins i tot el luxe dels materials se sobreposa a l'obra artística.

Avui els tres sepulcres romanen buits; però la devoció al Sant Patró de la ciutat es manté viva. Viva a la manera dels nostres dies; però sobreposant-se a la crisi experimentada pel fet religiós, i a l'impacte que causà la profanació i la pèrdua definitiva de les santes relíquies.

Tanmateix els fidels gironins devots del Patró de la ciutat acudim a la seva capella; i en el dia en què se celebra la festivitat s'hi produeix un veritable pelegrinatge.

Narcís és per l'Església de Girona el símbol de la primera co-

munitat cristiana que rebé el missatge apostòlic; la que sofrí persecució i martiri en el seu pastor i els seus membres; la que plantà les arrels de la nostra fe. I el temple que avui conserva els tres sepulcres buits fou bastit en l'indret on sens dubte es localitzava el culte que oferien els primers cristians gironins. Bo, serà doncs que els cristians gironins d'avui acudim a aquell sagrat recinte per donar testimoni de la nostra fe i per adorar, en la comunió dels sants, a l'únic Déu vivent i veritable.

ENRIC MIRAMBELL I BELLOC
Cronista Oficial de
la Ciutat de Girona

NOTA: La darrera paraula sobre la devoció a sant Narcís la trobem en un fullet titulat: **El culte de Sant Narcís a l'Església de Girona**. Publicat l'any 1986, com a Separata del **Butlletí de l'Església de Girona**. El seu autor, el Dr. Josep Calzada i Oliveras ens ofereix una monografia molt breu i senzilla; però amb profunditat teològica i rigorositat històrica; amb una clara i assequible exposició. L'opuscle s'enriqueix amb una acurada traducció del sermó del bisbe Oliba, realitzada pel poeta Narcís Comadira. Una ponderada presentació del bisbe Jaume Camprodon avala aquesta interessant publicació.

Industrial Ginés s.a.

CENTRAL
DISTRIBUÏDORA
DE MATERIALS
ELÈCTRICS
I DE CALEFACCIÓ

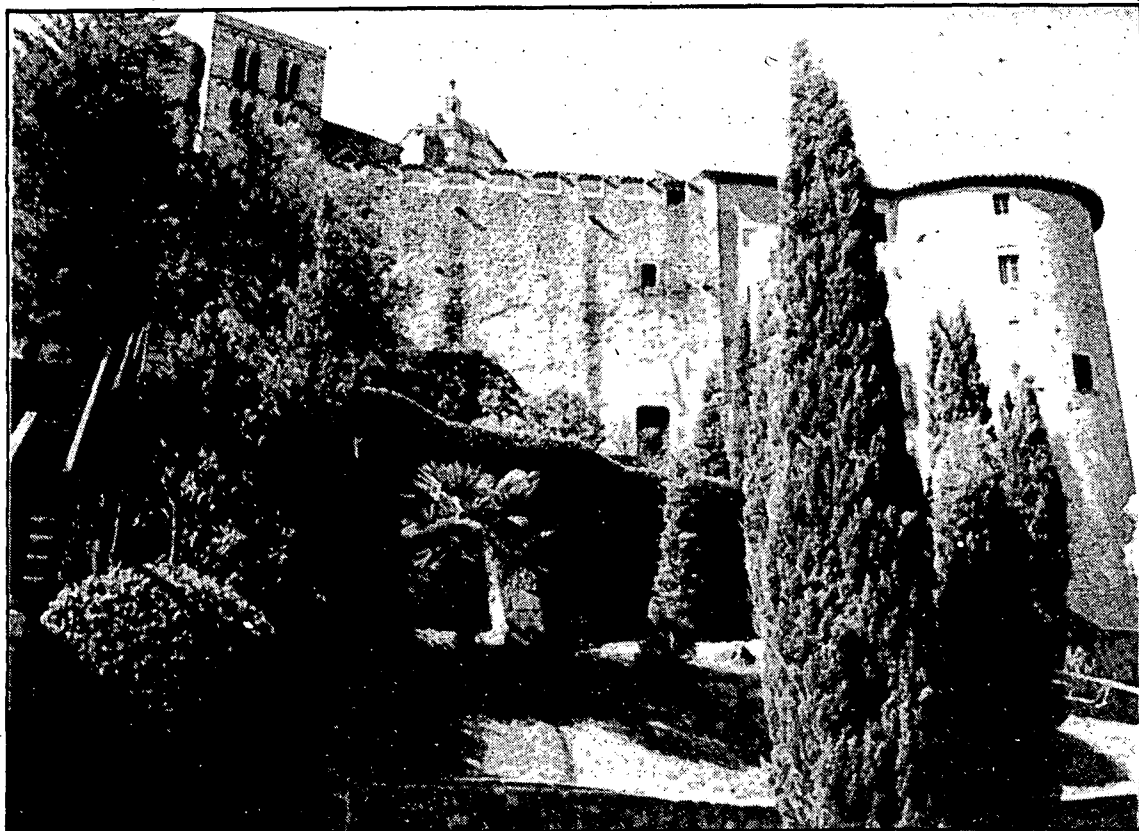
65
ANIVERSARI

Ctra. Barcelona, 202 - ☎ 21 86 00 - Fax 21 20 80 - Télex 56208-GNES - 17001 GIRONA

FRED INDUSTRIAL I COMERCIAL

AIRE CONDICIONAT

HOTELERIA

El crisantem i la bramamorts: fuga literària

No podem pas atribuir a la casualitat el fet que la campana més popular de la ciutat rebés el nom de "Bramamorts", el lúgubre so de la qual assenyalava, en el dia d'avui, el pas de la gatzara a la penitència, entremig de castanyes, panellets i narració de rondalles i llegendes ancestrals que tenien com a protagonistes les ànimes del purgatori.

Vaig sembrar, expressament la grana del "Crysanthemum vulgare", el crisantem groc, d'aquell groc descolorit que abans podíem trobar a les cuines de les cases de pagès. El groc de la pols dels camins i dels ossos dels difunts.

Fins a l'any 1835 a Girona s'enterrava encara als cementiris parroquials, arredossats al costat de les Esglésies, com podem veure encara als nostres pobles de pagès; també hi havia els cementiris conventuals, a més dels tres de la catedral: el cementiri "del marreny", davant la Porta dels Apòstols, voltat d'una misteriosa reixa rovellada; darrera l'absis el

dels "negres", ensotat en un fossar emmurallat; i allà on avui comença la majestuosa escalinata, s'hi emplaçava l'anomenat "cementiri de Galilea".

Els nostres cementiris són austers, amb jardinet on domina la verdor, nets i polits i sense llàntries. M'hi sobren, no us haig d'enganyar pas, les empolsegades flors artificials.

L'any 1840 va començar de popularitzar-se el costum de portar flors al cementiri general. El paleta-paredador de nínxols, que vivia al costat, era el "vell Crestó". Com a bon català, de seguida es va adonar que això de les flors prometia i va muntar la primera parada de flors de la història de Girona.

De tant en tant podeu contemplar un retrat, o llegir qualche epigrama que dona una nota humana a la divina unció del "Campus Sanctus", com el d'un innominat cementiri de pagès, d'irònica agudeses:

"Aquí hi jau el rector

i al cim d'ell, la ballarina; Ell ensenyava doctrina i ella ho ensenyava tot."

El 1855 s'inaugurava el "primer cotxe de morts" —cotxe de cavalls, s'entén— davant la indignació d'una bona part de gironins: trobaven "poc respectuós" que fossin les bèsties les que portessin a enterrar les persones: "More't, que et duran amb cotxe", deia el conformat obrer que no n'havia tastat cap en vida "I de rut el tornaran savi", haurien pogut afegir, ja que l'Ajuntament de la ciutat instal·là el primer servei de "Cotxes de morts" a la plaça de Sant Domènec; a l'edifici de "Les Àligues". Amb aquesta destinació, la seu de la històrica universitat gironina arribava al capdell de tot de la seva galdosa carrera.

Veig molta fulla i poca flor; hi veig simbòlicament representada la vida interior de l'home d'avui: buida, superficial i egoista. La vida del qui no espera res.

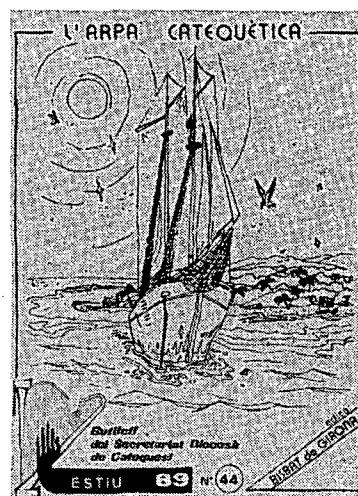
JOAN CARRERES I PERA

ESPECIAL GIRONA

DEVESA A LA TARDOR

*La Devesa és muda,
cap resó se sent
i he vist fulles seques
que s'emporta el vent.
El vent de la tarda
de cap a l'hivern,
que glaça la cara
i el cor al moment.
Tú em parles de dies
que s'han esllanguit
quan veies corrandes
i jocs dels petits;
albors d'un nuviatge,
jovent passejant,
els grans que reposen,
asseguts a un banc.
Tardes de diumenge,
dels anys ja passats,
Devesa de festa,
cor de la ciutat.
Gaudeix del repòs
d'una tarda lenta,
no visquis d'enyors,
que és cosa dolenta.*

M. CARME MINISTRAL

EDICIONS DEL SECRETARIAT DE CATEQUESI DE GIRONA

- * DÉU MEU SÓC AQUÍ
- * INICIACIÓ DELS INFANTS A LA LITÚRGIA
- * FEM VIA AMB JESÚS
- * ESDEVENIR CATEQUISTES
- * LA FONT DE LA VIDA
- * ARPA CATEQUETICA
- * CONVIDATS A SEGUIR-LO
- * DIBUIXOS QUE PARLEN
- * PREGUEM

Per a comandes dirigiu-vos al Secretariat de Catequesi. Apartat 294 GIRONA

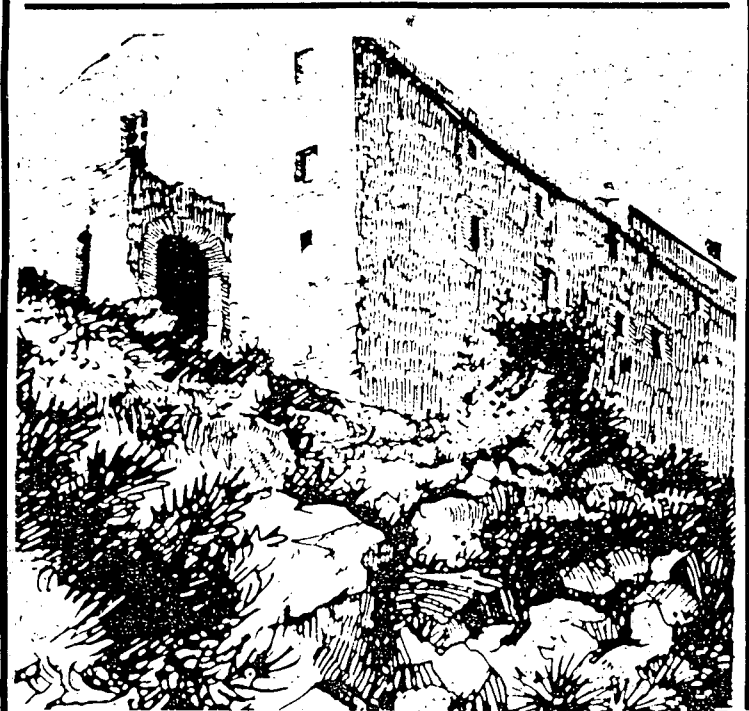
ESCOLA "VEDRUNA"

*El col·legi dona suport
a la promoció del Setmanari
Catalunya Cristiana*

Amb motiu de les festes de Sant Narcís

Carr. Barcelona, 21 GIRONA Tel. 20 20 84

ESPECIAL GIRONA

El mitjà de viatjar més ràpid, còmode i econòmic és el "pensament".

Us convido, doncs, amics a recórrer, conjuntament, per terres gironines, amb el "pensament" i seguir tot el rosari d'ermites, paròquies i capelles que la fe popular ha aixecat a honor de la Verge Maria.

Ens enfilarem a les altes muntanyes on bufa impetuosa la tramuntana. Baixarem a les valls tranquil·les i assolsegades, on els prats són regats per rierols joganers. I mirarem la nostra Mediterrània des d'on Maria vetlla pels pescadors, mariners i amants dels

esports nàutics.

La diòcesi de Girona té un ramell de 112 ermites o santuaris dedicats a la Mare de Déu en les seves múltiples advocacions.

Diferents imatges, ben populars a honor de la Verge, les trobarem, també, en 16 ermites o capelles, dedicades a un sant determinat.

Les esglésies parroquials gironines que tenen per patrona la Verge Maria sumen 75, les quals vol dir que celebren la Festa Major el 15 d'agost o el 8 de setembre.

27 esglésies no parroquials estan dedicades a Maria, i 162 oratoris o capelles tenen per patrona la Reina de Cels i Terra; 32, ho són sota l'advocació del "Car-

me", 17 del "Roser", 13 dels "Dolors", 25 de la "Immaculada" i les restants homenatgen Maria sota les advocacions dels "Àngels", "Auxiliadora", "Cor de Maria", "Desemparats", "Anunciació", "Divina Pastora", "Miracle-ra", etc., etc.

Les terres gironines, fa dos mil anys foren beneïdes per la paraula de l'Evangeli, propagada pels deixebles de Pere i Pau.

I, des de sempre, el dolç nom de Maria va atreure el cor d'aquella bona gent, descendents dels íbers, dels grecs, dels cartaginesos...

Catalunya, llavors, encara no era Catalunya. Per això la gent que portem la sang bimidlenària dels fundadors, podem dir que els nostres pares foren abans "cristians" que "catalans".

A les portes de la Catedral

Comencem la peregrinació a la Plaça de la Catedral i proclamem que no ens sentiríem uns perfectes "catalans" si no fóssim "cristians" i no ens considerariem uns "bons cristians" si no poséssim Maria com a centre de la nostra "vida catalana".

D'entrada, en el llinar de la Porta dels Apòstols entonem els goigs a la Mare de Déu de la Pera, lletra i música del gironí mossèn Camil Geis. Una delícia espiritual, musical i poètica.

Els Santuaris marians han originat un estil literari de lloances, dit "goigs" i entre els més populars cal citar els del "Roser", atribuïts a sant Vicenç Ferrer.

Vostres goigs, amb gran plaer cantarem Verge Maria...

La Mare de Déu del Mont

Situat a 1.200 metres d'altura. D'allí es contempla la "Catalunya Vella" i conflueix l'Empordà amb la Garrotxa.

Es la porta literària del Pirineu llegendari, sota la ploma de mossèn Cinto Verdaguer.

Recordo, en ple estiu, sota una tempesta impressionant de llamps i de trons, el foc a terra de la cuina de l'hostal, viu i flamejant, que ens refeia de la mullena, mentre es "covien" les costelles a la brasa.

Santuari del Collell

Es troba pel camí de Santa Pau a Banyoles, en un paratge assossegat i tranquil.

Fundat el segle VIII. Havia estat un monestir. En els segles XVI i XVII era centre de peregrinacions. Als seus encontorns s'hi acollien austers ermitans. El poble ha recollit simpàtiques llegendes i fets miraculosos.

L'estructura arquitectònica interior és atraient i vistosa.

Un col·legi prop del santuari aplega moltes famílies. També és lloc apropiat per activitats culturals.

La Verge del Collell és la patrona de la clerecia diocesana, i comprèn el gegantesc marbre a l'entrada del Santuari amb el nom de 195 sacerdots immolats per la Fe, durant la persecució religiosa que sofrí l'església catalana en el trienni 1936-1939.

La Mare de Déu dels Àngels

És per antonomàsia el santuari dels gironins. Situat a les Gavar-

res, a 498 metres d'altura. D'allí, a la rodona es divisa des del mar al Montseny.

La imatge, amagada entre banders, fou trobada en el segle XV. L'actual és alta i majestuosa, rodejada de flors i d'àngels "posats al vostre servei" com diuen els goigs.

Té un hostal molt concorregut i els encontorns són confortables i de bon estar. Com diuen, també els goigs;

Adéu-siau, Mare de Déu. Jo me'n vaig. Vós no us moveu.

Santuaris de la Mare de Déu de la Salut

Existeixen diverses imatges marianes sota l'advocació de la Salut. Avui en visitarem dues: La de Sant Feliu de Pallarols, a la carretera d'Olot a Vic i la de Terrades, per Figueres i Llers.

La primera és situada a 1.020 metres sobre el mar i domina una formosa vall, la serralada pirinenca i la Serra de Finestres. És relativament moderna: del 1642, i situada prop d'una font amb atribucions populars miraculoses. La devoció primitiva s'atribueix a l'ermità Joan Carboneras. És molt visitada, a peu, amb autocars i turismes. S'hi troba excel·lent albergueria. Lloc propi per descansar cos i esperit.

La Salut de Terrades està situada en un planer molt acollidor, per on s'hi arriba costa amunt.

És del segle XVII. Té una font d'aigua fresca que enamora, i als seus peus s'emmiralla el pantà de Boadella.

Molt venerada a la comarca i a les veïnes. Disposa de bones instal·lacions i és agradable de pasar-

Roba de Vestir

Roba de Casa

Roba de llit

Cortines, Tapisseries, Catifes...

cal rei

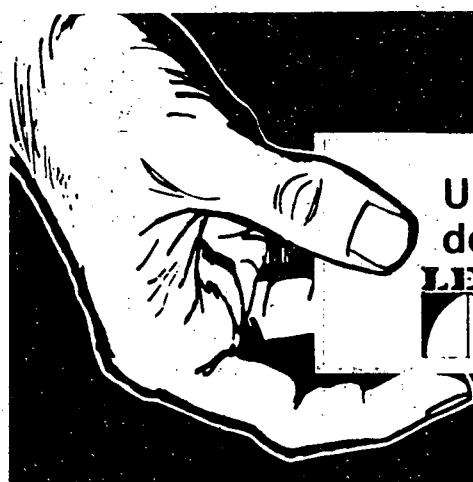
teixits

Carrer Nou 25
17001 Girona
Telèfon 20 01 78

Confecció i Instal·lació de Cortines i complements.

Equipament tèxtil per Hotels, apartaments i comunitats.

Llistes de Noces...

Una llibreria amb ganes de servir-vos. Visiteu-nos!

LES VOLTES

Plaça del Vi, 2
Tel. 20 19 69
GIRONA

Compartir

*l'amistat que enriqueix la nostra vida,
les petites coses de cada dia,
els moments d'alegria i de tristesa,
les inquietuds i les esperances
la sana diversió i el necessari descans
la fe, que dóna sentit a la nostra vida*

TOT AIXÒ ÉS FESTA

La comunitat educativa del Col·legi Maristes Girona us desitja unes bones Festes de Sant Narcís.

ians de Girona

ESPECIAL GIRONA

hi un dia... o un mes. La mainada juga i corre, i la gent gran fa tertúlia als seients de pedra de la plaça i el passeig. Fins que mossèn Mi-quel toca la campana. És hora de la missa o del rosari.

La Mare de Déu de Tura

No saludar la Mare de Déu de Tura d'Olot, fora un viatge frustrat.

Tura o Tauro, que vol dir "bou" ens recorda que la imatge fou trobada per un brau. La devoció dels olotins pervé del 1594, i és un lloc propi per la celebració de desposoris i de primeres misses.

El Santuari fou destruït durant els anys de la persecució religiosa del trenta-sis i reconstruït el 1943. La imatge la salvaren mans pietoses.

La Verge de Tura ha inspirat poetes i músics, en una terra d'artistes. Mossèn Francesc Gay (també "màrtir de la Fe" "a l'hora del crepuscle") li dedicà una obra de teatre.

La Mare de Déu de Rocacorba

Sense por de l'altura pujarem a Rocacorba, en un abrupte i irregular bloc granític, inspirador de fantasies i llegendes. Mig món jau als seus peus. A 925 metres d'altura. Està a "dues llegendes" de Girona, diu el cronista.

La imatge era coneguda el 1065 si bé el santuari actual no sembla anterior al segle XVIII. Hi ha culte alguns diumenges al mes. La Verge porta trenes i està asseguda en un tamboret. A un braç porta el Jesuït, i a l'altra mà una pera.

Mare de Déu de la Misericòrdia —Canet—

És tot dolçura i afabilitat la mirada de la Mare de Déu de la Misericòrdia de Canet de Mar.

La llegenda ens conta que la imatge arribà per mar, des de Trieste, l'any 1520. Va ser proclamada patrona de la vila el 1703.

L'actual figura es còpia de l'excel·lent talla barroca primitiva, que com tantes altres a Catalunya, fou destruïda en la persecució a l'Església el 1936.

Però la fe de Canet a la seva Verge, tant en l'obligat silenci del culte, en els anys de les catacumbes, com en l'esplèndida litúrgia festiva d'avui, sempre ha estat sincera i plena.

La Mare de Déu del Vilar

"Amb gran goig i alegria" com es canta en els goigs, visitarem la Mare de Déu de "El Vilar", a Blanes.

Té una extensa història. La imatge fou trobada per un rabadà el 1012.

La gent del mar la veneren i s'hi encomanen. Joaquim Ruyra, de Blanes, un dels més grans prosistes, ens descriu en "El Rem de Trenta-quatre" el vot de poble on cada any concorrien centenars de persones des de Vidreres a Arenys.

Malauradament en el 1936, fou destruït el Santuari pel foc de l'odi a la religió. Un jove audaç amb un religiós amagaren la imatge de la Verge en un clot, per evitar que fos trobada i hi restà fins a l'entrada dels "nacionals", però hagué de ser restaurada, a causa de la humitat.

Una llegenda d'un cabdill moro enamorat d'una pastora cristiana que rebutjava les seves galanteries, inspirà la coneguda dansa popular "El ball de les Almorratxes" que ja es ballava a "l'Aplec" del Vilar, el 1680.

La Verge de Fàtima

Pujarem, en un salt, als límits de la Jonquera i saludarem la Verge de Fàtima, santuari modern, construït el 1951.

En els anys de la postguerra europea, en què les relacions entre els governs espanyol i francès no eren gaire cordials, la policia espanyola estenia un passí als devots empordanesos que havien de travessar territori francès per anar a l'ermita de "Fàtima" situada al cantó espanyol, a la festa que se celebrava el tercer diumenge d'octubre, de cada any.

I la gent ho aprofitava per comprar un quilo o més de cafè a les botigues del barri francès del Portús article que escassejava a Espanya, en aquells anys que Europa feia el boicot econòmic al nostre país.

Per això, popularment, la imatge era coneguda per la "Mare de Déu del cafè".

Ave Maria Puríssima

I Concloure, el pelegrinatge a la mateixa Catedral de Girona, on l'hem iniciat.

I, per comiat, resarem una "avemaria" davant de la Mare de Déu de Bellull, típicament gòtica, que presideix els claustres romànics de la nostra Catedral, mariana de cos i ànima.

FRANCESC A. PICAS

AL SERVEI DE L'EMPRESA GIRONINA

COMERÇ INTERIOR

Assistència tècnica al comerciant sobre organització, gestió, finançament, etc.

COMERÇ EXTERIOR

Expedició de Quaderns ATA. Emissió de certificats d'origen. Presència a Fires Internacionals. Missions comercials a l'estranger.

INDÚSTRIA

Assistència tecnològica. Borsa de Subcontractació. Assessorament sobre crèdits i subvencions.

FORMACIÓ

Cursos d'idiomes, de pràctiques administratives, de formació ocupacional i d'iniciació a la vida activa.

CREACIÓ DE NOVES EMPRESES

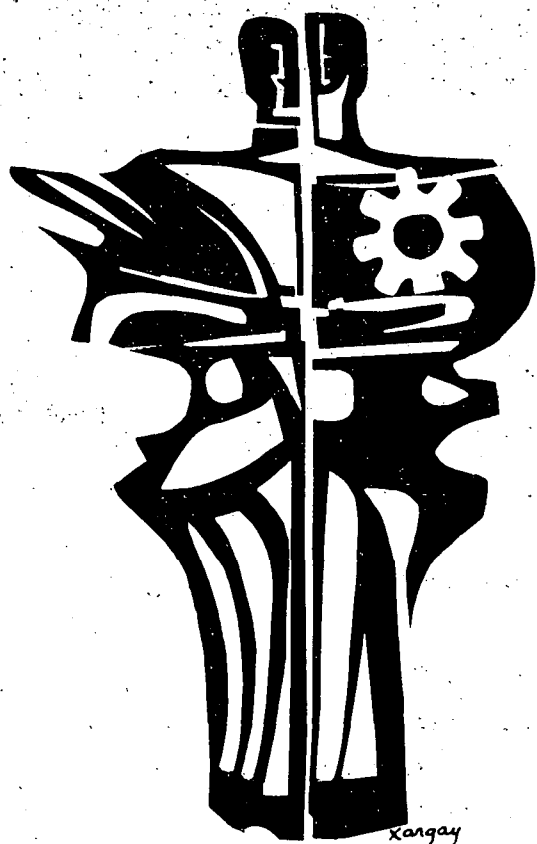
Orientació sobre viabilitat de projectes, formes jurídiques, tràmits administratius i contractació laboral.

CENTRE D'INFORMACIÓ I DOCUMENTACIÓ

Biblioteca, Hemeroteca, Fons documental, Arxiu de Premsa, Col·leccions legislatives.

ALTRES SERVEIS

Tèlex, Telefax, Cessió de Sales de Reunions a empreses.

CAMBRA DE COMERC,
INDÚSTRIA I NAVEGACIÓ
DE GIRONA.

Gran Via Jaume I, 46. Tel. 20 04 00
Tèlex 57.105 COCIG E. Telefax 214718
17001 GIRONA

Domènec Fita: la fe i la seva imatge

Domènec Fita és acadèmic des de l'any 1985. Si els acadèmics de França són per antonomàsia els "immortals", els de Belles Arts de Sant Jordi de Barcelona tenen garantida almenys una major notorietat. En matèria de gustos es poden fer poques afirmacions indiscutibles; tot i sotmesa a aquesta limitació, la categoria d'en Fita queda acreditada de manera eficaç.

Em sembla un artista que es caracteritza per la seva multidimensionalitat. Ha treballat l'esmail, el ferro, el ciment, l'alabastre, el vidre. Com un explorador, sempre curós de nous indrets, o com un inventor que espontàniament ordeix provatures. Per a la meua sensibilitat és un jugador de línies. Modula volums i disciplina la matèria. Combina i matisa els colors. Però allò que de debò li interessa és la línia. Línies corbes, gracioses i harmòniques; línies rectes, enèrgiques i geomètriques. No l'he vist treballar; me l'imagino posant el llapis sobre el paper, que no l'alça fins haver donat en un sol traç, en una sola línia, una imatge reduïda a l'essencial.

En el seu discurs de recepció a l'Acadèmia va voler referir-se a la força inspiradora de la fe cristiana dins de la seva

obra. Ja en una entrevista concedida a Isabel Juanola el 1979 havia incidit en aquesta dimensió; al·ludia als aspectes religiosos i artístics interrelacionats en la seva vida i remarcava la seva condició de cristià en recerca de la plenitud humana. Fita ha donat imatges de bellesa i imatges de fe, ja des dels llunyans anys cinquanta, quan a Barcelona formava part del grup "Flama".

No voldria ací presentar un catàleg de la producció religiosa d'en Fita. El meu desig és de remarcar la notable quantitat que se'n troba a les esglésies del bisbat de Girona, per incitar a contemplar-la directament.

L'Església del Cor de Maria, de Girona, construïda entre els anys 1981 i 1983, representa en la producció de Fita un moment de plenitud. L'artista s'hi ha expressat a plaer en vitralls i relleus. Del punt de vista temàtic, els relleus, que il·lustren els sagraments, comporten una gran riquesa figurativa. Del punt de vista expressiu constitueixen una novetat; modelats amb ciment per mitjà de "botifarrons" de plastilina, donen com a resultat imatges ingènues i comprensibles. Cal partir d'aquesta plenitud per cercar-ne el començament.

El començament se situa vint-i-cinc anys endarrera, cap als 1958-1959. Fita no és un desconegut. Tampoc no té, però, un nom. La seva entrada al món de l'art religiós gironí es fa amb els àngels de ferro de l'altar de la Puríssima del Seminari. Una grata novetat; hi representa els esperits a través de la buidor insinuada. Després vingué la capella central de la girola de la Catedral; hi realitzà el Crist jacent d'alabastre i el vitrall de l'Ascensió. Varietat de recursos, temes i solucions. Unitat en la contemplació i presentació del món de l'esperit. El contempla en la seva dimensió transcendent i el tradueix en suports simples i austers.

Encara que ens ha donat pintures, com les malauradament massa desconegudes de la capella de Montserrat de l'església del Mercadal, i esmalts, com un copó que posseeix el Seminari, el Fita que es pot trobar a les esglésies de Girona és sobretot escultor i vitraller. Sense pretendre l'exhaustivitat, assenyalarem els vitralls de S. Feliu de Guíxols (església de la Mare de Déu dels Àngels), baptisteri del Mercadal, Amer i S. Antoni de Calonge. Aquests darrers són de tema geomètric, caracterís-

PIVESA

Picas
Via
Eur***pa.s.a.

Transitari de Duanes

Tramitació i despatx de

mercaderies d'Importació

i d'Exportació

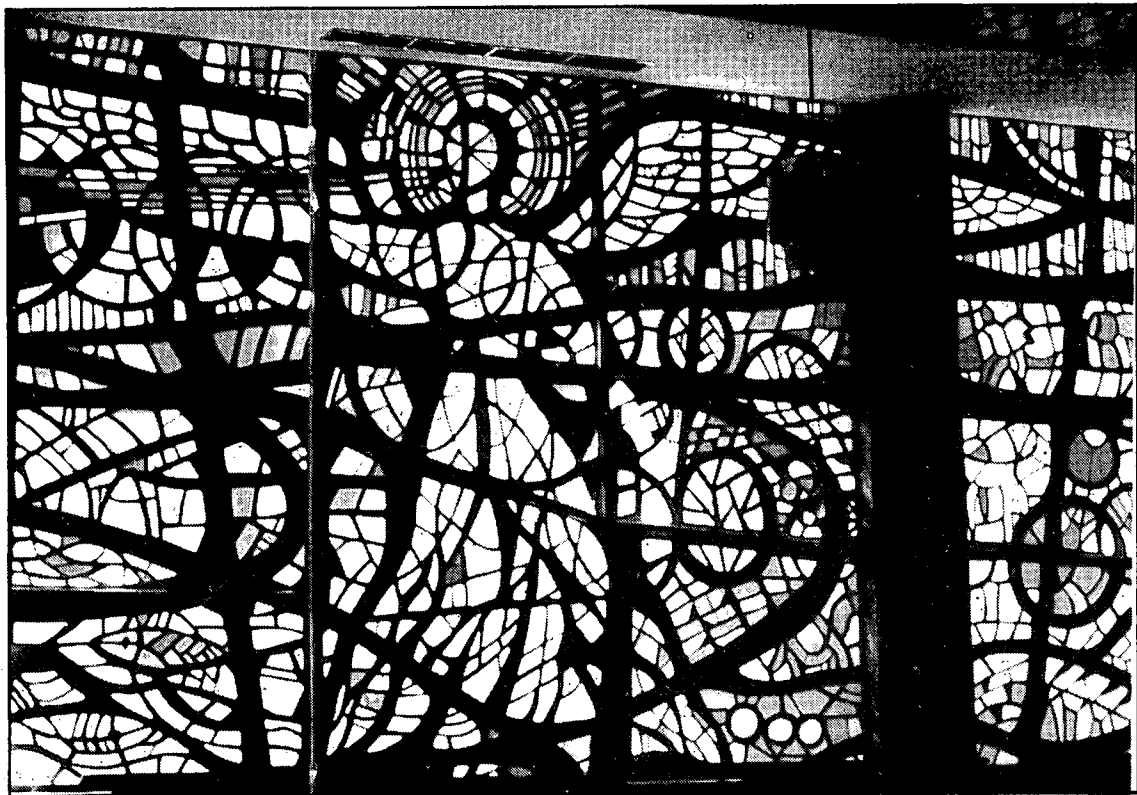
(972) 54 01 18
54 01 17

✉ núm. 21

☎ 56024

Telefax 54 04 74

Carretera Nacional II, núm. 60 17700 - LA JONQUERA

tica que s'escau també als de la parròquia de Sant Pau de Girona. Els de l'església del Cor de Maria de la nostra ciutat es caracteritzen per les seves grans dimensions; un d'ells és la representació de l'àngel de l'Apocalipsi. Particularment dignes d'atenció són dues rosasses amb els símbols trinitaris, a la Cellera i Amer.

L'escultura religiosa de Domènec Fita adopta diversos, com la fusta, el ferro i l'alabastre. El 1959 ens donava el "Jesús davant Pilat", pas que és porta a la processó de Setmana Santa a Girona, i la imatge en alabastre del Cor de Maria, de l'església homònima de la ciutat; l'any següent tallava en fusta un Crist de mida natural que presideix avui l'església de Sant Josep; ací mateix es pot veure una Mare de Déu (1965) i un Sant Josep (1966). A la Catedral hi té les estàtues del registre més alt de la façana, que representen Sant Joan i Sant Narcís, posades el 1962. Després ha produït obres que continuen dins el seu estil personal consolidat, com la Mare de Déu de Sant Antoni de Calonge (1968), i d'altres amb un fort component de recerca, com la

Mare de Déu de la parròquia gironina de Vista Alegre (1982) o el Crist de Sant Pau. La temàtica escultòrica és menys variada que la dels vitralls, cosa que indubtablement es deu a les entitats que encomanen les obres.

Domènec Fita ha ajudat a la comunitat cristiana de Girona

a dir-se, a recordar i a imaginar els temes de la seva fe. Per molts anys pugui continuar contribuint a la figuració del món sobrenatural i enriquint el culte cristià amb la cultura del país!

JOSEP M. MARQUÈS

LES CASES DE L'ONYAR

*Quina llum cansada i fatigosa,
s'esllavissa per les cases de l'Onyar,
Es el captard, hora de posta,
on el sol té recança de marxar,
i es recolza manyac, en dolça acaronada,
a sobre les festives cases de l'Onyar.
I esclata l'espètec, de llum, color i ombres
i diria que un cant es fa escoltar.
Música del silenci
de l'aigua, el cel i el sol
que es barreja a l'hora d'un capvespre
i et detura el vol.
Damunt la pedra d'un pont ja centenari,
que l'aigua del riu veu trasbalsar,
contemplo la triple melodia
d'unes cases, un riu i un campanar.*

M.-CARME MINISTRAL

ESPECIAL GIRONA

Caixa de Girona

Les descobertes de Girona

GIRONA

*Ciutat: adarga de granet i llum;
heura de soledat, vas de perfum;
com ets perfecta als meus sentits, tan pura!
Tu, la dels claustres i els jardins ombrius;*

*la dels palaus d'oblit i de clausura;
tota endormida vora el temple altiu
—joia d'orfebre, que la llum fulgura
i copia en or el tremolor del riu—.*

*Passà la Glòria: mes avui no inclina
ja els vells llorers dels teus jardins; en l'hora
de la tarda serena i capvespral;*

*que és l'or del sol, que el teu redós patina;
que és un frecc d'ales en tà pau sonora;
que és la Bellesa, que et fa ser immortal!*

MIQUEL DE PALOL

(Del llibre "La Girona dels poetes",
de N.J. Aragó)

He vist que hi ha moltes maneres de fer la descoberta d'un lloc, d'un paisatge. A vegades és l'art que serveix la safata de la curiositat, altres un viatge casual. O una trobada amb unes amistats. Si el lloc és una ciutat històrica, també hi troba un bon esquer l'historiador professional. Tot això, i més, s'ha complert a Girona i m'atreveiria a dir que està augmentant. Però paral·lelament hi ha una altra descoberta: la que estem fent els gironins de tota la vida. No és la descoberta colpidora, sinó el gota a gota persistent i penetrant.

Quan érem petits ressolàvem a la pedra més baixa de les escales de la catedral. El fregadís de moltes generacions ja ha aconseguit desgastar-la. Per ressoler havíem de donar, necessàriament, l'esquena a la catedral. No ho sabíem, però apreníem a familiaritzar-nos amb ella. No ens espantava. Amb els anys vàrem descobrir que tenim una catedral única al món. Després, quan començàvem de llegir llibres que no eren "de text" obligatori ens feia molta gràcia que Josep Pla dediqués tantes planes parlant de l'impacte de la catedral. Tot allò que la catedral és el pastor i Girona el seu ramat, subratllant les desproporcions entre l'un i l'altra. Sempre que hem rellegit "Girona, un llibre de records" ens hi hem sentit immersos fins a l'ànima i encara hi descobrim adjectius antològics com aquells de les voltes, "arcs pesants, baixos, gaitainflats, ventruts, de pures formes intestinals".

Les idees que un gironí pot tenir sobre Girona a mi em solen començar per la infància. Qüestió de panoràmica. Fer com diu aquella cançó dels Esquirols: "M'he mirat en els teus ulls per trobar el meu infant, agafar-lo de la mà i fer camí somiant". Vull dir que estem disposats a resseguir placetes, carretons i monuments, escodrinyant encara el paisatge de la pedra, els records, l'escenari de les nostres vides, esperant el mateix de la cançó: "tot clareja, alcem les mans, que l'infant ha despertat". I en despertar-nos anem fent descobertes. Un dia és una trobada de corals juvenils de Catalunya que et porta quatre-centes veus a

enamorar-se del Barri Vell. Un altre dia observes que la rehabilitació d'edificis nobles és un fet, que la ciutat històrica no ha pas de ser un fòssil, però la recuperació és lenta perquè depèn de les economies i de les possibilitats, no és pas un camí de roses. Però cal fer-ho, és un repte. I ara estem engrescats a obtenir la nominació de "Ciutat del Patrimoni Mundial" que ens ha de concedir la Unesco. A Catalunya només la tenen la Casa Milà i el Parc i Palau Güell, de Gaudí, a Barcelona. A Girona s'ha elaborat un dossier per la sol·licitud que és una vertadera descoberta per molts gironins, acostumats a la monumentalitat, a l'estil dels arbres que no deixen veure el bosc. Ara tenim escriturat que el nostre patrimoni és triple, natural, urbà i artístic. Quan ressolàvem a les escales de la catedral no podíem pas sospitar tanta riquesa. Estem parlant, és clar, del Barri Vell. Massa sovint ha estat cert el vers d'Agustí Bartra "apaga la llàntia, Penèlope, i començarà el futur". Massa sovint hem tingut preteses innovacions amb pretext de buscar el futur, hem patit idees, arquitectes i plans que buscaven fer el seu pinyol particular. No feien descoberta, sinó profanació. La llàntia de l'estimació de l'autèntic torna a presidir el clima de rehabilitació de Girona. Quedi ben tancat amb set claus l'apagallums de la destrucció i de certes restauracions desencertades.

Ara als gironins del carrer ens agrada la descoberta d'una "Carta de Venècia", document sobre restauració de monuments i llocs. És a favor nostre, quan diu que el monument és inseparable de la història de la qual és testimoni i també del medi en el qual està situat, i que la restauració és una operació excepcional i s'ha d'aturar en el moment en què comença el dubte. Hem descobert que és bonic restaurar. Un xic d'antiquari, un xic de brocanter, amb un punt de nostàlgia, que també resulta plaent i al·lisonadora.

I hem descobert els patis del Barri Vell. Cada mes de maig una excel·lent iniciativa ens prepara una ruta de patis i ens en mostra una trentena. Just quan la flor i el

pati es troben en el seu punt òptim de col·laboració. Són espais per respirar i reflexionar sobre la saviesa dels constructors antics. I dels patis als claustres, Sant Pere de Galligants, Sant Domènec, la Catedral, Sant Daniel. La meditació es fa capitell, la pau esdevé columna. Hem descobert que la nostra també es podria anunciar com a ciutat de patis i claustres.

Però el gran gota a gota de la descoberta de Girona és a l'abast de tothom. Si les ciutats tinguessin un indicador de llibres "per capita" referents al propi entorn, Girona ocuparia un lloc preferent. Tenim de tot, i editorials i autors no paren. Hom pot llegir la categoria de la nostra Història, el bressol geològic, la filiació, els fets intrèpits i el fet quotidià, el tarannà i l'esperit feiner, i el canemàs de l'anar i venir de la gent, la geometria dels barris, les memòries, el civisme, la recreació estètica, moll de l'os de la literatura sobre Girona. Tant de cabal ha merescut una bibliografia històrica que enregistra fins més de 600 autors de totes les èpoques que han tractat el paisatge i l'ànima de Girona.

Deprés de fer un bon tast en els llibres, cal posar un punt a la lectura, encuriosits per anar a experimentar Girona en viu. Passejar-se i aprendre la tendresa del verdet de la plaça de Lladoners, la perfecció dels museus d'art, la immensitat de la nau de la catedral, la pantalla panoràmica de les muntanyes de les marededéus trobades, els enigmes de les finestres cegues, l'heura refrescant del carrer de Sant Llorenç, les dotze batallades greus de la Beneta, pujant les escales de la Pera, el decorat de pedra del palau del Vescomtat, que és molt més que un arc, i la boira, la bruixa blanca del poeta, cavalcant sobre les cases del riu. I moltes descobertes més que us esperen. Veniu, si us plau, a Girona, la ciutat que pot fer seva aquella inscripció d'una muralla medieval italiana: "Les portes són obertes, els cors encara més".

JORDI DALMAU

TORRAS

XOCOLATA

la nostra xocolata!

I per Nadal: Els millors turrns de xocolata i trufa